

**POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W SOSNOWCU**

**OCENA STANU SANITARNEGO
I
SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ
MIASTA SOSNOWIEC**

w 2020 roku

LUTY 2021

Raport o stanie sanitarnym miasta Sosnowiec zawiera opis działań podejmowanych/realizowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sosnowcu w 2020 roku na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców miasta.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sosnowcu realizuje zadania / *zamierzenia, przedsięwzięcia i kontrole* / zgodnie z posiadanymi kompetencjami, na podstawie ustawy z dnia 14.03.1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej *Dz. U z 2021r. poz.195* /.

Ochrona zdrowia ludności realizowana jest w ramach prowadzonego zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego poprzez:

- zapobieganie chorobom zakaźnym,
- monitorowanie jakości wody przeznaczonej do spożycia/ kąpieli/rekreacji,
- zapewnienie bezpieczeństwa żywności, warunków pracy oraz nauki i wypoczynku.

Uzupełnieniem realizowanego nadzoru jest prowadzona działalność oświatowo-zdrowotna i promocja zdrowego stylu życia.

Nadal istnieje potrzeba popularyzowania podstawowych zasad higieny, racjonalnego odżywiania się, szczepień profilaktycznych i metod zapobiegania chorobom zakaźnym, ograniczania używania substancji psychoaktywnych, zapobiegania zakażeniom HIV oraz promowania odpowiedzialnych postaw i unikania ryzykownych zachowań pomimo wzrastającej ilości realizowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną programów i akcji prozdrowotnych.

Ogółem w 2020 roku przeprowadzono **11087** kontroli/wizytacji/postępowań ws. chorób zawodowych/dochożeń epidemiologicznych/wywiadów, wydano **4642** decyzje administracyjne oraz nałożono **62** mandaty karne na kwotę **12500** złotych.

Raport opracowany na podstawie sprawozdań z poszczególnych komórek organizacyjnych Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Sosnowcu / *zawiera dane z 31.12.2020 roku* / - wskazuje najistotniejsze problemy zdrowia publicznego występujące w ubiegłym roku, w tym opis skutków epidemii korona-wirusa.

Zawarte w raporcie analizy , oceny i zestawienia stanowią podstawę poprawy stanu zdrowia publicznego miasta oraz doskonalenia działalności jednostki.

***Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Sosnowcu
lek. med. Zbigniew Cebo***

Spis treści

I. EPIDEMIOLOGIA.....	6
1. CHOROBY ZAKAŻNE.....	7
1.1. CHOROBY ZAKAŻNE WIEKU DZIECIĘCEGO.....	9
1.2. CHOROBY ZAKAŻNE UKŁADU POKARMOWEGO.....	10
1.3. CHOROBY ZAKAŻNE UKŁADU ODDECHOWEGO.....	11
1.4. CHOROBY ZAKAŻNE UKŁADU NERWOWEGO.....	13
1.5. CHOROBY SZERZĄCE SIĘ POPRZEZ PRZERWANIE CIĄGŁOŚCI TKANKI.....	13
1.6. WYBRANE ZOONOZY.....	14
1.7. CHOROBY INWAZYJNE.....	15
1.8. CHOROBY PRZENOSZONE DROGĄ PŁCIOWĄ.....	15
1.9. WNIOSKI W ZAKRESIE NADZORU NAD ZAKAŻENIAMI I CHOROBAMI ZAKAŻNYMI.....	15
2. OGNISKA EPIDEMICZNE.....	16
3. SZCZEPHENIA OCHRONNE.....	18
3.1. NIEPOŻĄDANE ODCZYNY POSZCZEPHENNE.....	24
3.2. PODSUMOWANIE NADZORU NAD SZCZEPHENIAMI.....	26
4. NADZÓR NAD PODMIOTAMI WYKONUJĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ.....	27
4.1 LECZNICTWO ZAMKNIĘTE.....	27
4.2 LECZNICTWO OTWARTE.....	28
5. ZABIEGI DERATYZACYJNE.....	30
II. HIGIENA ŻYWIENIA, ŻYWNOŚCI I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU.....	31
1. ZAKŁADY PRODUKCJI I OBROTU ŻYWNOŚCIĄ.....	36
1.1. Zakłady produkcji żywności.....	36
1.2. Obiekty obrotu żywnością.....	37
1.3. Zakłady żywienia zbiorowego otwartego.....	40
1.4. Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego.....	43
2. AKCJE.....	45
3. TRANSPORT ŻYWNOŚCI.....	45
4. WSPÓŁPRACA Z INNYMI SŁUŻBAMI/ORGANAMI KONTROLI.....	45
5. IMPORT / EKSPORT.....	46
6. JAKOŚĆ ZDROWOTNA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH.....	46
6.1. Krajowe środki spożywcze.....	46
6.2. Importowane środki spożywcze.....	46
6.3. Środki spożywcze z UE.....	46
7. INTERWENCJE.....	48
8. WNIOSKI.....	49
III. HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA.....	52
1. OCENA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA.....	53
2. OCENA JAKOŚCI WODY CIEPŁEJ W OBIEKTACH ZBIOROWEGO ZAMIESZKANIA I PLACÓWKACH LECZNICZYCH.....	56
3. WODY POWIERZCHNIOWE WYKORZYSTYWANE DO KĄPIELI I REKREACJI.....	57
4. PŁYWALNIE.....	59
5. OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ.....	60
5.1. Podmioty lecznicze.....	60
5.2. Obiekty usługowe.....	61
5.3. Pozostałe obiekty użyteczności publicznej.....	63
6. INTERWENCJE.....	63
IV. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY.....	67
1. ŻŁOBKI/KLUBY DZIECIĘCE.....	68
2. PLACÓWKI WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO.....	69
2.1. Ergonomia w przedszkolach.....	69

3. PLACÓWKI OPIEKUŃCZO –WYCHOWAWCZE I POMOCY SPOŁECZNEJ.....	70
4. SZKOŁY.....	70
4.1. Mikroklimat w szkołach.....	71
4.2. Ergonomia w szkołach.....	71
4.3. Analiza tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych.....	71
4.4. Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.....	72
4.5. Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach.....	72
5. SZKOŁY WYŻSZE.....	73
6. WYPOCZYNEK ZIMOWY I LETNI DZIECI I MŁODZIEŻY.....	73
7. INTERWENCJE.....	74
8. WSPÓŁPRACA Z URZĘDAMI/ ORGANAMI.....	75
V. HIGIENA PRACY.....	76
1. OCENA ZAKŁADÓW PRACY.....	77
1.1 Ocena warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest.....	81
1.2. Ocena warunków pracy pracowników narażonych na substancje rakotwórcze lub mutagenne zawarte w lekach cytostatycznych.....	81
2. OCENA LEGALNEGO OBROTU I STOSOWANIA PREKURSORÓW NARKOTYKÓW.....	81
3. NADZÓR NAD OBROTEM ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI „DOPALACZAMI”.....	82
4. ZADANIA DODATKOWE.....	83
5. CHOROBY ZAWODOWE.....	83
6. WNIOSKI.....	86
VI. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY.....	88
1. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE MIASTA.....	89
2. UZGADNIANIE WARUNKÓW ZABUDOWY I ZAGOSPODAROWANIA TERENU.....	92
3. UZGODNIENIA ŚRODOWISKOWE.....	93
4. UZGODNIENIA DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ.....	100
5. ODBIORY OBIEKTÓW.....	100
6. WNIOSKI.....	102
VII. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA.....	104
1. PROGRAMY I AKCJE PROFILAKTYCZNE:.....	105
1. BIEG PO ZDROWIE.....	106
2. TRZYMAJ FORMĘ.....	106
3. SKĄD SIĘ BIORĄ PRODUKTY EKOLOGICZNE.....	107
4. KLUB ZDROWEGO PRZEDSZKOLAKA.....	108
5. CZYSTE POWIETRZE WOKÓŁ NAS.....	109
6. PROJEKT KIK/68.....	110
7. ARS, CZYLI JAK DBAĆ O MIŁOŚĆ?.....	110
8. SMAK ŻYCIA CZYLI DEBATA O DOPALACZACH.....	111
9. WYBIERZ ŻYCIE - PIERWSZY KROK.....	112
10. PODSTĘPNE WZW.....	113
11. ZNAMIEŃ! ZNAM JE?.....	114
12. KRAJOWY PROGRAM ZAPOBIEGANIA ZAKAŻENIOM HIV I ZWALCZANIA AIDS.....	115
13. AKCJA „ZASZCZEP W SOBIE CHĘĆ SZCZEPIENIA”.....	116
14. AKCJA „Bezpieczne ferie 2020” oraz „Bezpieczne wakacje 2020”.....	117
15. AKCJA „BRĄZOWO ALE CZY ZDROWO”.....	118
16. AKCJA DOPALACZE – WYPALACZE „Groźne narkotyki ”.....	118
17. AKCJA EUROPEJSKI DZIEŃ WIEDZY O ANTYBIOTYKACH.....	120
18. LEKKI TORNISTER.....	121
19. KORONAWIRUS. PRZESTRZEGAJ PODSTAWOWYCH ZASAD BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY.....	121
2. WNIOSKI.....	123

I. EPIDEMIOLOGIA

1. CHOROBY ZAKAŻNE

Zgodnie z ustawą o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi z dnia 5 grudnia 2008 roku (Dz. U. 2019 poz. 1239 z późn. zm.) lekarze mają obowiązek zgłaszania 58 chorób zakaźnych, jednostek i zespołów chorobowych, a Państwowa Inspekcja Sanitarna rejestracji dokonywanych zgłoszeń.

Ochrona zdrowia mieszkańców przed wpływem czynników szkodliwych i uciążliwych, zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych oraz ich zwalczanie to jedno z najważniejszych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Analiza zarejestrowanych w 2020 roku zachorowań na choroby zakaźne z terenu objętego nadzorem epidemiologicznym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sosnowcu wykazała, że sytuacja epidemiologiczna w mieście była w miarę stabilna i zadowalająca - **zarejestrowano wzrost ogólnej liczby zgłoszonych przypadków zachorowań w stosunku do poprzedniego roku** (w 2020 roku - 7958 zachorowań; w 2019 roku - 3201 zachorowań).

Tabela przedstawia liczbę zachorowań w okresie: 2016 – 2020.

Lp.	Zachorowania		Liczba przypadków				
			2016r.	2017r.	2018r.	2019r.	2020r.
1.	Salmoneloza	zatrucia pokarmowe	24	16	44	22	17
		inne zakażenia pozajelitowe	3	3	2	1	1
2.	Inne bakteryjne zakażenia		26	37	26	25	27
3.	Lamblioza		5	5	8	2	4
4.	Wirusowe zakażenia jelitowe		89	131	77	130	25
5.	Biegunka	ogółem	209	171	208	214	101
		w tym u dzieci do lat 2	69	54	64	79	43
6.	Jersinioza pozajelitowa		0	1	0	0	0
7.	Mikobakteriozy – inne i BNO		1	1	0	1	0
8.	Listerioza		1	0	2	1	2
9.	Krzusiec		20	5	4	8	4
10.	Płonica (szkarlatyna)		134	83	108	90	35
11.	Choroba meningokokowa	zapalenie opon mózgowo - rdzeniowych	0	0	3	0	0
		posocznica	2	1	0	0	0
12.	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i>	ogółem	46	36	43	48	29
		w tym róża	32	35	39	46	29
13.	Choroby przenoszone drogą płciową		13	5	5	11	11

14.	Borelioza z Lyme	47	25	55	64	5	
15.	Ostre porażenie wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat	0	1	0	1	0	
16.	Choroba Creutzfeldta-Jacoba	0	1	2	0	0	
17.	Styczność i narażenie na wściekliczę/potrzeba szczepień	33	24	21	14	9	
18.	Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i/lub mózgu	14	12	12	8	1	
19.	Gorączka denga klasyczna	0	1	0	0	1	
20.	Ospa wietrzna	1262	755	940	776	384	
21.	Odra	0	1	1	8	2	
22.	Różyczka	9	0	1	0	1	
23.	WZW typu A	0	226	107	3	1	
24.	WZW typu B	13	18	16	13	0	
25.	WZW typu C	40	37	30	28	8	
26.	AIDS-Zespół nabytego upośledzenia odporności	2	1	0	1	0	
27.	Nowo wykryte zakażenia HIV	6	17	6	9	0	
28.	Świnka	25	5	10	9	2	
29.	Malaria	1	0	0	0	0	
30.	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i>	zapalenie opon mózgowo - rdzeniowych	1	1	2	0	3
		posocznica	3	4	3	3	1
		inna określona i nie określona	2	1	2	1	1
31.	Grypa	ogółem	694	3005	1681	1664	1475
		w tym u dzieci w wieku 0-14 lat	161	911	532	571	586
		w tym wywołana wirusem A(H1N1)	1	0	0	2	0
32.	Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)	0	0	0	0	5187	
33.	Gruźlica	37	50	50	46	35	
RAZEM		2762	4680	3469	3201	7958	

Na podstawie danych zawartych w tabeli można stwierdzić, iż:

- w 2017 roku odnotowano znaczny wzrost zachorowań w stosunku do 2016 roku;
- w latach 2018-2019 liczba zachorowań utrzymywała się na zbliżonych poziomach;

- w 2020 roku odnotowano ponad dwukrotny wzrost zachorowań spowodowany zakażeniami SARS-CoV-2 (COVID-19).

W stosunku do 2019 roku odnotowano spadki zachorowań na:

- WZW typu B – o 100%
- wirusowe zakażenia jelitowe – o 81%
- biegunka ogółem – o 53 %
- płonicę (szkarlatyna) – o 61%
- Borelioza z Lyme – o 92%

wzrosty zachorowań na:

- lamblioza – o 100% / 4 przypadki /
- listerioza – o 100% / 2 przypadki /
- Choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae* ujawniona poprzez zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych – o 300% / 3 przypadki /

oraz nowe zachorowania na COVID-19 / brak możliwości odniesienia do lat poprzednich /

1.1. CHOROBY ZAKAŻNE WIEKU DZIECIĘCEGO

- **Ospa wietrzna - 384 przypadków** (w tym 1 dziecko hospitalizowane) – współczynnik zapadalności wyniósł – 192,02/100.000 mieszkańców

Chorowały:

- dzieci 0-14 lat - 340
/w tym **zaszczepionych** – 4 dzieci (1,17%): I dawką - 3 dzieci, II dawkami - 1 dziecko/
- młodzież 15-19 lat - 2
- dorośli w wieku 20- 67 lat - 42
- **Szkarlatyna - 35 przypadków** (61 % spadek zachorowań) – współczynnik zapadalności wyniósł 17,50/100.000 mieszkańców.

Chorowały:

- dzieci 0-14 lat - 34
- dorośli w wieku 40 lat - 1
- **Różyczka - 1 przypadek** – współczynnik zapadalności wyniósł 0,50/100.000 mieszkańców.
Chorował chłopiec w wieku 4 lat zaszczepiony przeciwko różyczce I dawką.
- **Nagminne zapalenie przyusznicy (świnka) - 2 przypadki** - współczynnik zapadalności wyniósł 1,00/100.000 mieszkańców.

Chorowały 2 osoby które nie były zaszczepione:

- 1 kobieta w wieku 32 lat
- 1 mężczyzna w wieku 34 lat.
- **Odra - 2 przypadki** - współczynnik zapadalności wyniósł 1,00/100.000 mieszkańców.

Chorowały:

- dziewczynka w wieku 20 miesięcy - zaszczepiona I dawką,

- chłopiec w wieku 6 lat - zaszczepiony I dawką
- **Ostre porażenie wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat - w roku 2020 nie odnotowano zachorowań.**

1.2. CHOROBY ZAKAŻNE UKŁADU POKARMOWEGO

- **1 przypadek wirusowego zapalenia wątroby typu A** - współczynnik zapadalności wyniósł - 0,50/100.000 mieszkańców
– zachorowała **1 kobieta** w wieku 48 lat
- **25 przypadków nieżytu żołądka i jelit o etiologii wirusowej** (spadek zachorowań o 81%) - współczynnik zapadalności wyniósł - 12,50/100.000 mieszkańców
Zakażenia potwierdzone diagnostycznymi badaniami wirusologicznymi kału dotyczyły dzieci w wieku: od 57 dni do 7 lat;
- **58 przypadków biegunek powyżej 2 lat /o nieokreślonej etiologii zachorowań/** - współczynnik zapadalności wyniósł - 29,00/100.000 mieszkańców;
- **43 przypadki biegunki u dzieci do lat 2** - współczynnik zapadalności wyniósł - 21,50/100.000 mieszkańców;

- **27 przypadków bakteryjnego zakażenia jelitowego** - współczynnik zapadalności wyniósł - 13,50/100.000 mieszkańców

Chorowały:

- 22 osoby dorosłe /31 – 88 lat/ oraz 1 chłopiec w wieku 6 lat - *przyczyną zachorowania było zakażenie Clostridium difficile*
 - 4 dzieci / 3, 9 i 10 miesięcy oraz 17 lat/ - czynnikiem etiologicznym była bakteria *Campylobacter jejuni*.
- **17 przypadków zachorowań wywołanych pałeczkami Salmonella - współczynnik zapadalności wyniósł - 8,50/100.000 mieszkańców.**

W przypadku 3 zachorowań nie ustalono czynnika etiologicznego wywołującego zachorowania. Pozostałe sklasyfikowano jako grupa D typ Enteritidis /14 przypadków/

Chorowały:

– dziecko w wieku 9 miesięcy	- 1 osoba
– dzieci od 1 do 16 lat	- 14 osób
– dorośli w wieku 43 i 69 lat	- 2 osoby

- **1 przypadek zakażenia pozajelitowego wywołanego pałeczkami Salmonella / osoba dorosła w wieku 81 lat – przypadek sklasyfikowany jako gr D typ Enteritidis / - współczynnik zapadalności wyniósł - 0,50/100.000 mieszkańców.**
- **4 przypadki choroby przewodu pokarmowego wywołane przez pierwotniaka z gatunku *Lamblia intestinalis* (100% wzrost zachorowań) – współczynnik zapadalności wyniósł – 2,00/100.000 mieszkańców.**
Chorowały dzieci w wieku 3, 4 i 5 lat oraz osoba dorosła w wieku 72 lat.
- **Nie odnotowano przypadków zachorowań na: dur brzuszny i dury rzekome A, B, C / na terenie miasta mieszka 1 nosiciel pałeczek duru brzuszego - osoba dorosła, zarejestrowana w 1957 roku /.**

1.3. CHOROBY ZAKAŻNE UKŁADU ODDECHOWEGO

- **1475 przypadków zachorowań na grypę i schorzenia grypopodobne, w tym 586 dzieci do 14 roku życia - współczynnik zapadalności wyniósł - 737,59/100.000 mieszkańców.**
- **5187 przypadków zachorowań na SARS-CoV-2 (COVID-19) - współczynnik zapadalności wyniósł – 2593,83/100.000 mieszkańców.**

Zachorowania odnotowano wśród:

– dzieci w wieku 0 – 14 lat	- 139 osób (71 dziewczynek + 68 chłopców)
– kobiety w wieku od 15 do 98 lat	- 2822 osób
– mężczyźni w wieku od 15 do 97 lat	- 2226 osób

Zarejestrowano – **5093 ozdowieńców**

Zmarły 94 osoby w przedziale wiekowym od 44 do 98 lat.

Bardzo dużo zachorowań miało przebieg ogniskowy / tzw. ogniska rodzinne /.

W związku z ogłoszoną **pandemią korona-wirusa** prowadzono stały nadzór nad zgłaszanymi zakażeniami poprzez:

- obejmowanie nadzorem osób zakażonych
 - obejmowanie nadzorem osób z kontaktu z osobami zakażonymi, nakładając wymaganą kwarantannę (do października wydawano decyzje administracyjne, po tym okresie – zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego kwarantanna jest nakładana w sposób automatyczny w Centralnym Rejestrze EWP)
 - informowanie osób o obowiązkach wymaganiach i zaleceniach
 - zlecenie badania (wymazy z nosogardzieli)
 - nadzorowanie/monitorowanie ognisk epidemicznych (w tym ogniska występujące w zakładach opieki zdrowotnej o charakterze zamkniętym)
 - przekazywanie na bieżąco meldunków i raportów dotyczących aktualnej sytuacji epidemiologicznej do ŚPWIS oraz innych instytucji/organów.
- **35 przypadków zachorowań na gruźlicę** /dominującą postacią była **gruźlica płucna – 94,29%**/ - *współczynnik zapadalności wyniósł - 17,50/100.000 mieszkańców.*

Chorowało:

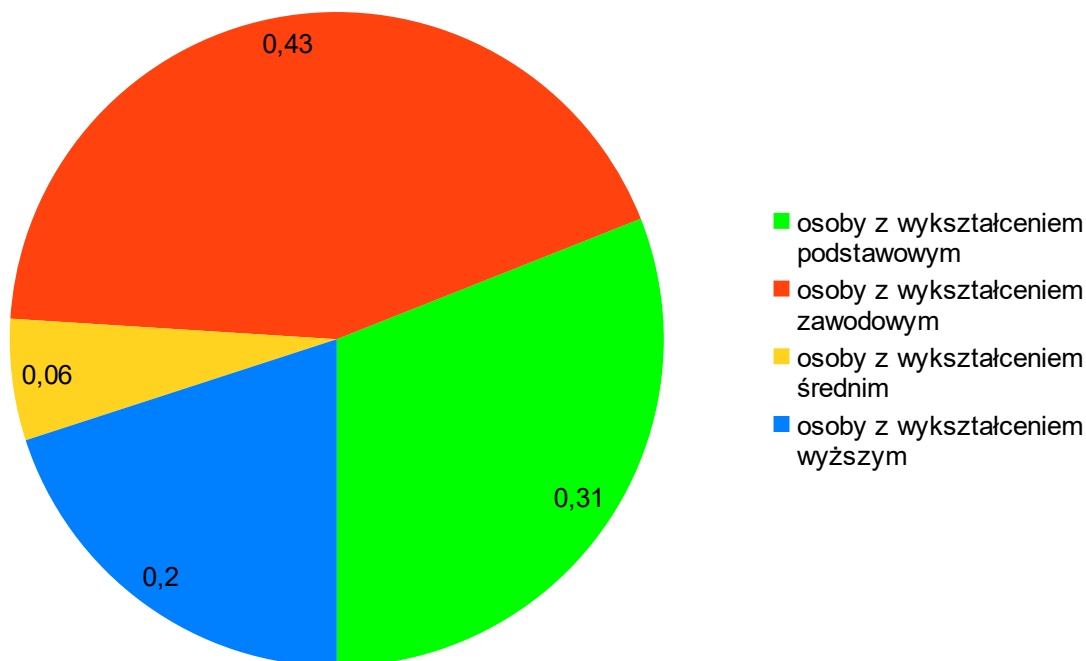
– 28 mężczyzn w wieku: 23 - 72 lat

– 7 kobiet w wieku: 22 - 83 lat

Wśród chorych: 22 osoby deklarowały palenie wyrobów tytoniowych (63%), a 10 osób nadużywało alkohol (29%).

Gruźlicę płuc, jako wznowienie czynnego procesu **odnotowano u 2 osób**. Analiza zachorowań na gruźlicę pod kątem wykształcenia wykazała, że chorowało:

- 31% osób o wykształceniu podstawowym
- 43% osobo wykształceniu zawodowym
- 6% osób o wykształceniu średnim
- 20% o wykształceniu wyższym.

- **4 przypadki zachorowań na krztusiec**, / w tym 1 osoba hospitalizowana / - *współczynnik zapadalności wyniósł - 2,00/100.000 mieszkańców.*

Chorowały:

- dzieci w wieku: 5 i 10 lat - 2
- dorośli w wieku: 42 i 54 lata - 2

2 dzieci było zaszczepionych 4 dawkami; 1 osoba była zaszczepiona 3 dawkami; 1 osoba nie była szczepiona przeciwko krztuścowi.

1.4. CHOROBY ZAKAŻNE UKŁADU NERWOWEGO

- **1 przypadek zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych** - *współczynnik zapadalności wyniósł - 0,50/100.000 mieszkańców, w tym:*
 - 1 przypadek wirusowego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych
(*jałowy posiew płynu mózgowo-rdzeniowego*)

1.5. CHOROBY SZERZĄCE SIĘ POPRZEZ PRZERWANIE CIĄGŁOŚCI TKANKI

- **8 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu wszczepiennego (C)** - *współczynnik zapadalności wyniósł - 4,00/100.000 mieszkańców, w tym*
 - 5 kobiet w wieku 28-62 lat
 - 3 mężczyzn w wieku 30 - 61 lat

Przypadków WZW typu B w roku 2020 - nie odnotowano

Ogólna liczba zarejestrowanych nosicieli wirusowego zapalenia wątroby wyniosła 38, w tym:

- 17 osób z wirusem HBV - współczynnik zapadalności wyniósł – 8,50/100.000 mieszkańców
- 21 osób z wirus HCV - współczynnik zapadalności wyniósł - 10,50/100.000 mieszkańców.

Do zaszczepienia szczepionką p/WZW typu B zakwalifikowano 9 osób:

- 4 osoby chore na WZW typu C
- 3 osoby z kontaktu z nosicielami wirusa HBV
- 2 nosiciele HCV.

1.6. WYBRANE ZOONOZY

- **5 przypadków boreliozy** (92% spadek zachorowań) - współczynnik zapadalności wyniósł - 2,50/100.000 mieszkańców.

Na podstawie dochodzeń epidemiologicznych ustalono, że:

- zachorowały **4 kobiety** (współczynnik zapadalności - 2,00/100.000 mieszkańców) oraz **1 mężczyzna** (współczynnik zapadalności - 0,50/100.000 mieszkańców).

- 1 osoba została zakażona krętkami *Borrelia burgdorferi* na terenie miasta
- do ekspozycji dochodziło najczęściej w miesiącu październiku
- żadna z osób chorych nie pracowała na obszarach leśnych
- długie oczekiwanie na wizytę /w konsekwencji późne rozpoznanie choroby i jej leczenie/ wynika z niewystarczającej liczby lekarzy specjalistów chorób zakaźnych.

- **1 przypadek zachorowania na Gorączkę Denga** u 32- letniego mężczyzny - współczynnik zapadalności wyniósł 0,50/100.000 mieszkańców.
- **9 osób zaszczepiono przeciwko wściekliznie** - współczynnik zapadalności wyniósł - 4,50/100.000 mieszkańców z uwagi na pogryzienie przez:

- psy /6 osób/
- kota /2osoby/
- szczura /1 osoba/

Pacjentów wymagających diagnostyki kierowano do punktów szczepień:

- Szpitala Specjalistycznego Nr 1 w Bytomiu, Al. Legionów 49
- Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 1 w Tychach, ul. Edukacji 102.

- **1 przypadek listeriozy** (wzrost zachorowań o 100%) / z badania krwi wyhodowano *Listeria monocytogenes* / - współczynnik zapadalności 0,50/100.000 mieszkańców.

1.7. CHOROBY INWAZYJNE

- **5 przypadków zachorowań z powodu bakterii *Streptococcus pneumoniae*** - współczynnik zapadalności wyniósł - 2,50/100.000 mieszkańców.

Zakażenia wystąpiły w postaci:

- zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych (odnotowano przypadki zachorowań) – u 3 osób /58- letni mężczyzna + 60 i 61- letnie kobiety/
 - posocznicy /53- letni mężczyzna/ - u 1 osoby
 - zapalenie płuc /66 letnia kobieta/ - u 1 osoby.
- **29 przypadków zachorowania z powodu bakterii *Streptococcus pyogenes*** - współczynnik zapadalności wyniósł - 14,50/100.000 mieszkańców.

Wszystkie przypadki to zachorowania na różę - osoby w wieku: 36 - 82 lat (w tym 10 osób hospitalizowano)

1.8. CHOROBY PRZENOSZONE DROGĄ PŁCIOWĄ

- **10 przypadków kiły /9 - kiła wczesna + 1 - kiła inne postacie/** - współczynnik zapadalności wyniósł - 5,00/100.000 mieszkańców.
- **1 przypadek chlamydii** - współczynnik zapadalności wyniósł - 0,50/100.000 mieszkańców.

1.9. WNIOSKI W ZAKRESIE NADZORU NAD ZAKAŻENIAMI I CHOROBYMI ZAKAŻNYMI

Nadzorowanie chorób zakaźnych jest niezbędne ponieważ stanowią one poważny problem zdrowotny i epidemiologiczny. Bieżący nadzór epidemiologiczny nad wybranymi chorobami zakaźnymi oraz kontynuacja powszechnych, obowiązkowych szczepień ochronnych pozwala utrzymywać większość jednostek chorobowych na bezpiecznym, dla populacji, poziomie.

Na poprawę zgłaszalności chorób zakaźnych wpływa:

- realizacja zadań bieżących w zakresie nadzoru nad zakażeniami o charakterze epidemicznym
- realizacja krajowych programów eliminacji i eradykacji chorób zakaźnych
- weryfikacja dokonywanych zgłoszeń na podstawie danych ze Śląskiego Oddziału NFZ
- nadzór nad chorymi/nosicielami oraz osobami z kontaktu z chorymi/nosicielami na WZW
- ocena i analiza sytuacji epidemiologicznej miasta w zakresie zatruc/zakażeń pokarmowych/postępowań przeciwepidemicznych w ogniskach chorób zakaźnych
- nadzór nad osobami chorymi na gruźlicę/osobami z kontaktu z nimi
- nadzór nad zgłaszalnością ostrych porażen wiotkich ze szpitali z terenu Sosnowca.

2. OGNISKA EPIDEMICZNE

W 2020 roku zgłoszono **27 ognisk epidemicznych** w placówkach leczenia zamkniętego. Odnotowano **prawie 4-krotny wzrost** w stosunku do 2019 roku. Zachorowania ogniskowe wystąpiły w wielu oddziałach szpitalnych, w tym:

- **21 ognisk wystąpiło w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 5 im. Św. Barbary w Oddziałach:**
 - Neurologii z Pododdziałem Udarowym (4 ogniska),
 - Neurochirurgii (2 ogniska),
 - Klinicznym Oddziale Nefrologii (2 ogniska),
 - Klinicznym Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii (2 ogniska),
 - Klinicznym Oddziale Chirurgii Ortopedyczno-Urazowej, Onkologicznej i Rekonstrukcyjnej,
 - Klinicznym Oddziale Pulmonologii, Nowotworów Płuc, Mukowiscydozy, Pracowni Bronchoskopii,
 - Kardiologii Ogólnej z Pododdziałem Kardiochirurgii,
 - Kardiologii Ogólnej z Pododdziałem Kardiochirurgii Oddziale Intensywnej Opieki Kardiologicznej,
 - Szpitalnym Oddziale Ratunkowym,
 - Okulistycznym Oddziale z Zespołem Zabiegowym i Pododdziałem Chirurgii Refrakcyjnej,
 - Rehabilitacji Medycznej,
 - Rehabilitacji Neurologicznej,
 - Oddziale Chorób Wewnętrznych,
 - Chirurgii Naczyń oraz
 - Zespole Przychodni Przychodni Specjalistycznych.

Przyczyną zgłoszonych zakażeń były zarówno bakterie jak i wirusy. Najczęściej występującym czynnikiem etiologicznym zakażeń występujących ogniskowo w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 5 im. Św. Barbary był:

- *Koronawirus* – w 15 przypadkach
- *Klebsiella pneumoniae KPC* - w 3 przypadkach
- *Klebsiella pneumoniae o mechanizmie oporności OXA-48+* - w 2 przypadkach
- *Pseudomonas aeruginosa MBL+* - w 1 przypadku.

• **6 ognisk wystąpiło w 2020r. w Sosnowieckim Szpitalu Miejskim w Oddziałach:**

- Oddział Chorób Wewnętrznych I
- Chorób Wewnętrznych II
- Chorób Wewnętrznych II a
- Neurologii z Pododdziałem Udarowym
- Rehabilitacji Neurologicznej
- Psychiatrycznym dla chorych somatycznie
- Chirurgii Ogólnej z Otolaryngologią
- Rehabilitacji Neurologicznej
- Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu oraz
- Zakładzie Opiekuńczo – Lecznicznym.

Przyczyną zgłoszonych ognisk epidemicznych we wszystkich wymienionych komórkach organizacyjnych szpitala był *koronawirus*.

Ogniskowy przebieg zachorowań, którego czynnikiem wywołującym zakażenie był SARS-CoV-2 odnotowano również w Domu Pomocy Społecznej w Sosnowcu przy ul. Jagiellońskiej 2.

Spośród rejestrowanych, wśród mieszkańców Sosnowca, zakażeń koronawirusem wiele z nich miało przebieg ogniskowy i występowało w postaci **ognisk rodzinnych**. Do września 2020 roku odnotowano ponad 70 takich ognisk / *decyzją ŚPWIS w Katowicach odwołano raportowanie ognisk rodzinnych i zaprzestano ich ewidencjonowania* /.

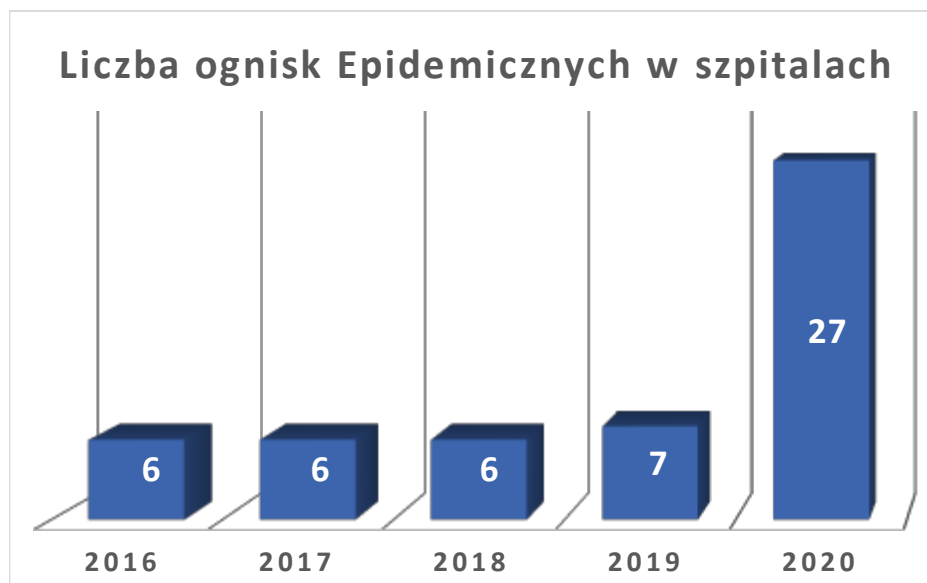
We wszystkich zarejestrowanych przypadkach ustalono przyczynę wystąpienia ogniska /czynniki etiologiczne zachorowań/.

W 2020 roku nadal kontynuowano nadzór nad 2 ogniskami zlokalizowanymi w Klinicznym Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu / zgłoszonymi w 2018 roku i nadzorowanymi w 2019 roku /.

Czynnikiem etiologicznym zakażeń wśród pacjentów były bakterie: *Pseudomonas aeruginosa* MBL+ oraz *Klebsiella pneumoniae* OXA:48.

W/w ogniska epidemiczne zostały wygaszone, a raporty końcowe przekazane do PPIS w Sosnowcu w miesiącu wrześniu i listopadzie.

Poniższy wykres przedstawia ilość zgłoszonych ognisk epidemicznych w szpitalach na terenie Sosnowca w ciągu ostatnich 5 lat.

Nadzór epidemiologiczny nad ogniskami epidemicznymi realizowano poprzez:

- przeprowadzanie dochodzeń epidemiologicznych
- bieżące monitorowanie nowych przypadków zachorowań oraz działań osób odpowiedzialnych za wygaszanie ognisk
- przypominanie o konieczności wzmocnienia reżimu sanitarnego oraz zasad zgodnych z aktualnymi wytycznymi w tym zakresie
- przekazywanie na bieżąco informacji do Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie jak również Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach.

Wdrożone procedury wewnętrzne oraz podjęte działania zapobiegające rozprzestrzenieniu się zakażenia na inne osoby pozwoliły na wygaszenie zgłoszonych w 2020r. ognisk epidemicznych.

3. SZCZEPIENIA OCHRONNE

Szczepienia ochronne realizowane były w oparciu o **Program Szczepień Ochronnych na 2020 rok** ogłoszony Komunikatem Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 16 października 2019r. w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2020 (Dz. Urz. MZ. z 2019 poz. 87).

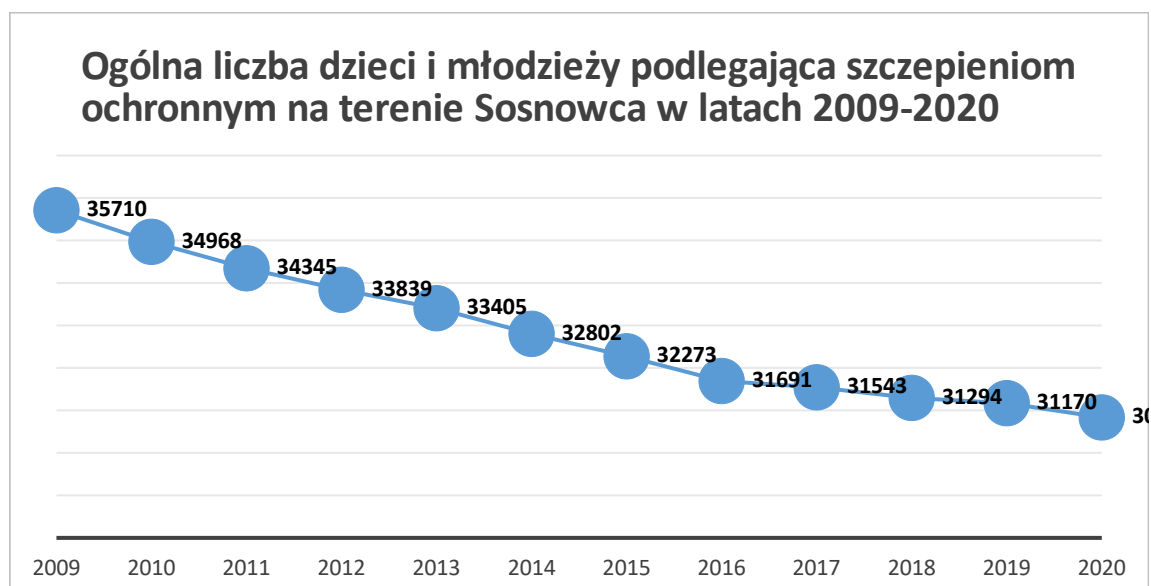
W 2020 roku na terenie Sosnowca usługi medyczne z zakresu szczepień ochronnych świadczone w **53 punktach szczepień placówek medycznych:**

- **43** funkcjonujących przy poradniach podstawowej opieki zdrowotnej

- **10** realizujących szczepienia: po-ekspozycyjne, zalecane dla osób dorosłych i dzieci, obowiązkowe dla osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie w/z z przesłankami klinicznymi lub epidemiologicznymi, ochronne dla osób wyjeżdżających za granicę.

Liczba dzieci i młodzieży objętych obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi w 2020 roku wynosiła 30 834 / w porównaniu z 2019 rokiem odnotowano spadek o 336 osoby /.

Od ponad 10 lat rejestrowana jest stała tendencja spadkowa liczby dzieci i młodzieży podlegających szczepieniom ochronnym.

Szczepienia przeciw gruźlicy oraz WZW typu B

Wszystkie noworodki podlegają szczepieniom przeciw gruźlicy oraz WZW typu B.

Szczepienia przeciw gruźlicy są realizowane w pierwszej dobie życia dziecka (*przed wypisaniem dziecka z oddziału noworodkowego*), w cyklu jedno-dawkowym.

Noworodki, u których lekarz podjął decyzję o odroczeniu od tego szczepienia (*np. z uwagi na niską wagę urodzeniową*), są z reguły szczepione w przeciągu najbliższych dni lub miesięcy.

W 2020 roku zaszczepiono:

- 63,9 % noworodków - w ciągu 24 godzin po urodzeniu,
- 20,0 % noworodków - po 24 godzinach od urodzenia do 14 dnia życia.

Przeciw WZW typu B uodporniono łącznie 84,41 % niemowląt.

Dzieci z rocznika 2019 u których kontynuowano szczepienia przeciw WZW typu B (*II i III dawką szczepionki*) zostały uodpornione w 97,26 %.

Szczepienie przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu oraz inwazyjnym zakażeniom *Haemophilus influenzae* typu b

Szczepienia przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, *poliomyelitis* oraz *Haemophilus influenzae* typu b u dzieci rozpoczynane są w pierwszym i kontynuowane w drugim roku życia.

Szczepionkę podaje się w pierwszym roku życia w cyklu:

- 3-dawkowym przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, *Haemophilus influenzae* typu b
- 2-dawkowym przeciw *poliomyelitis*.

U dzieci z rocznika 2020 szczepienia będą kontynuowane w 2021 roku odpowiednio:

- IV dawką przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, *Haemophilus influenzae* typu b
- III dawką przeciw *poliomyelitis*.

Stan uodpornienia dzieci:

Rocznik	Błonica, tężec	Krztusiec	<i>Haemophilus influenzae</i> typu b	<i>Poliomyelitis</i>
2020	45,67%	45,67%	45,59%	46,22%
2019	89,93%	89,93%	90,00%	89,70%
2018	96,22%	96,28%	96,09%	96,22%

W 6 roku życia dzieci otrzymują I dawkę przypominającą szczepionki przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi oraz *poliomyelitis* / w 2020 r. realizowane były szczepienia u dzieci urodzonych w 2015 r. oraz kontynuowane u dzieci z rocznika 2014 /.

Stan zaszczepienia I dawką przypominającą wyniósł odpowiednio:

Rocznik	Błonica, tężec	Krztusiec	<i>Poliomyelitis</i>
2015	98,47%	98,47%	98,47%
2014	97,89%	97,89%	97,89%
2013	99,24%	99,24%	99,24%

Szczepienia przeciw odrze, śwince i różyczce

Szczepienia przeciw odrze, śwince i różyczce rozpoczynane są u dzieci w 2 roku życia, natomiast od 2019r. dawka przypominająca podawana jest w 6 roku życia / *przeniesienie dawki przypominającej z 10 roku życia* /. W związku z powyższym szczepienie przypominające realizowane jest nadal w dwóch rocznikach tj. w 6 roku życia oraz w 10 roku życia.

Stan uodpornienia dzieci:

- Rocznik 2019 /2 rok życia/ - 68,52 %
- Rocznik 2015 /6 rok życia/ - 96,48%
- Rocznik 2011 /10 rok życia/ - 99,05 %.

Szczepienia przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi

Drugą dawkę szczepienia przypominającego przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi szczepionką d Tap podaje się młodzieży w 14 roku życia:

- młodzież urodzona w 2007 roku została zaszczepiona II dawką przypominającą w 26,05 %
- młodzież urodzona w 2006 roku została zaszczepiona w 72,25 %.

Szczepienia przeciw błonicy i tężcowi

Trzecią dawkę szczepienia przypominającego przeciw błonicy i tężcowi szczepionką Td podaje się osobom w 19 roku życia:

Stan zaszczepienia III dawką przypominającą wyniósł odpowiednio:

- młodzieży z rocznika 2002 - zaszczepiono w 22,79 %
- młodzieży z rocznika 2001 - zaszczepiono w 50,32 %.

Niski poziom zaszczepienia młodzieży w 19 i 20 roku wynika z:

- nie zgłaszania się osób pełnoletnich na szczepienia (*np. z powodu emigracji*)
- nie wyrażania zgody na szczepienie
- zmiany poradni pediatrycznej na poradnię lekarza rodzinnego /*przy zmianie poradni brak weryfikacji realizacji szczepień w 19 roku życia*/.

Szczepienia przeciw inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*

Obowiązujące od 2017 roku szczepienie przeciw inwazyjnemu zakażeniu *Streptococcus pneumoniae* obejmuje podanie dwóch dawek szczepienia podstawowego w 1 roku życia /w 2 i 4 miesiącu życia / oraz trzeciej dawki uzupełniającej podawanej w 2 roku życia /w 13-15 miesiącu /.

- Dzieci urodzone w 2020 roku zostały zaszczepione w 53,07%;
- Dzieci urodzone w 2019 roku zostały zaszczepione w 92,45%.

POZOSTAŁE SZCZEPIENIA OBOWIĄZKOWE OSÓB NARAŻONYCH W SPOSÓB SZCZEGÓLNY NA ZAKAŻENIE ORAZ SZCZEPIENIA ZALECANE

Szczepienia obowiązkowe u osób z grup ryzyka wykonywano przeciw:

- inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae* /dzieci 2 - 5 latnie/
- ospie wietrznej /dzieci do ukończenia 12 roku życia/
- tężcowi /osoby zranione, narażone na zakażenie/
- **WZW typu B** /uczniowie, studenci szkół medycznych, wykonawcy zawodów medycznych, bliscy z otoczenia osób zakażonych HBV, nosiciele HCV, osoby w fazie zaawansowanej choroby nerek z filtracją kłębuszkową poniżej 30 ml/min oraz osoby dializowane/.

Szczepienia zalecane /nie finansowane ze środków z budżetu państwa/ realizowano przeciw:

- WZW typu A
- WZW typu B,
- odrze, śwince, różyczce,
- ospie wietrznej,
- grypie,
- rotawirusom,
- błonicy, tężcowi, krztuścowi,
- inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*,
- inwazyjnym zakażeniom *Neisseria meningitidis*,
- inwazyjnym zakażeniom *Haemophilus influenzae* typu b
- kleszczowemu zapaleniu mózgu,
- cholercze
- durowi brzuszemu,
- wścieklicznie,
- ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (*poliomyelitis*),
- żółtej gorączce,
- ludzkiemu wirusowi brodawczaka (*HPV*)
- gruźlicy.

Tabela przedstawia szczepienia populacji w okresie: 2016 – 2020

RODZAJ SZCZEPIENIA	Liczba osób zaszczepionych				
	rok				
	2016	2017	2018	2019	2020
Wścieklizna	32	37	37	97	23
Zakażenia <i>Hemofilus influenza</i> typu b	0	0	0	2	64
Odra, świnka, różyczka	1	2	6	30	43
Zakażenia wirusem brodawczaka ludzkiego	12	9	23	37	18
Żółta gorączka	31	64	56	81	25
Kleszczowe zapalenie mózgu	108	71	103	242	125
WZW typu A	82	385	256	219	119
Zakażenia <i>Neisseria meningitidis</i>	227	238	415	335	457
Dur brzuszny	123	164	287	315	86
Ospa wietrzna	292	346	368	473	447
Biegunka rotawirusowa	467	468	561	472	577
Zakażenia <i>Streptococcus pneumoniae</i>	963	904	927	84	100
Tężec	1684	2862	3083	4082	3169
Grypa	4968	4005	5001	5250	8113
WZW typu B	3082	3006	2149	1672	1175

Z danych zawartych w tabeli wynika, że:

- w 2020 roku odnotowano spadki ilości realizacji szczepień zalecanych w stosunku do ubiegłego roku przeciw większości chorób zakaźnych
- wzrost realizacji szczepień stwierdzono w przypadku szczepień przeciw 6 jednostkom chorobowym /zakażenia *Hemofilus influenza typu B*, odra, świnka, różyczka, zakażenia *Neisseria meningitidis*, biegunka rotawirusowa, zakażenia *Streptococcus pneumoniae* oraz grypa /
- w przypadku realizacji szczepień przeciw grypie stwierdzono wzrost powyżej 54 %.

Z uwagi na priorytetowo prowadzone działania dotyczące ogłoszonej pandemii koronawirusa ogółem w 2020 roku przeprowadzono jedynie **10 kontroli punktów szczepień** dokonując oceny:

- stanu sanitarnego;
- wykonawstwa szczepień ochronnych;
- prowadzenia dokumentacji z zakresu szczepień ochronnych;
- nadzoru nad stanem zaszczepienia dzieci i młodzieży;
- propagowania szczepień zalecanych;
- przechowywania preparatów szczepionkowych.

W 2020 roku **nie zgłoszono żadnej interwencji dotyczącej** szczepień ochronnych.

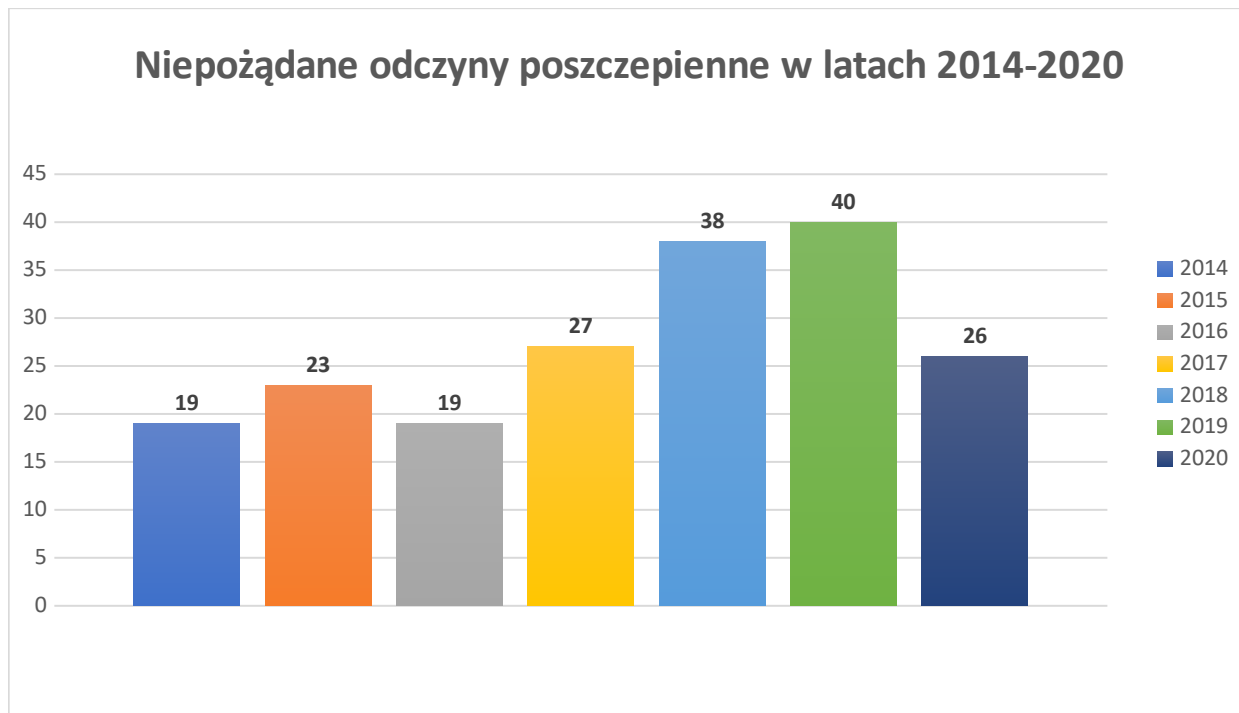
3.1. NIEPOŻĄDANE ODCZYNY POSZCZEPIENNE

W 2020 roku zarejestrowano **26 niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym:**

- **22** zakwalifikowano jako **łagodne**
- **4** zakwalifikowano jako **poważne**.
- Prowadzenie wzmożonego nadzoru nad realizacją obowiązku zgłaszania niepożądanych odczynów poszczepiennych w ostatnich latach wpłynęło na obserwowany wzrost zgłaszalności niepożądanych odczynów poszczepiennych.

W 2020 roku stwierdzono natomiast spadek zarejestrowanych odczynów poszczepiennych.

Poniższy wykres przedstawia liczbę zgłoszonych niepożądanych odczynów poszczepiennych w okresie ostatnich 7 lat.

W 2020 roku niepożądane odczyny poszczepienne wystąpiły u dzieci po szczepieniu preparatami szczepionkowymi:

- Infanrix-IPV+HIB - 2 przypadki
- MMR - 9 przypadków
- BCG - 1 przypadek
- Bexsero - 1 przypadek
- Prevenar 13 - 1 przypadek
- Varilrix - 1 przypadek
- Infanrix IPV - 1 przypadek
- Pentaxim, Euvax B - 1 przypadek
- Hexacima, Synflorix - 2 przypadki
- MMR, Varivax - 1 przypadek
- Euvax B, Synflorix - 1 przypadek
- Infanrix Hexa, Synflorix - 1 przypadek
- Hexacima, Synflorix, Rotarix - 1 przypadek
- DTP, Act-Hib, Imovax Polio, Euvax B - 1 przypadek
- DTP, Act-Hib, Imovax Polio - 1 przypadek
- DTP, Act-Hib, Synflorix, Imovax Polio - 1 przypadek.

Objawy zgłaszanych niepożądanych odczynów poszczepiennych:

- nasilony odczyn w miejscu wstrzyknięcia (o średnicy: do 1 cm, 2 cm, 3-5 cm, 6-9 cm, > niż 10 cm),
- gorączka (najwyższa temperatura 38,0 - 38,4 utrzymująca się do 72 godzin oraz najwyższa temperatura 38,5 – 38,9 utrzymująca się do 48 godzin),
- nasilony odczyn w miejscu wstrzyknięcia o średnicy 3-5 cm,
- krosta ropna: powiększenie regionalnych węzłów chłonnych (nadobojczykowe, pojedynczy węzeł)
- reakcja alergiczna (wysypka ograniczona do określonych obszarów skóry)
- wysypka różyczkopodobna
- wysypka odro-podobna
- epizod hypotoniczno-hyporeaktywny
- ciągły płacz

Inspekcje podmiotów leczniczych zgłaszających niepożądane odczyny poszczepienne potwierdziły przestrzeganie zalecanych wymagań w zakresie:

- prawidłowości przechowywania szczepionek,
- zachowywania aseptyki podczas szczepień,
- przestrzegania serii i dat ważności szczepionek,
- prawidłowych technik szczepienia,
- uwzględniania przeciwwskazań do szczepień.

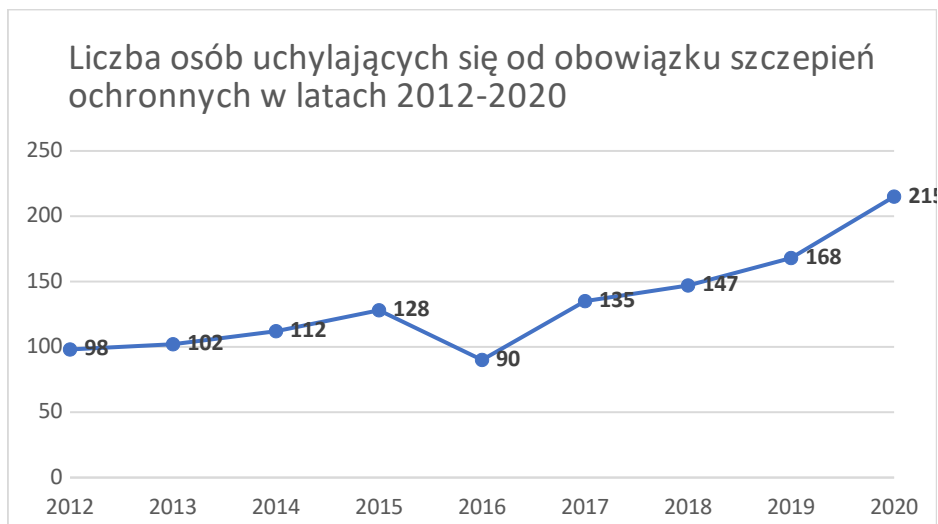
3.2. PODSUMOWANIE NADZORU NAD SZCZEPIENIAMI

W ostatnich latach rejestrowany jest ciągły **spadek liczby dzieci i młodzieży** z terenu Sosnowca, objętych obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi. Coraz częściej rodzice i opiekunowie podejmują decyzje o nie szczepieniu dzieci i młodzieży wskutek oddziaływania wzmożonego „ruchu antyszczepionkowego”.

W 2020 roku nie wszczynano postępowań i nie wzywano rodziców/opiekunów do składania wyjaśnień o przyczynach braku realizacji obowiązku szczepień ochronnych u dzieci / w związku z sytuacją epidemiologiczną spowodowaną wirusem SARS-CoV-2 wywołującym COVID-19 /.

Na koniec 2020 roku w PSSE w Sosnowcu zarejestrowanych było: **215 dzieci, których rodzice uchylają się od obowiązku szczepień ochronnych – wzrost o 47 dzieci / w porównaniu z 2019 r. /** przy jednoczesnym spadku liczby dzieci podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym.

Zgodnie z definicją opracowaną przez ŚPWIS - za osobę uchylającą się od obowiązku szczepień ochronnych uznaje się rodzica, który podpisał oświadczenie o braku zgody na szczepienie lub wyraził sprzeciw w formie ustnej, ale odmówił podpisania oświadczenia.

Stan zaszczepienia populacji przeciw chorobom zakaźnym na terenie Sosnowca nadal przekracza 90% osób uodpornionych, co oznacza, że w dalszym ciągu utrzymywana jest tzw. odporność zbiorowiskowa, która w konsekwencji ogranicza szerzenie się zakażeń oraz skutecznie chroni osoby niezaszczepione.

4. NADZÓR NAD PODMIOTAMI WYKONUJĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

4.1 LECZNICTWO ZAMKNIĘTE

W roku 2020 pod nadzorem PPIS w Sosnowcu znajdowało się **5 placówek leczenia zamkniętego**:

- 1 szpital publiczny,
- 3 szpitale niepubliczne,
- 1 zakład pielęgnacyjno -opiekuńczy.

Tabela przedstawia placówki leczenia zamkniętego nadzorowane przez PPIS w Sosnowcu w 2020 r.

RODZAJ PLACÓWKI	NAZWA	ADRES
PUBLICZNA	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 5 im. Św. Barbary	41-200 Sosnowiec Plac Medyków 1
NIEPUBLICZNA	Sosnowiecki Szpital Miejski Sp. z o. o.	Szpital "Zagórze", 41-219 Sosnowiec ul. Szpitalna 1 Szpital "Centrum", 41-200 Sosnowiec ul. Zegadłowicza 3
	Centrum Pediatrii im. Jana Pawła II Sp. z o. o.	41-218 Sosnowiec ul. G. Zapolskiej 3
	Sosnowieckie Centrum Kardiologii	41-219 Sosnowiec ul. Szpitalna 1
	Centrum Profilaktyki Leczenia i Opieki „Medico” Sp. z o. o.	41-200 Sosnowiec ul. Odrodzenia 9

Z powodu priorytetowo prowadzonych działań nadzorowych związanych z pandemią koronawirusa w 2020 roku w placówkach leczenia zamkniętego przeprowadzono jedynie 5 kontroli, w tym:

- 3 kontrole sanitarne
- 1 kontrolę interwencyjną
- 1 kontrolę sprawdzającą.

W ramach przeprowadzonych kontroli dokonano ocen:

- stanu sanitarno – higienicznego oraz technicznego obiektów
- zaopatrzenia w środki higieny
- opracowania, wdrożenia oraz nadzoru nad procedurami profilaktyki zakażeń w zakresie: postępowania z osobami podejrzanymi o choroby wysoce zakaźne, dezynfekcji skóry i błon śluzowych oraz powierzchni pomieszczeń i urządzeń, sterylizacji, postępowania z brudną i czystą bielizną oraz odpadami medycznymi, sprzątanania pomieszczeń, zapewnienia środków ochrony osobistej dla personelu
- przestrzegania zakazu palenia tytoniu.

W Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym stwierdzono brak jednorazowych środków higienicznych / *wydano zalecenia doraźne - braki zostały uzupełnione podczas trwania inspekcji /*.

Pozostałe kontrole potwierdziły prawidłowość prowadzonej działalności w placówkach / *wdrożenie i prawidłowy nadzór nad procedurami zapobiegającymi zakażeniom i chorobom zakaźnym /*.

4.2 LECZNICTWO OTWARTE

LECZNICTWO AMBULATORYJNE

Na terenie Sosnowca nadzorem epidemiologicznym objętych jest **147 placówek leczenia otwartego: 10 placówek publicznych + 137 placówek niepublicznych.**

W 2020 roku z powodu priorytetowo prowadzonych działań nadzorowych związanych z pandemią koronawirusa w placówkach leczenia otwartego / podobnie jak w szpitalach /, przeprowadzono jedynie 18 kontroli, w tym: 16 kontroli sanitarnych + 2 kontrole sprawdzające.

Podczas przeprowadzonych inspekcji szczególną uwagę zwracano na:

- warunki sanitarno – higieniczne oraz techniczne obiektów
- opracowanie, wdrożenie oraz nadzór nad procedurami sanitarnymi w zakresie mycia i dezynfekcji skóry/ błon śluzowych oraz powierzchni pomieszczeń/urządzeń

- prowadzenie sterylizacji, przechowywanie sterylnych wyrobów medycznych/ materiałów/ narzędzi medycznych
- gospodarkę odpadami medycznymi
- postępowanie z brudną i czystą bielizną
- sprzątanie pomieszczeń
- stosowanie środków ochrony osobistej
- wykonawstwo szczepień ochronnych /z uwzględnieniem gospodarki szczepionkami oraz warunków transportu i przechowywania preparatów szczepionkowych /
- prowadzenie kontroli wewnętrznej w zakresie realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych
- realizację ustawy antytytoniowej.

W 1 obiekcie stwierdzono brak prawidłowego ciągu technologicznego w obrębie sterylizatorni gabinetowej / wydano decyzję administracyjną nakazującą usunięcie nieprawidłowości w ustalonym terminie - przeprowadzona kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie nałożonych obowiązków w całości /.

GABINETY PRAKTYK ZAWODOWYCH

W 2020r. nadzorowano ogółem **215 podmiotów leczniczych o charakterze praktyk zawodowych.**

Od 2011r. liczba obiektów świadczących usługi medyczne w ramach praktyk zawodowych lekarzy i pielęgniarek sukcesywnie maleje /250 w 2011 roku /.

Ogółem w 2020 roku z uwagi na działania związane z pandemią koronawirusa przeprowadzono 12 kontroli sanitarnych / w tym 4 sprawdzające /.

Podczas inspekcji zwracano uwagę na właściwe opracowanie, wdrożenie i nadzorowanie procedur sanitarnych w zakresie:

- postępowania ze sprzętem medycznym i wyrobami medycznymi (*oceny prawidłowych warunków przechowywania wyrobów medycznych/sprzętu medycznego sterylnego z uwzględnieniem ich dat ważności*)
- sterylizacji (*zachowania właściwych ciągów technologicznych w obrębie sterylizatorni gabinetowych, prowadzenia wewnętrznych kontroli skuteczności sterylizacji przy użyciu wskaźników biologicznych i chemicznych*)

- gospodarki odpadami, ze szczególnym uwzględnieniem postępowania z odpadami medycznymi
- mycia, dezynfekcji skóry i błon śluzowych (*właściwego wyposażenia stanowisk higienicznego mycia rąk, rodzaju oraz terminów ważności preparatów stosowanych do antyseptyki rąk i błon śluzowych*)
- mycia, dezynfekcji powierzchni pomieszczeń i urządzeń (*rodzaju oraz sprawdzenia dat ważności stosowanych preparatów do dezynfekcji powierzchni sprzętu medycznego*)
- prowadzenia kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych (*oceny prowadzenia wymaganej dokumentacji, z częstotliwością nie rzadziej niż co pół roku*)
- realizacji przestrzegania zapisów ustawy antytytoniowej.

Przeprowadzone kontrole nie wykazały występowania nieprawidłowości.

Wnioski dotyczące leczenia otwartego /lecznictwa ambulatoryjnego i praktyk zawodowych/:

Poprawa warunków udzielania świadczeń zdrowotnych w ramach opieki ambulatoryjnej oraz praktyk zawodowych realizowana jest poprzez:

- rezygnację z użytkowania sprzętu medycznego/wyrobów medycznych sterylnych wielokrotnego użytku, na rzecz jednorazowego sprzętu (*poza praktykami stomatologicznymi*)
- wykonywanie prac remontowych/modernizacyjnych zapewniających:
 - zachowanie prawidłowych ciągów technologicznych w obrębie sterylizatorni gabinetowych
 - bezpośrednie połączenia gabinetów badań ginekologicznych/urologicznych/badań dolnego odcinka przewodu pokarmowego z pomieszczeniem higieniczno-sanitarnym z bidetem.

5. ZABIEGI DERATYZACYJNE

Z uwagi na działania dotyczące SARS-CoV-2 w 2020 roku nie przeprowadzono kontroli akcji deratyzacyjnych przeprowadzanych na terenie miasta Sosnowca w okresie wiosennym i jesiennym.

II. HIGIENA ŻYWIENIA, ŻYWNOCI I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Bezpieczeństwo żywności stanowi jedno z podstawowych zagadnień ochrony zdrowia publicznego. Jest ono rozumiane jako ogół warunków, które muszą być spełniane i działań jakie muszą być podejmowane na wszystkich etapach produkcji lub obrotu żywnością, w celu zapewnienia zdrowia człowieka.

Konsumenci mają prawo do dostępu do całkowicie bezpiecznych artykułów żywnościowych a także do informacji na temat spożywanej przez nich żywności.

Odpowiedzialność za powyższe spoczywa na podmiotach działających na rynku spożywczym, które mają obowiązek przestrzegania zgodności z wymaganiami prawa żywnościowego.

Sprawdzenie, czy wszelkie stworzone przez przedsiębiorców procedury są prawidłowo wypełniane a prawo żywnościowe przestrzegane, należy do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, a zadanie to jest realizowane w trakcie urzędowych kontroli.

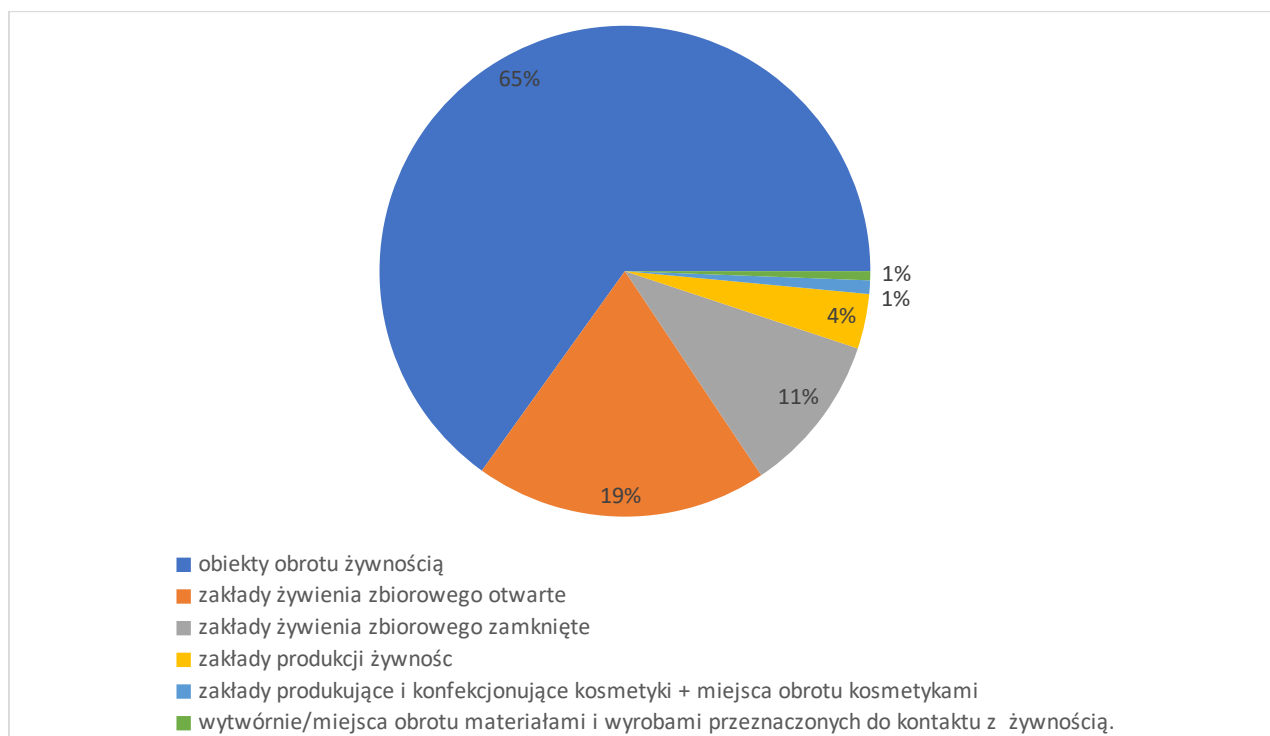
Działania inspekcyjne prowadzone są w następujących grupach obiektów:

- produkcji żywności,
- obrotu żywnością,
- żywienia zbiorowego,
- wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością,
- miejscach produkcji i obrotu kosmetykami.

W 2020 roku nadzorowano ogółem **1692** obiekty prowadzące działalność związaną z:

- 65,1 % - obrotem żywnością ,
- 19,28% - żywieniem zbiorowym otwartym,
- 10,52% - żywieniem zbiorowym zamkniętym,
- 3,61% - produkcją żywności,
- 0,89% - produkcją i konfekcjonowaniem kosmetyków oraz ich obrotem,
- 0,6 % - obrotem materiałami i wyrobami przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

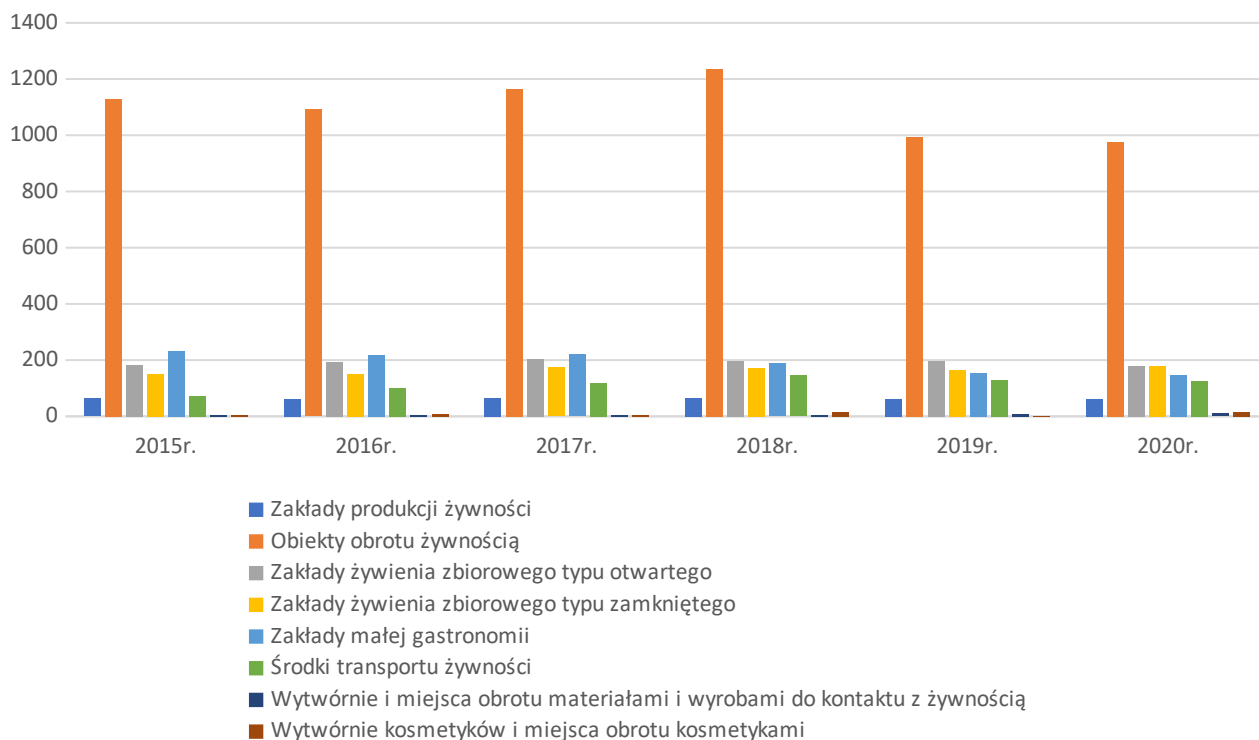
Obiekty nadzorowane przez PPIS w Sosnowcu w 2020 roku

Liczba obiektów nadzorowanych przez PPIS w Sosnowcu w okresie: 2015 – 2020.

<i>Rodzaj obiektów objętych nadzorem</i>	<i>Liczba obiektów</i>					
	<i>2015 r.</i>	<i>2016 r.</i>	<i>2017r.</i>	<i>2018r.</i>	<i>2019r.</i>	<i>2020r.</i>
Ilość ogólna obiektów	1840	1826	1956	1877	1721	1692
Zakłady produkcji żywności	63	61	66	66	62	61
Obiekty obrotu żywnością	1129	1092	1165	1235	993	976
Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego	184	192	204	197	196	180
Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego	152	151	174	172	164	178
Zakłady małej gastronomii	232	218	220	188	154	146
Środki transportu żywności	72	102	118	145	129	126
Wytwórnice i miejsca obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością	5	5	4	5	8	10
Wytwórnice kosmetyków i miejsca obrotu kosmetykami	4	7	5	14	15	15

Obiekty nadzorowane przez PPIS w Sosnowcu w okresie: 2015 - 2020.

Analiza porównawcza ilości nadzorowanych obiektów pozwala stwierdzić, że:

- od 2017 roku obserwujemy spadek ogólnej ilości nadzorowanych obiektów / o 264 obiekty, w tym o 29 obiektów w stosunku do 2019 roku /
- nadal utrzymuje się stała tendencja spadkowa ilości obiektów z grupy "małej gastronomii" / o 74 obiekty w stosunku do 2017 r. oraz o 29 obiektów w stosunku do 2019 r. /
- w stosunku do 2019 roku największe zmiany nastąpiły w obiektach:
 - obrotu żywnością // *spadek o 17 obiektów* /
 - żywienia zbiorowego typu zamkniętego / *spadek o 16 obiektów* /
 - żywienia zbiorowego typu otwartego / *wzrost o 14 obiektów* /.

Zmiany ilości nadzorowanych obiektów w 2020 roku w porównaniu z 2019 rokiem odnotowano

w:

- obrocie żywnością /*spadek o 17 obiektów*/,
- żywieniu zbiorowym typu otwartego /*spadek o 16 obiektów*/,
- żywieniu zbiorowym typu zamkniętego /*wzrost o 14 obiektów*/,
- małej gastronomii /*spadek o 8 obiektów*/,
- środkach transportu żywności /*spadek o 3 obiekty* /,
- wytwórniach i obrocie materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością /*wzrost o 2 obiekty* /,
- produkcji żywności /*spadek o 1 obiekt* /.

Spadek ilości sklepów /o 17 obiektów/ spowodowany jest silną konkurencją dużych sieci dyskontów i marketów oferujących towar w niższych cenach i stopniowej likwidacji małych sklepików. Ponadto, zakaz handlu w niedzielę zmusza do likwidacji sklepikarzy, którzy bazowali głównie na sprzedaży alkoholu w weekend. Sytuacja epidemiologiczna kraju i obawy ludzi przed zakażeniem Covid - 19 również spowodowały mniejsze zainteresowanie małymi sklepami / *społeczeństwo robi zakupy rzadziej, wybierając takie miejsca, które oferują bardziej zróżnicowany asortyment* /.

Do obserwowanego spadku ogólnej liczby obiektów w 2020 roku w dużej mierze przyczyniły się również zmiany jakie zaszły w grupie obiektów żywienia zbiorowego typu otwartego /spadek o 16 obiektów/. Związane jest to z obecnie panującą sytuacją epidemiczną w kraju i wprowadzonymi obostrzeniami, dotyczącymi działalności tego typu obiektów / *w systemie tylko na wynos lub z dojazdem do klienta* /. Duża grupa przedsiębiorców, chcąc sprostać obowiązującym przepisom, nie jest w stanie utrzymać się obecnie na rynku i decyduje się na zawieszenie/likwidację prowadzonej działalności.

Co roku obserwowany jest również spadek ilości nadzorowanych obiektów tzw. małej gastronomii. Społeczeństwo bardziej świadome, nie decyduje się na korzystanie z lokali oferujących żywność o wysokiej wartości energetycznej, z dużą zawartością tłuszczu i węglowodanów przy równoczesnym niedoborze [błonnik](#), witamin czy składników mineralnych. Długotrwałe spożywanie takiej żywności może prowadzić do rozwoju chorób cywilizacyjnych takich jak: [otyłość](#), [choroby nowotworowe](#), [miażdżyca](#), choroby serca i wątroby.

W 2020 roku przeprowadzono ogółem:

- **915 kontroli sanitarnych w 680 obiektach żywnościowych** / ~ 40% ogółu nadzorowanych obiektów /
- **1 kontrolę w wytwórni materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością** / 50% nadzorowanych obiektów /,
- **3 kontrole w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością** / 38% ogółu nadzorowanych obiektów /,
- **3 kontrole w obiektach obrotu kosmetykami** /25% ogółu nadzorowanych obiektów związanych z kosmetykami /,

W związku z nałożeniem na pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Sosnowcu dodatkowych zadań związanych z działaniami przeciwepidemicznymi nadzór nad bezpieczeństwem żywności nie był realizowany w pełnym zakresie.

W stosunku do 2019 roku w 2020 roku:

- przeprowadzono o 33% mniej kontroli / *planowanych + ponadplanowych* /
- skontrolowano o 22% mniej obiektów.

Wydano **107 decyzji administracyjnych** nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości / spadek o 54 decyzje w stosunku do 2019 roku / oraz nałożono ogółem **61 mandatów karnych na łączną kwotę 12000 zł** / spadek o 29 mandatów w porównaniu z 2019 rokiem /.

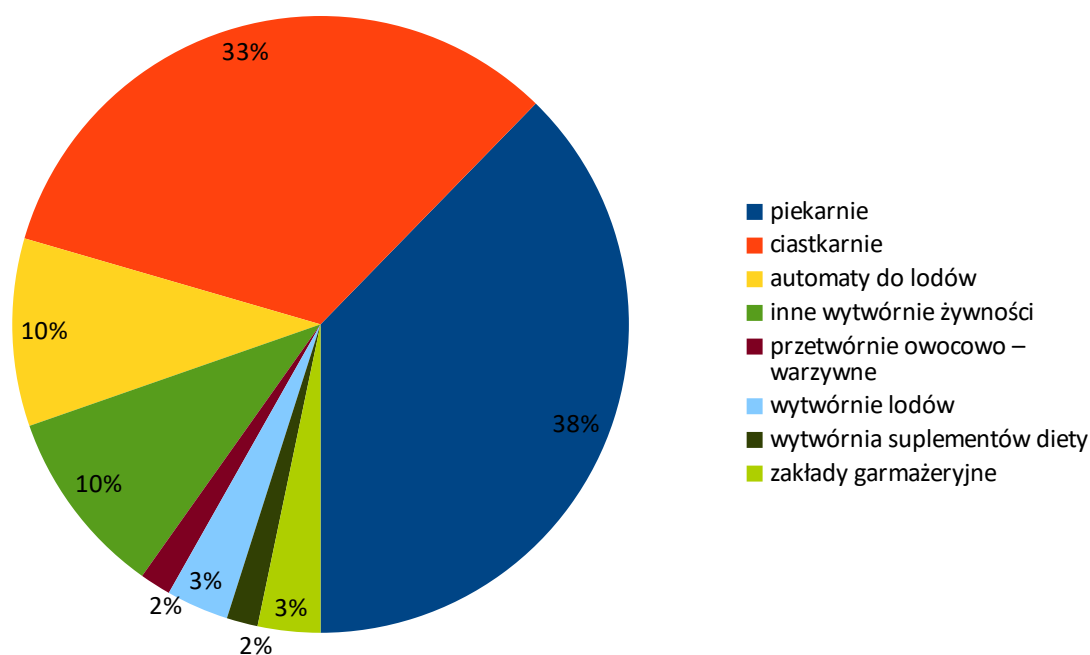
Do badań laboratoryjnych wykonywanych w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu pobrano **369 próbek**:

- 361 próbek żywności,
- 7 próbek przedmiotów użytku,
- 1 próbkę posiłku w przedszkolu.

1. ZAKŁADY PRODUKCJI I OBROTU ŻYWNOSCIĄ

1.1. Zakłady produkcji żywności

• Piekarnie	/ 37,7% /
• Ciastkarnie	/ 32,8% /
• Automaty do lodów	/ 9,84% /
• Inne wytwórnie żywności	/ 9,84% /
• Zakłady garmażeryjne	/ 3,28% /
• Wytwórnie lodów	/ 3,28% /
• Przetwórnice owocowo – warzywne	/ 1,63% /
• Wytwórnia suplementów diety	/ 1,63% /

Kontrole urzędowe polegają na ocenie:

- zgodności stanu faktycznego z prawem żywnościowym
- skuteczności systemów bezpieczeństwa wdrożonych przez przedsiębiorców.

W 2020 roku skontrolowano 40 obiektów produkcji żywności / ~ 65% z 61 nadzorowanych / - żadnego nie oceniono negatywnie.

Stwierdzone nieprawidłowości:

- zły stan techniczny / *zawilgocone, brudne lub uszkodzone: ściany, sufity, posadzki, futryny oraz wyposażenie /,*
- nieprawidłowy stan sanitarno-porządkowy,
- brak prowadzonych zapisów wynikających z dokumentacji HACCP.

Wydano 15 decyzji administracyjnych oraz nałożono 2 mandaty karne / spadek o 12 decyzji administracyjnych (44% mniej) oraz spadek o 6 mandatów karnych (75%) w porównaniu z 2019r. /.

Powyższe, świadczyć może, że przedsiębiorcy tej branży zapewniają co raz to lepsze warunki i dostosowują się do obowiązujących przepisów prawa, chcąc utrzymać się na rynku w czasach epidemii koronawirusa.

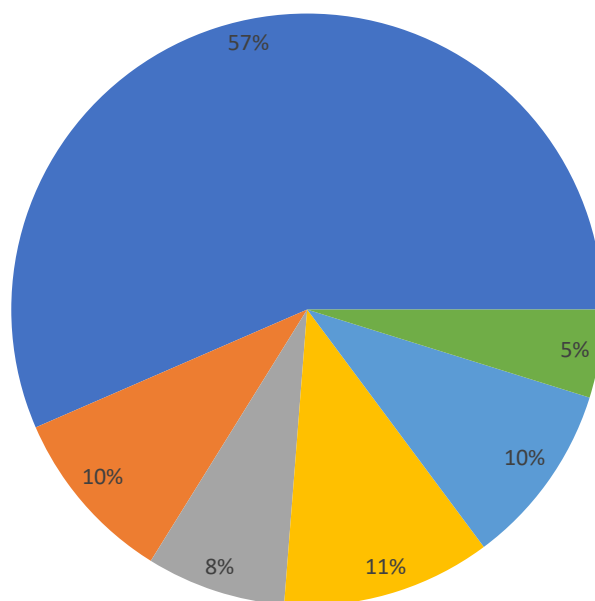
W zakładach produkcji żywności ogółem pobrano 45 próbek żywności do badań mikrobiologicznych / żadnej próbki nie zdyskwalifikowano /.

1.2. Obiekty obrotu żywnością

Najliczniejsza grupa / 1102 obiektów /:

- sklepy spożywcze łącznie z super- i hipermarketami / 56,52% /,
- inne obiekty obrotu żywnością (*np. obiekty obrotu suplementami diety, apteki*) / 9,62% /,
- kioski (*np. zlokalizowane na targowiskach, sklepiki szkolne*) / 7,62% /,
- środki transportu żywności / 11,43% /,
- grupa obiektów ruchomych i tymczasowych / 10% /,
- magazyny hurtowe / 4,81% /.

Zakłady obrotu żywnością objęte nadzorem

- sklepy spożywcze łącznie z super- i hipermarketami
- inne obiekty obrotu żywnością (w tym apteki + obiekty obrotu suplementami diety)
- kioski zlokalizowane między innymi na targowiskach
- środki transportu żywności
- grupa obiektów ruchomych i tymczasowych coraz bardziej rozwijająca się
- magazyny hurtowe

Pomimo tego, że podmioty prowadzące działalność w zakresie obrotu żywnością są zobowiązane do zagwarantowania odpowiednich standardów higieniczno-sanitarnych w miejscach prowadzenia działalności - jednak nie zawsze ten warunek jest przez przedsiębiorców spełniany, o czym świadczą liczne uchybienia stwierdzane podczas przeprowadzanych kontroli.

Stan sanitarny w/w obiektów oceniany jest zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W 2020 roku skontrolowano 397 obiektów obrotu żywnością / ~36 % nadzorowanych / i żadnego nie oceniono negatywnie.

Stwierdzone nieprawidłowości:

- zniszczony sprzęt pomocniczy i wyposażenie / szafki, regały, podesty, blaty, elementy urządzeń chłodniczych /,
- zawilgocone/brudne ściany, sufity, uszkodzone posadzki/drzwi,
- brak bieżących zapisów w dokumentacji kontroli wewnętrznej zgodnie z GHP, w tym monitoringu obecności szkodników oraz szkoleń pracowników.

Najczęściej występujące uchybienia zależące w dużej mierze od zachowań personelu:

- brak segregacji artykułów spożywczych,
- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych,
- sprzedaż przeterminowanych artykułów spożywczych,
- nieprawidłowy bieżący stan sanitarno-porządkowy obiektów,
- niewłaściwa gospodarka odpadami,
- brak do wglądu orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych.

Ogółem wydano 71 decyzji administracyjnych oraz nałożono 42 mandaty karne / w porównaniu z 2019 r. spadek ilości wydanych decyzji (o 49 tzn. < o 41%) i ilość nałożonych mandatów (o 21 tzn. < o 33%), co przy 34% spadku ilości przeprowadzonych kontroli w stosunku do 2019r. *pozwała stwierdzić poprawę stanu technicznego oraz utrzymującego się na tym samym poziomie stanu sanitarno-porządkowego.*

W 2020 roku w obiektach obrotu żywnością do badań pobrano:

- 362 próbki żywności
- 7 próbek przedmiotów użytku

Nie zakwestionowano żadnej próbki.

Potencjalna możliwość wystąpienia zagrożeń o charakterze populacyjnym sprawia, że objekty tej grupy są pod wzmożonym nadzorem:

- **występowanie afrykańskiego pomoru świń** - sprawdzanie czy wprowadzana jest do obrotu dziczyzna, pochodzenie mięsa i produktów mięsnych oraz gospodarka odpadami w:
 - kioskach prowadzących działalność związaną z wprowadzaniem do obrotu mięsa i wyrobów z mięsa / 3 kontrole /,
 - sklepach spożywczych i magazynach hurtowych / 65 kontroli /,
 - zakładach żywienia zbiorowego / 41 kontroli /.

Nie stwierdzono nieprawidłowości.

alergeny w żywności – sprawdzanie wymagań w zakresie informowania konsumentów o składzie żywności nieopakowanej, w tym o obecności alergenów w:

- piekarniach / 11 kontroli /,
- ciastkarniach / 11 kontroli /,
- obiektach obrotu żywnością / 136 kontroli /,
- zakładach żywienia zbiorowego / 143 kontrole /,
- punkty sprzedaży lodów / 4 kontrole /,
- wypiek tortów-kuchnia domowa /1 kontrola /.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości wydawano przedsiębiorcy zalecenia bieżące na opracowanie dokumentacji z wykazem składników i alergenów.

- **kontrola obrotu produktów bezglutenowych** - w trakcie bieżących kontroli sprawdzano i oceniano ich znakowanie. Pobrano 1 próbkę posiłku bezglutenowego do badania w kierunku zawartości glutenu / *nie kwestionowana* /

TARGOWISKA, HANDEL OBNOŚNY I OBWOŻNY

W 2020 roku na terenie Sosnowca / *podobnie jak w ciągu ostatnich kilku lat* / handel zorganizowany jest w zamkniętych kioskach i straganach usytuowanych przed tymi kioskami, które w ramach bieżącego nadzoru kontrolowane są jako odrębne obiekty. Ich stan sanitarno-higieniczny ulega ciągłej poprawie. Dodatkowo w trakcie kontroli kiosków wprowadzających do obrotu mięso i wyroby mięsne sprawdzeniu podlega sposób gospodarowania odpadami oraz pochodzenie i wprowadzanie do obrotu mięsa i przetworów z dziczyzny.

W związku z potencjalnym zagrożeniem dotyczącym ASF na terenie targowisk sprawdzana jest legalność sprzedaży mięsa / w zarejestrowanych obiektach /.

W kioskach sprzedających owoce i warzywa kontrolowano ich pochodzenie oraz oznakowanie.

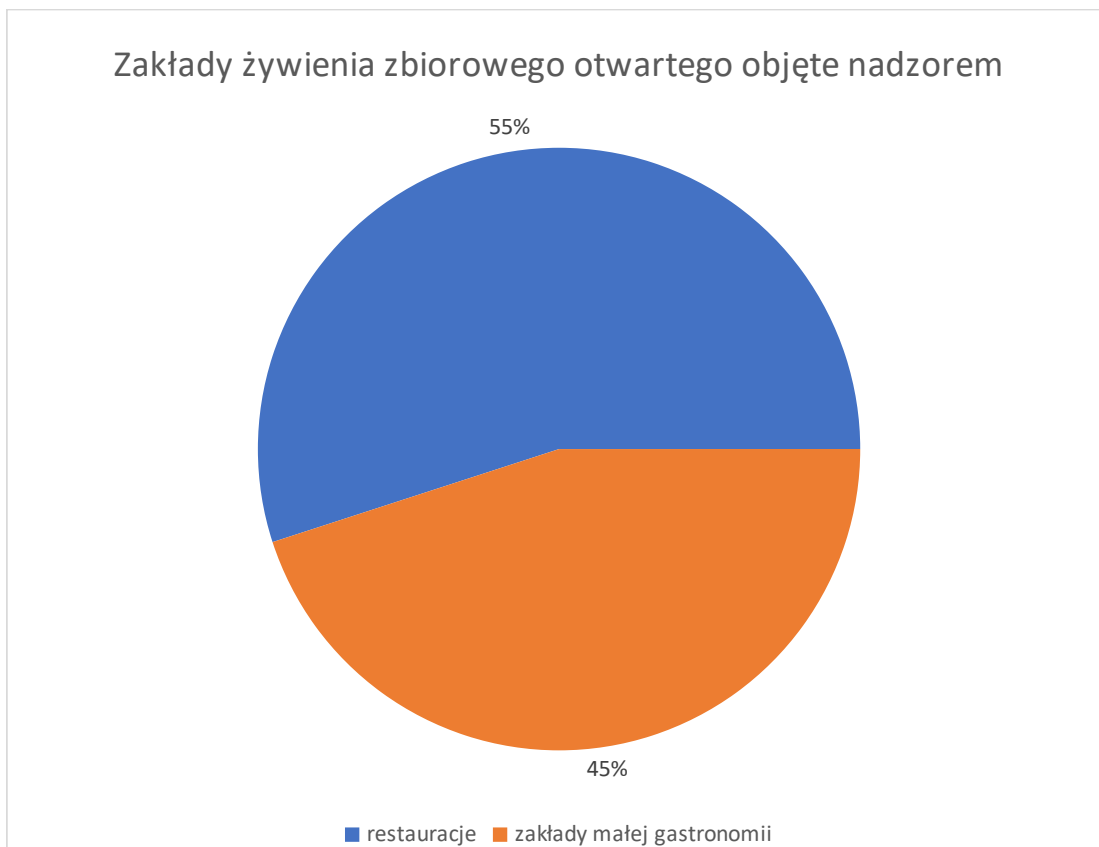
Świadomość bezpieczeństwa żywności przedsiębiorców prowadzących tego typu działalność potwierdziło 13 przeprowadzonych kontroli kiosków na targowiskach w wyniku których nie wydano żadnych decyzji administracyjnych.

1.3. Zakłady żywienia zbiorowego otwartego

Do 326 nadzorowanych zakładów żywienia zbiorowego należy:

- 180 restauracji
- 146 zakłady małej gastronomii
 - 66 pijalni piwa
 - 55 zakładów typu fast food

Zakłady żywienia zbiorowego otwartego objęte nadzorem

Konieczność sprawowania stałego nadzoru nad tego typu obiektami wynika ze stałego zainteresowania konsumentów korzystaniem z tej formy żywienia i zapewnieniem im odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa. Dodatkowo, w 2020 roku kontrole skupiały się na ocenie realizacji wytycznych wydanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego w związku z wystąpieniem na terenie całego kraju stanu epidemii koronawirusa. Przedsiębiorcy chcąc prowadzić działalność w tego typu obiektach, zobowiązani byli zapewnić sobie jak i klientom odpowiedni poziom bezpieczeństwa przed potencjalnym zagrożeniem zakażeniem SARS CoV-2.

W 2020 roku skontrolowano ogółem 180 zakładów żywienia zbiorowego otwartego / 55% nadzorowanych /- z których żadnego nie oceniono negatywnie.

Stwierdzone nieprawidłowości / analogia do poprzednich lat /

- brak prawidłowej segregacji w urządzeniach chłodniczych / surowców, półproduktów oraz produktów gotowych /,
- brudne, zniszczone ściany oraz sufity,
- uszkodzony sprzęt oraz elementy wyposażenia,
- brak bieżącej ciepłej wody / awaria podgrzewaczy /,
- brak do wglądu zapisów GHP / HACCP , orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych oraz kart szkoleń pracowników.

W 2020 roku wydano 34 decyzji administracyjne / spadek o 15 (< 30%) w stosunku do 2019 roku / oraz nałożono 11 mandatów karnych / spadek o 6 (< 29%) w stosunku do 2019 roku /.

Powyższe, przy 29% spadku ilości kontroli przeprowadzonych w 2019 roku, świadczy o utrzymujących się warunkach sanitarno-technicznych i sanitarno-porządkowych na tym samym poziomie.

W 2020r. w tej grupie pobrano do badań 10 próbek żywnościowych - żadnej nie kwestionowano.

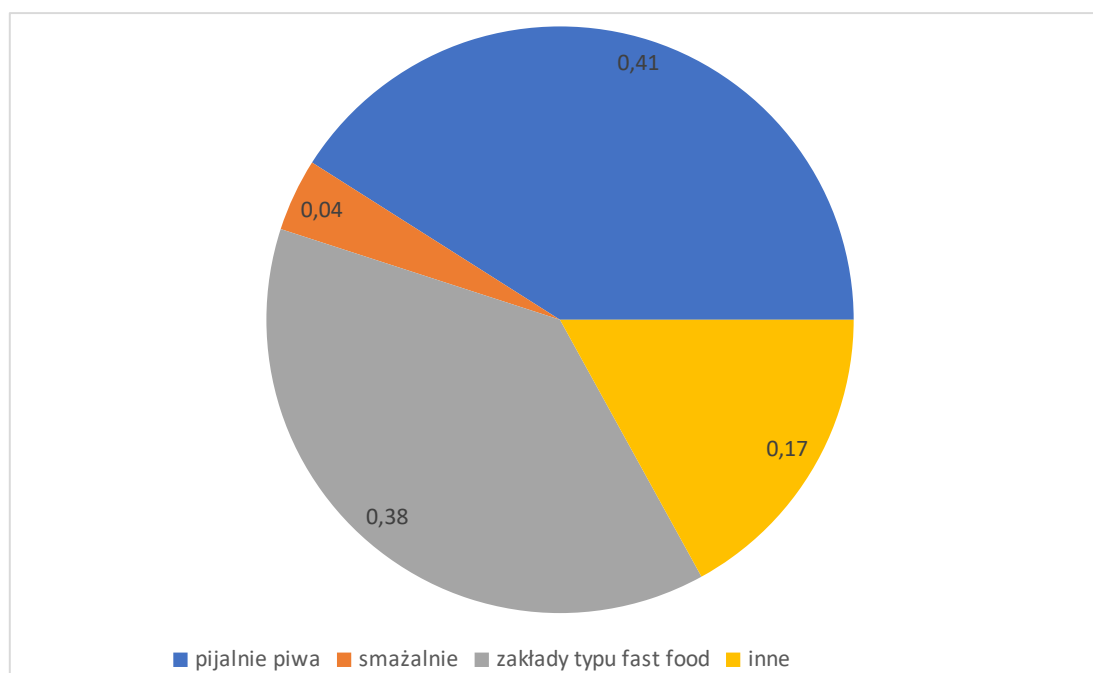
MAŁA GASTRONOMIA

Liczba zakładów typu „mała gastronomia” zmalała ze 154 / w 2019 roku / do 146 zakładów.

Do ww grupy zakładów należało :

- 60 pijalni piwa / 41% /;
- 55 zakładów typu fast food / 38% /;
- 6 smażalni / 4% /;
- 25 innych / 17% /.

Zakłady żywienia zbiorowego otwartego typu „mała gastronomia”

Stwierdzone nieprawidłowości:

- niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń / *brudne ściany / sufity* / i wyposażenia
- brak do wglądu orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych oraz zapisów dokumentacji GHP w tym szkoleń pracowników.

W 2020 roku wydano 9 decyzji administracyjnych / spadek o 8 (< 47%) w stosunku do 2019 roku / oraz nałożono 2 mandaty karne / spadek o 5 (< 75%) w stosunku do 2019 roku /.

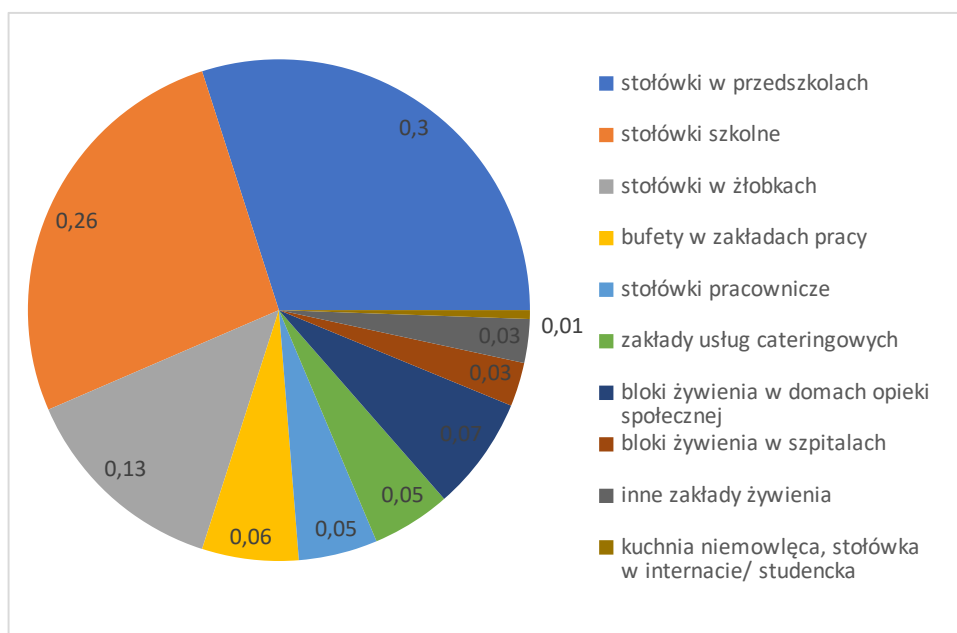
Powyższe, przy 49% spadku ilości kontroli przeprowadzonych w 2019 roku, świadczy o polepszeniu warunków sanitarno-porządkowych

1.4. Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego

Do grupy 178 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego należą:

- **stołówki w:**
 - przedszkolach / 29,78% /,
 - szkołach / 26,4% /,
 - żłobkach / 13,48% /,
 - zakładach pracy / 6,18% /,
- w bursach i internatach / 0,56%/
- bufety w zakładach pracy / 6,18% /,
- stołówki pracownicze / 5,06%/,
- zakłady usług cateringowych / 5,06% /,
- **bloki żywienia w:**
 - domach opieki społecznej / 7,3% /,
 - szpitalach / 2,81% /,
- inne zakłady żywienia /2,81% /,
- kuchnia niemowlęca / 0,56% /.

Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego objęte nadzorem.

W większości obiektów posiłki przygotowywane są od surowca, ale w niektórych żywienia prowadzone jest w formie cateringu. Co roku pełniony jest wzmożony nadzór nad tego typu obiektami z uwagi na grupy osób żywionych w tych obiektach / *małe dzieci, osoby starsze, chorzy* / jak również konieczność zapewnienia w nich większego reżimu higienicznego przy przygotowaniu posiłków.

Zasady racjonalnego żywienia oraz zalecane racje pokarmowe dla różnych grup ludności opracowują oraz publikują jednostki badawczo-rozwojowe podległe i nadzorowane przez Ministra Zdrowia, w tym głównie Instytut Żywności i Żywienia.

W 2020r. teoretycznie przeanalizowano 50 zestawień dekadowych, w tym 23 / 16 żłobków + 17 przedszkoli / przeanalizowano w oparciu o okazane obliczenia własne i odniesienie ich do obowiązujących norm żywienia dla danej grupy wiekowej, które są zgodne z opracowanymi przez Instytut Żywności i Żywienia normami dla populacji polskiej.

Wszystkie z 23 zestawień analizowanych w oparciu o okazane obliczenia własne wykazały nieprawidłowości w zakresie przekroczenia lub braku realizacji normy na:

- właściwą podaż energii,
- zawartość białka, tłuszczu i węglowodanów, witaminy C.

Kwestie dotyczące wymagań jakie powinny spełniać środki spożywcze przygotowywane w ramach żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty jak i oferowane w sklepikach szkolnych reguluje rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r.

Zgodnie z w/w rozporządzeniem w 2020 roku dokonano oceny sposobu żywienia, w 34 obiektach żywienia zbiorowego zamkniętego: 10 szkołach + 24 przedszkolach / w tym 7 obiektach prowadzących żywienie w formie cateringu / z czego w 3 przedszkolach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące:

- podawania mleka i produktów mlecznych oraz owoców i warzyw,
- podawania produktów smażonych częściej niż 2 razy w tygodniu.

Ogółem przeprowadzono 3 kontrole w sklepikach szkolnych w zakresie spełnienia wymagań w/w rozporządzenia. W jednym przypadku stwierdzono niezgodności i wystosowano wnioski o ukaranie do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach..

Teoretyczne oceny jadłospisów w jednostkach systemu oświaty wykazały, że większość placówek dostosowało się do wymogów zawartych w w/w rozporządzeniu.

W 2020 roku skontrolowano 82 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego / 46% obiektów nadzorowanych / - żadnego nie oceniono negatywnie.

Stwierdzone nieprawidłowości:

- zły stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia,
- nieprzestrzeganie zasad higieny przy produkcji.

W 20120 roku wydano 20 decyzji administracyjnych (spadek o 28% w stosunku do 2019 r.) oraz nałożono 6 mandatów karnych (wzrost o 66% w stosunku do 2019r.)

Przy mniejszej o 34% ilości kontroli obiektów z tej grupy, wzrost ilości nałożonych mandatów karnych świadczy o pogorszeniu warunków sanitarnych.

2. AKCJE

Jak co roku, w maju 2020 roku, zaplanowano przeprowadzenie akcji dotyczącej kontroli środków transportu żywności /przy współudziale Policji/. W związku z epidemią COVID-19 w nie doszło do jej realizacji ze względu na inne dodatkowe realizowane działania zarówno przez PPIS w Sosnowcu jak i Policję związane z pandemią.

3. TRANSPORT ŻYWNOSCI

W 2020 roku nadzorowano 126 firm transportowych / ilość niezmienną w porównaniu z 2019 r/. Zapotrzebowanie na dostarczanie żywności przez zewnętrzne firmy, posiadające decyzje zatwierdzające generuje dodatkowe koszty. W związku z czym, coraz więcej producentów żywności / dostarczających własne wyroby do odbiorców / oraz restauracji / dostarczających posiłki do konsumenta / decyduje się na inwestowanie we własne środki transportu i rezygnację korzystania z usług firm transportowych. Obecnie dla restauracji dowóz obok sprzedaży na wynos, stanowi główną możliwość dotarcia ze swoimi wyrobami do klienta.

4. WSPÓŁPRACA Z INNYMI SŁUŻBAMI/ORGANAMI KONTROLI

Sprawując bieżący nadzór nad żywnością, żywnością i przedmiotami użytku PPIS w Sosnowcu współpracował z:

- **Inspekcją Weterynaryjną** / porozumienie o współpracy / w zakresie :
 - przekazywania istotnych informacji
 - działań w ramach systemu RASFF / 25 przypadków /W sierpniu 2020 w zakładzie nadzorowanym przez PIW w Będzinie przeprowadzono wspólną kontrolę w zakresie oceny zapobiegania zakażeniom SARS-CoV-2.
 - **Inspekcją Farmaceutyczną** / porozumienie ramowe / w zakresie:
 - przekazywanie istotnych informacji,
 - pobierania do badania prób suplementów diety w hurtowniach farmaceutycznych/aptekach.
 - **Policją w zakresie:**
 - 35 wspólnych wizytacji lokali gastronomicznych / w zakresie przestrzegania przepisów prawa oraz wytycznych GIS w związku z wystąpieniem stanu epidemii /,
- przekazania do rozpatrzenia zgodnie z kompetencjami przez Komendę Miejskiej Policji w Sosnowcu zgłoszonej interwencji / dot. utraty świadomości po wypiciu drinków w klubie /.

5. IMPORT / EKSPORT

W 2020 roku nie sprawowano nadzoru nad eksportem oraz importem / w ciągu całego roku nie zgłoszono do PPIS w Sosnowcu wniosków dotyczących eksportu/importu środków spożywczych /.

6. JAKOŚĆ ZDROWOTNA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH

6.1. Krajowe środki spożywcze

W 2020 roku laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej zbadały ogółem 287 próbek krajowych środków spożywczych pobranych na terenie Sosnowca, w tym w zakresie:

- mikrobiologicznym - 229 próbek,
- chemicznym - 57 próbek,
- oznakowania - 1 próbka. *Żadnej próbki nie zdyskwalifikowano.*

6.2. Importowane środki spożywcze

Przebadano ogółem 25 próbek żywności z importu, w zakresie:

- chemicznym - 10 próbek,
- mikrobiologicznym - 15 próbek *Żadnej próbki nie zdyskwalifikowano.*

6.3. Środki spożywcze z UE

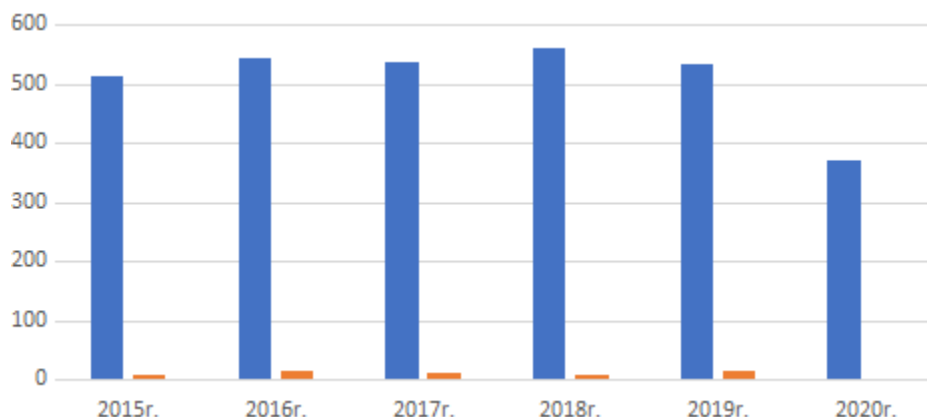
Przebadano ogółem 74 próbki żywności z UE, w zakresie:

- chemicznym - 14 próbek,
- mikrobiologicznym - 35 próbek,
- oznakowania - 1 próbka *Żadnej próbki nie zdyskwalifikowano.*

Ilość kwestionowanych próbek żywności w okresie: 2015 – 2020

<i>Rok</i>	<i>Ilość prób</i>	<i>Ilość prób kwestionowanych</i>	<i>Procent prób kwestionowanych</i>	<i>Przyczyny kwestionowania</i>
2015	512	7	1,40%	2 próbki - niewłaściwe cechy organoleptyczne, +1 próbka suplementu diety -niewłaściwe znakowanie + 4 próbki zmiotek i wytrzepek z piekarni - obecność szkodników zbożowo-mącznych
2016	543	15	2,76%	1 próbka - niewłaściwe cechy organoleptyczne, + 6 próbek - niewłaściwe znakowanie / 2 suplementy diety, +2 pieczywo pakowane +1 środek specjalnego przeznaczenia żywieniowego+1 napój izotoniczny / + 8 próbek zmiotek i wytrzepek z piekarni - obecność szkodników zbożowo-mącznych
2017	535	10	1,86%	3 próbki ciastka z kremem- obecność bakterii Salmonella + 3 próbki - niewłaściwe znakowanie / 1 suplement diety +2 środki spożywcze specjalnego przeznaczenia do redukcji masy ciała / + 4 próbki zmiotek i wytrzepek z piekarni - obecność szkodników zbożowo-mącznych
2018	561	7	1,25%	4 próbki zmiotek i wytrzepek z piekarni - obecność szkodników zbożowo-mącznych = 1 próbka posiłku w żłobku - niezgodność z normami IŻŻ + 2 próbki środków specjalnego przeznaczenia do redukcji masy ciała - niewłaściwe znakowanie
2019	532	15	2,8%	2 próbki zmiotek i wytrzepek z piekarni - obecność szkodników zbożowo-mącznych + 3 próbki posiłku w żłobku - niezgodność z normami IŻŻ + 3 próbki środków specjalnego przeznaczenia do redukcji masy ciała - niewłaściwe znakowanie + 5 próbek polędwiczek z kurczaka - mikrobiologia obecność bakterii Salmonella + 1 próbka pieprzu ziołowego + obecność glutenu + 1 próbka suplementu diety - obecność substancji dodatkowych
2020	369	0	-	-

Ilość pobranych i kwestionowanych próbek żywności w okresie: 2015 – 2020

7. INTERWENCJE

Sygnały zgłaszane przez społeczeństwo wskazują na konieczność podejmowania dodatkowych działań kontrolnych - wyjaśniających, a w sytuacjach tego wymagających również represyjnych w celu utrzymania właściwego poziomu zapewnienia bezpieczeństwa żywności.

W 2020 roku zgłoszono **106 interwencji, w tym:**

- **23 uzasadnionych;**
- **77 nieuzasadnionych;**
- **5 przekazano do rozpatrzenia zgodnie z kompetencjami do:**
 - PPIS w Katowicach / 1 /,
 - PPIS w Dąbrowie Górniczej / 3 /,
 - KMP w Sosnowcu / 1 /.
- **1 pozostawiono bez rozpatrzenia / brak wskazanej lokalizacji obiektu – zgłaszający nie odpowiedział na pismo o uzupełnienie informacji /.**

Interwencje dotyczyły:

- niewłaściwego stanu porządkowego
- nieprzestrzegania zasad higieny w obiekcie
- sprzedaży przeterminowanych/niewłaściwej jakości zdrowotnej artykułów spożywczych/brak etykiety w języku polskim
- niewłaściwego przechowywania/sprzedaży artykułów spożywczych, opakowań
- obecności szkodników w zakładzie lub w produkcji
- nieprawidłowości sanitarno-technicznych, braku wody
- braku orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych
- nieprawidłowego żywienia/nieprawidłowej jakości potrawy/niewłaściwych jadłospisów
- nieprawidłowego gospodarowania odpadami
- trwających prac remontowych podczas produkcji
- palenia papierosów
- niewłaściwego stanu sanitarnego wózków dla klientów,

- nieprzestrzegania przepisów i wytycznych dotyczących epidemii koronawirusa / *brak maseczek, rękawiczek, płynów do dezynfekcji, nie przestrzegania ograniczeń ilości osób w sklepach, spożywanie żywności na miejscu, nieprzestrzegania godzin dla seniorów /*

Za stwierdzone nieprawidłowości ogółem nałożono 16 mandatów karnych.

W przypadku 1 rozpatrywanej interwencji pobrano próby do badań laboratoryjnych.

8. WNIOSKI

W związku z wystąpieniem pandemii COVID-19 rok 2020 był specyficzny jeśli chodzi o działania podejmowane w zakresie bezpieczeństwa żywności. Zaangażowanie wszystkich pracowników PSSE w Sosnowcu w działania przeciwepidemiczne spowodowało, że zadania z zakresu bezpieczeństwa żywności nie były realizowane w takim zakresie jak w latach ubiegłych. Trudno jest więc dokonać właściwej oceny w zakresie stanu sanitarnego obiektów żywnościowych i bezpieczeństwa zdrowotnego żywności w odniesieniu do poprzednich lat.

Analiza wyników przeprowadzonych w 2020 roku kontroli oraz wyników badanych próbek w obiektach produkujących i wprowadzających żywność do obrotu pozwala stwierdzić, że w stosunku do 2019 roku:

- przeprowadzono o 33% mniej kontroli,
- skontrolowano o 22% mniej zakładów,
- oceniono o 17% mniej obiektów na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego,
- przeprowadzono o 20% mniej kontroli interwencyjnych,
- wydano o 38% mniej decyzji administracyjnych / 225 w 2019r., 140 w 2020r. /,
- wystawiono o 32% mniej mandatów / 90 w 2019r., 61 w 2020r. /.

Powyższe świadczy o braku poprawy stanu sanitarno – higienicznego oraz utrzymującym się stanie sanitarno- technicznym, który wymaga ciągłej poprawy.

We wszystkich nadzorowanych obiektach stosowane są procedury i instrukcje w zakresie dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej. Kontrole wewnętrzne w zakładach poprawiają warunki na wszystkich etapach łańcucha żywnościowego.

W dużych obiektach wprowadzono system HACCP jednak co roku stwierdzane są nieprawidłowości dotyczące braku prowadzonych zapisów lub nie okazywania ich do wglądu w trakcie kontroli.

O polepszeniu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności mógłby świadczyć brak dyskwalifikacji każdej z pobranych w 2020 roku próbek / w 2019r. zdyskwalifikowano 2,82% pobranych próbek /, jednak w 2020 roku pobrano o 31% mniej próbek / 532 w 2019r., 369 w 2020r. / jak również o **38% wzrosła ilość powiadomień RASFF** / 59 w 2019r., 96 w 2020r. /, co potwierdza, że więcej badanych próbek

żywności nie odpowiadało wymaganiom, a w efekcie końcowym świadczy o ogólnym pogorszeniu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności.

W celu usunięcia wszelkich zagrożeń związanych ze spożyciem potencjalnie niebezpiecznej żywności, Unia Europejska stworzyła **System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF)**, którego zadaniem jest ochrona konsumentów przed ryzykiem wystąpienia zachorowania dzięki sprawnemu i szybkiemu przekazywaniu informacji oraz szybkiemu reagowaniu i podejmowaniu właściwych działań w przypadku zidentyfikowania jakiegokolwiek zagrożenia zdrowia konsumentów, pochodzącego z wprowadzanej na rynek żywności.

W 2020 roku w ramach systemu RASFF wycofano z obrotu żywność z powodu:

- **przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu mikotoksyny** w rodzynkach sułtańskich, płatkach jaglanych, ziarnie kukurydzy (popcorn),
- **obecności bakterii:**
 - *Salmonella* w mięsie/elementach z indyka, kurczaka, kebabie mrożonym, bazylii, sezamie łuskany, papryce słodkiej mielonej, rukoli, maśle, suszonych kiełbasach, okładzinach na obuwiu,
 - *Escherichia coli* w tatarze wołowym;
- **obecność pleśni** w bułkach z sezamem;
- **potencjalnego zanieczyszczenia ciałem obcym:**- fragment plastiku w czekoladzie z solonymi preclami;
- **zmienionych cech organoleptycznych** w paprykarzu, winie, bułkach pszennych z sezamem;
- **przekroczenia dopuszczalnego poziomu sumy WWA/benzo(a)pirenu** chipsach bananowych, cynamonie;
- **niedeklarowanej obecności alergenu** – dwutlenku siarki w rodzynkach sułtańskich, gorczycy w posypce użytej do produkcji chipsów, gorczycy w serku naturalnym z rzodkiewką, orzeszków ziemnych w płatkach migdałowych;
- **przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydów** w korzeniu selera, pietruszki, kaszy jaglanej, kapuście czerwonej, kaszy gryczanej;
- **przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu estrów 3-MCPD i 1,3-DCP** w papierowych foremkach na muffinki;
- **przekroczenia dopuszczalnego poziomu tlenu etylenu** w czarnych nasionach sezamu, w łuskany sezamie, mielonym amarantusie;
- **przekroczenia wartości tygodniowego pobrania (TWI) kadmu** w bezglutenowym produkcie zbożowym;
- **przekroczenia pozostałości chlorpiryfasu metalu** w grejpfrutach;
- **migracji substancji Bisfenolu A** w łyżkach silikonowych, ołowiu w granit talerzu deserowym;

- **migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych** w nylonowych łyżkach;
- **przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu estrów 3-MCPD oraz estrów glicydowych** w oleju z ryżu;
- **przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu estrów glicydowych** w produktach tłuszczowych do smarowania pieczywa;
- **obecności niezadeklarowanej substancji sildenafil** w suplemencie diety,
- **obecności nieautoryzowanej substancji THC oraz nieautoryzowanego składnika nowej żywności CBD** w suplemencie diety,
- **niezgodności AAC:** niewłaściwe znakowanie produktu ZERO NOODLES, liczne skargi konsumenckie dotyczące batonów, niedozwolone oświadczenie zdrowotne w reklamie suplementu diety, wysoka zawartość witaminy B6 w suplemencie diety dla mężczyzn
- **niewłaściwej jakości puszek** w produktach Bonduelle.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sosnowcu nie zgłaszał w 2020 r. do systemu RASFF żadnego powiadomienia z powodu stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości.

III. HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA

1. OCENA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

Ustawa z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków / Dz. U. 2020 poz. 2028 / określa warunki i zasady zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi / Dz. U. 2017 poz. 2294 / określa wymagania, jakim powinna odpowiadać jakość wody i sposób sprawowania nadzoru nad jakością wody.

PPIS w Sosnowcu nadzoruje jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi :

- powierzchniowej wykorzystywanej do zaopatrzenia w wodę,
- dostarczanej do sieci,
- w sieci wodociągowej,
- u odbiorcy.

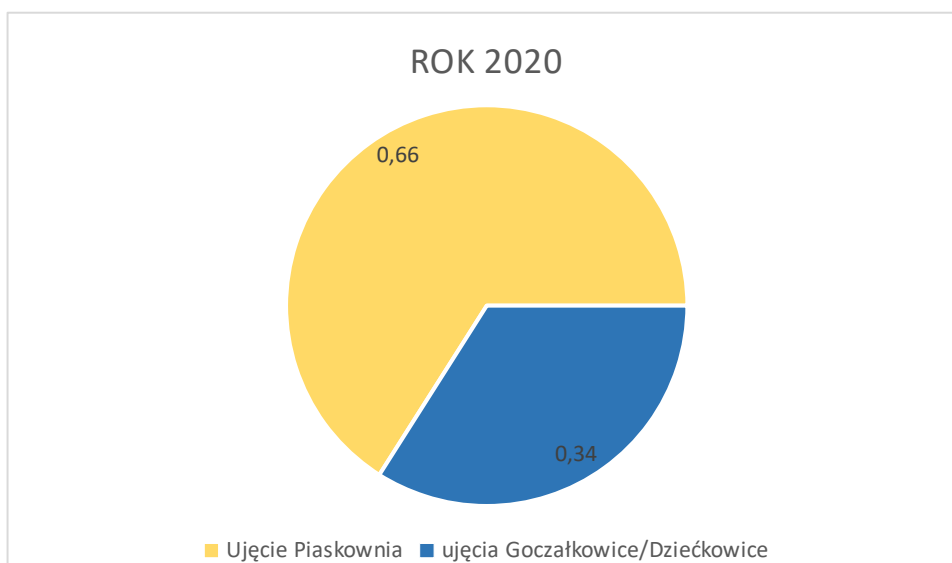
Badania wody wykonują zintegrowane laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa śląskiego.

Wyniki badań są raportowane miesięcznie w systemie WODA -EXCEL do WSSE w Katowicach / relacyjna baza danych oraz system danych przestrzennych / oraz przekazywane Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu / 1x w roku /.

Sosnowiec zaopatrywany jest w wodę przeznaczoną do spożycia pochodzącą z ujęć powierzchniowych:

- **Piaskownia** / dla 66 % ludności /
- **Goczalkowice + Dzieckowice** - / dla 34% ludności /

Woda z tych ujęć mieszana jest w zbiornikach wyrównawczych Murcki.

Ujęcie „Kanał Piaskownia” - woda z tego ujęcia służy do zaopatrzenia 66% ludności Sosnowca / ~ 123,565 tys. mieszkańców /.

- woda z tego ujęcia zakwalifikowana jest do kategorii jakości **A2**;
- teren ujęcia jest ogrodzony / *zabezpieczony przed dodatkowym zanieczyszczeniem wody oraz dostępem osób postronnych* /;

Na obniżenie kategorii wody < A1 wpływ miały parametry:

- fizykochemiczne / *mangan, żelazo* /
- bakteriologiczne / *bakterie grupy coli, escherichia coli* /.

Ujęcie Goczalkowice + ujęcie Dzieńkowice - woda z tych ujęć stanowi zaopatrzenie dla 34% ludności Sosnowca / ~ 64,928 tys. mieszkańców /

- **Stacja Uzdatniania Wody w Maczkach** uzdatnia wodę fizycznie i chemicznie / *woda poddawana jest utlenianiu wstępnemu, koagulacji, flokulacji, filtracji, dezynfekcji - chlorowaniu końcowemu* /:
 - w stacji eksploatowane są zmodernizowane urządzenia do uzdatniania wody przeznaczonej do spożycia;
 - podchloryn sodu wytwarzany z chlorku sodu, wykorzystywany jest w chlorowni do dezynfekcji wody;
 - w stacji do kontroli jakości wody wykorzystywane są badania laboratoryjne wody oraz stosowany jest technologiczny monitoring / *chloromierze i mętnościomierze kontrolują zawartość chloru wolnego i mętność wody w sposób ciągły* /;
- **Dobowa produkcja wody w SUW Maczki wynosi ~ 33 tys m³ /dobę** (*wartość średnia z 2020 roku jest większa o ~ 9 tys m³ /dobę / tj. >27% / w stosunku do 2019 roku*).

Wzrost wartości średniej dobowej produkcji wody wynikał z czasowego wyłączenia i przebudowy magistrali DN 1400mm / *większa część miasta była zasilana przez SUW Maczki* /.

PPIS w Sosnowcu kontroluje jakość wody w zakresie parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznych / *przed i po jej uzdatnieniu* /.

Monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia prowadzony jest również przez Przedsiębiorstwa Wodociągowe (w ramach kontroli wewnętrznej).

Wyniki badań potwierdzają, że woda powierzchniowa spełnia wymagania dla kategorii czystości A2, a po uzdatnieniu spełnia wymagania w/s jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W 2020 roku do badań **pobrano ogółem 336 próbek wody** przeznaczonej do spożycia przez ludzi w **45 wyznaczonych reprezentatywnych punktach na terenie miasta Sosnowca** / punkty czerpalne u konsumenta, przyłącza wodomierzowe, studnie wodomierzowe /.

Badania wykonywały akredytowane laboratoria:

- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Dąbrowie Górniczej,
- Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach,
- Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S. A. w Katowicach,
- Centrum Badań i Dozoru Górnictwa Podziemnego Sp z o. o w Łędzinach,
- Laboratorium Usługowo-Badawcze „BIOCHEMIK ” w Sosnowcu,
- Laboratorium Badawcze „JARS” w Mysłowicach.

W pobranych próbkach wody oznaczano parametry fizykochemiczne i bakteriologiczne zgodnie z zakresami i częstotliwością badań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi / Dz. U. 2017 poz. 2294 /

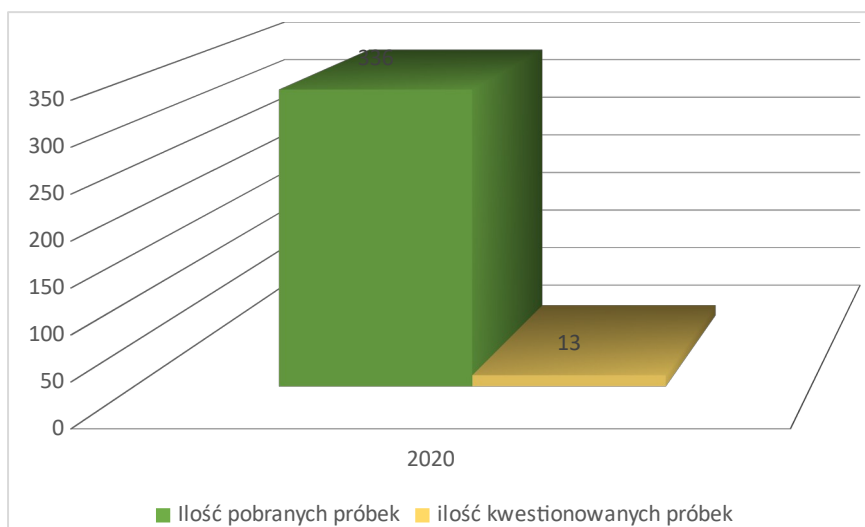
Ogółem wykonano:

- 334 analizy wskaźników bakteriologicznych,
- 336 analiz wskaźników fizykochemicznych.

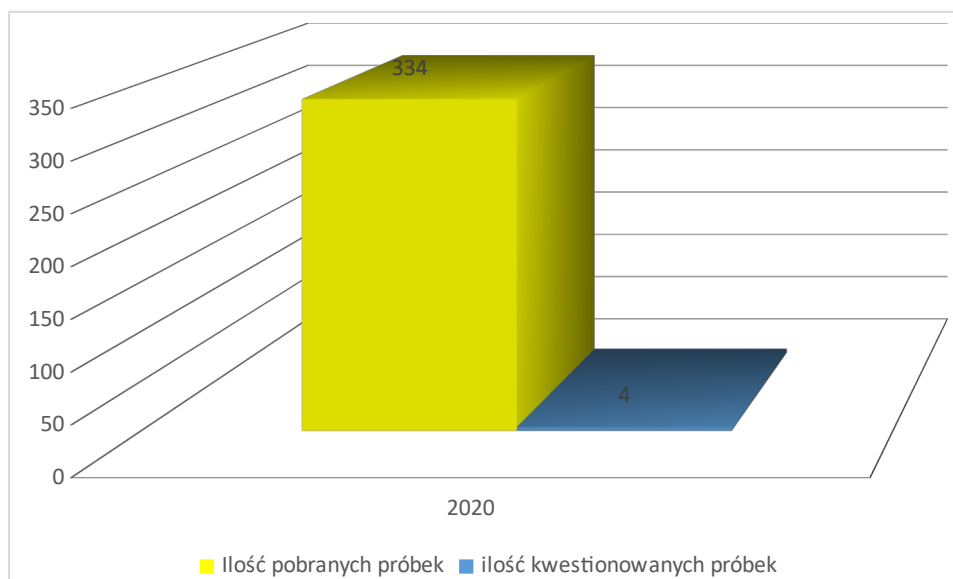
W wyniku badań zakwestionowano:

- **13 próbek wody (~ 4%) pod względem fizykochemicznym** / przekroczenie dotyczyło mętności, żelaza, barwy, zapachu, chloroformu, bromodichlorometanu /;

Przekroczenia dotyczące podwyższonej wartości chloroformu oraz bromodichlorometanu wynikały z wysokiej temperatury powietrza (w okresie czerwiec-lipiec) i wyższego zapotrzebowania na chlor wolny, którego produktami ubocznymi są w/w parametry. Przedsiębiorstwo wodociągowe podejmowało działania naprawcze oraz zwiększyło częstotliwość poboru próbek wody i monitorowania w/w parametrów.

- **4 próbki próbek wody (~1,2%) pod względem bakteriologicznym**
/ bakterie grupy coli, clostridium perfringens /.

W 2020 roku mieszkańcy **nie zgłaszali żadnych interwencji dotyczących złej jakości wody** przeznaczonej do spożycia.

W ramach wzajemnej współpracy zarówno Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S. A. w Sosnowcu jak również Stacja Uzdatniania Wody Maczki Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągowego uczestniczą w pobieraniu próbek wody przez PPIS w Sosnowcu oraz informują o stwierdzonych przekroczeniach dopuszczalnych stężeń wskaźników jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Jak corocznie, również w 2020 roku PPIS w Sosnowcu wydał ocenę o przydatności wody do spożycia na terenie miasta Sosnowca na podstawie rozporządzenia Ministra z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi / Dz. U. 2017 poz. 2294/.

2. OCENA JAKOŚCI WODY CIEPŁEJ W OBIEKTACH ZBIOROWEGO ZAMIESZKANIA I PLACÓWKACH LECZNICZYCH

W trosce o zdrowie mieszkańców miasta prowadzony jest nadzór nad obecnością bakterii Legionella w instalacji wody ciepłej w obiektach zamieszkania zbiorowego i leczenia zamkniętego.

W 2020 roku nadzorem objęto: **placówki lecznicze / szpitale, hospicjum / i obiekty świadczące usługi hotelarskie.**

Ogółem do badań **pobrano 20 próbek wody ciepłej z 4 obiektów / w 1 obiekcie stwierdzono ponadnormatywną zawartość pałeczek Legionella - wydano decyzję administracyjną /.**

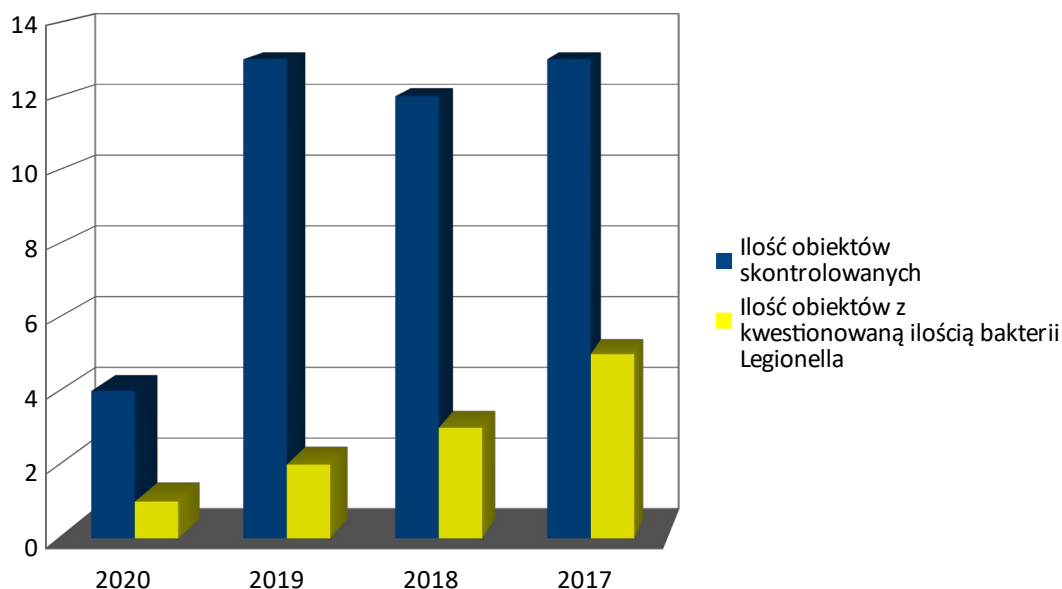
W związku z panującą epidemią koronawirusa w 2020r skontrolowano małą ilość obiektów pod kątem obecności pałeczek Legionella w wodzie ciepłej.

Pomimo tego, że tylko w 1 obiekcie stwierdzono ponadnormatywną zawartość pałeczek Legionella w instalacji wody ciepłej stanowiło to aż **25%** ogółem skontrolowanych **obiektów** w tym zakresie. Wynik ten jednak nie jest w żaden sposób miarodajny i nie może być porównywany z poprzednimi latami.

Zestawienie skontrolowanych i kwestionowanych obiektów w zakresie obecności bakterii

Legionella w latach: 2017-2020

Rok	Ilość obiektów skontrolowanych	Ilość obiektów z kwestionowaną ilością bakterii Legionella
2020	4	1
2019	13	2
2018	12	3
2017	13	5

3. WODY POWIERZCHNIOWE WYKORZYSTYWANE DO KĄPIELI I REKREACJI

W sezonie letnim 2020 roku Akwen „ Stawiki ” spełniał rolę kąpieliska.

Kontrolę jakości wody w w/w kąpielisku realizowano na podstawie ustawy z 20.07.2017 roku **Prawo wodne / Dz. U. 2020 poz.310 z późn. zm. /** określającej zakres obowiązków nałożonych na władze lokalne, właścicieli/ administratorów oraz organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem ludzi zażywających kąpiele w punkcie ustalonym w porozumieniu z PPIS w Sosnowcu pobierano próbki wody do badań i dokonywano oceny organoleptycznej wody w kąpielisku:

- przed sezonem / 1 raz - PPIS w Sosnowcu /;
- w trakcie trwania sezonu / 6 razy – organizator /.

Dodatkowo organizator systematycznie wizualnie nadzorował wodę w kąpielisku pod kątem występowania zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i stanowiących zagrożenie zdrowia kąpiących się osób.

Badania próbek wody przeprowadzane były przez akredytowane laboratoria :

- PSSE w Dąbrowie Górniczej,
- Dąbrowskie Wodociągi Sp. z o. o. w Dąbrowie Górniczej.

Wyniki badań w zakresie parametrów bakteriologicznych nie wykazały przekroczeń / zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. 2019 poz.255) /.

W skład obiektu Kąpielisko Stawiki wchodzi:

- wydzielony akwen wodny wraz z plażą i pomostem,
- 2 place zabaw,
- siłownia plenerowa.

Obiekt wyposażony jest w węzeł sanitarny z ustępem i umywalką / całkowicie zautomatyzowany- drzwi otwierają się automatycznie po wrzuceniu monety, po każdym użytkowniku następuje wsunięcie i dezynfekcja muszli oraz automatyczny proces mycia i suszenia posadzki /.

Dla użytkowników udostępniono dodatkowo 3 kabiny typu TOY-TOY / w tym jedna dostosowana dla osób niepełnosprawnych /.

W 2020 roku na terenie obiektu zostały zainstalowane dodatkowo przebieralnie wraz z natryskami z podziałem na damską i męską / część damska wyposażona jest dodatkowo w przewijak dla niemowląt /.

W 2020 roku stan sanitarny kąpieliska „Stawiki” nie budził zastrzeżeń:

- teren zielony akwenu uporządkowany i zadbane;
- kąpielisko oznakowane widoczną i czytelną tablicą informacyjną / z niezbędnymi danymi /;
- kąpielisko strzeżone jest przez ratowników / właściwie wyposażonych /;
- w widocznym miejscu zamieszczony regulamin korzystania z kąpieliska w okresie pandemii / informacja o zachowaniu dystansu społecznego, zakrywaniu ust i nosa /;
- udostępnione środki do dezynfekcji rąk /wejście na plażę,plac zabaw /.

4. PŁYWALNIE

Na terenie miasta Sosnowca pod nadzorem PPIS w Sosnowcu znajduje się 10 pływalni :

- **8 pływalni krytych, w tym:**

5 szkolnych:

- Szkoła Podstawowa nr 45 Sosnowiec ul. Czeladzka 58,
- Szkoła Podstawowa nr 3 Sosnowiec ul. Hutnicza 6,
- Technikum nr 4 Transportowe Sosnowiec ul. Kilińskiego 31,
- Technikum nr 6 Grafiki, Logistyki i Środowiska Sosnowiec ul. Legionów 9,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 3 Sosnowiec ul. Piłsudskiego 114

3 administrowane przez MOSiR:

- Kryta Pływalnia i Siłownia Sosnowiec ul. Żeromskiego 4D,
- Klimontowskie Centrum Aktywności Rodzinnej Sosnowiec ul. Hubala Dobrzańskiego 99,
- Kryta Pływalnia Sosnowiec ul. Bohaterów Monte Casino 46A;

- **2 pływalnie odkryte /sezonowe / administrowane przez MOSiR:**

- Pływalnia Letnia Sosnowiec ul. 3 Maja 41;
- Pływalnia Letnia Sosnowiec ul. Wojska Polskiego 181.

Wszystkie pływalnie zaopatrywane są w wodę z miejskiej sieci wodociągowej

/ woda uzdatniana jest odpowiednimi preparatami /.

Zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. 2015 poz. 2016) zarządcy pływalni prowadzili systematyczny i udokumentowany nadzór pracy urzędzeń oraz rejestrowali wyniki pomiarów jakości wody w nieckach basenowych.

W przypadku stwierdzanych przekroczeń podejmowali działania naprawcze w celu doprowadzenia jakości wody do odpowiednich wymagań.

W związku z panującą pandemią i ograniczonymi możliwościami funkcjonowania tych obiektów w ramach urzędowej kontroli do badań laboratoryjnych pobrano próbki wody tylko z 2 obiektów.

Wyniki badań parametrów fizykochemicznych i *bakteriologicznych* wykazały przekroczenia w 1 obiekcie / *Pływalnia Letnia Sosnowiec ul. 3 Maja 41 /.*

Wydano **decyzję administracyjną** nakazującą doprowadzenie jakości wody do odpowiednich wartości zgodnych z przepisami / *decyzja została wykonana /.*

Bieżący stan sanitarno - higieniczny pływalni nie budzi zastrzeżeń / *szatnie, przebieralnie, natryski, pomieszczenia z niecką basenową oraz otoczenie obiektów utrzymane w bieżącej czystości , zapewnione środki do dezynfekcji rąk - przy wejściu, w szatniach, toaletach /.*

W 2020 roku odnowiono malowanie ścian i sufitu krytej pływalni Szkoły Podstawowej nr 3 w Sosnowcu, ul. Hutnicza 6 / *zrealizowano decyzję wydaną w 2018 roku* /.

W związku z rozpoczętym remontem i modernizacją Krytej Pływalni i Siłowni w Sosnowcu ul. Żeromskiego 4D wygaszono decyzję wydaną w 2015 roku dotyczącą poprawy stanu technicznego obiektu / *planowany okres zakończenia modernizacji - wrzesień 2021rok* /.

5. OBIEKTY UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

W 2020 roku nadzorowano 965 obiektów użyteczności publicznej stanowiących bardzo liczną i zróżnicowaną grupę w skład której wchodzi:

- **podmioty lecznicze** / *publiczne i niepubliczne udzielające świadczeń ambulatoryjnych* /;
- **obiekty usługowe** / *hotelarskie, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej itp./;*
- **obiekty użyteczności publicznej** / *kulturalno - widowiskowe, sportowe, apteki, cmentarze, domy przedpogrzebowe, noclegownia, domy pomocy społecznej, targowiska, stacje benzynowe, izba wytrzeźwień, dworce, stacje , areszt śledczy itp./*.

W/w grupie obiektów do najliczniejszych należą:

- podmioty lecznicze,
- zakłady fryzjerskie,
- zakłady fryzjersko-kosmetyczne i odnowy biologicznej oraz tatuażu .

5.1. Podmioty lecznicze

W 2020 roku z nadzorowanych 178 **podmiotów leczniczych** / *publicznych i niepublicznych* / **skontrolowano 21 podmiotów** / 12% / w ramach **21 kontroli sanitarnych**.

Stan sanitarno - porządkowy kontrolowanych podmiotów leczniczych nie budził zastrzeżeń.

Wyniki kontroli potwierdziły:

- dobry stan sanitarno - techniczny większości podmiotów / *wyższy standard techniczny i estetyczny podmiotów niepublicznych* /
- podnoszenie poziomu świadczonych usług poprzez wykonywane remonty i modernizacje
- wystarczającą ilość sprzętu jednorazowego, odzieży ochronnej, środków czystościowych, preparatów dezynfekcyjnych, bielizny jednorazowego i wielorazowego użytku
- uregulowaną gospodarkę odpadami medycznymi i komunalnymi:
 - przestrzeganie segregacji odpadów w miejscu powstawania
 - właściwe przechowywanie i przekazywanie odpadów do specjalistycznych zakładów / *zgodnie z harmonogramem oraz opracowanymi procedurami* /.

5.2. Obiekty usługowe

W 2020 roku nadzorowano 433 obiekty usługowe, w tym:

- 182 zakłady fryzjerskie,
- 107 zakłady kosmetyczne,
- 56 zakłady świadczące > niż 1 usługę / fryzjerskie/kosmetyczne/odnowy biologicznej /,
- 65 zakłady odnowy biologicznej,
- 14 obiektów świadczących usługi hotelarskie,
- 6 zakładów tatuażu,
- 3 hotele.

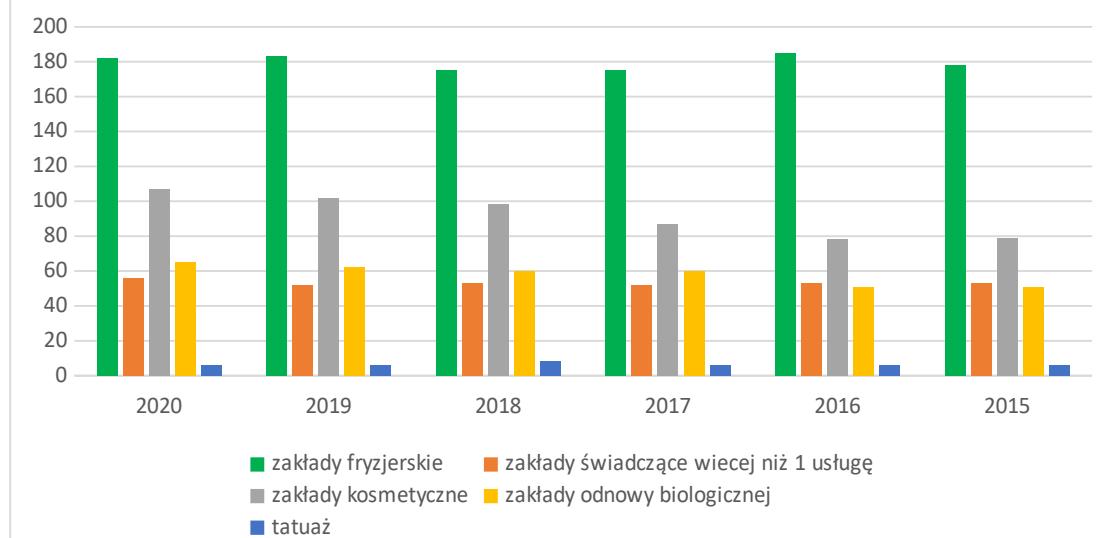
W 2020 roku przeprowadzono kontrole w 24 zakładach usługowych / 6 % /, które potwierdziły:

- prawidłowy stan sanitarno - porządkowy obiektów / właściciele dbają o estetykę i funkcjonalność zakładów /;
- prowadzenie uregulowanej gospodarki odpadami niebezpiecznymi / posiadanie opracowanych stosownych procedur /.

Zmiany ilości zakładów usługowych w okresie: 2015r. -2020r.

ROK	zakłady fryzjerskie	zakłady świadczące więcej niż jedną usługę	zakłady kosmetyczne	zakłady odnowy biologicznej	tatuaż
2020	182	56	107	65	6
2019	183	52	102	62	6
2018	175	53	98	60	8
2017	175	52	87	60	6
2016	185	53	78	51	6
2015	178	53	79	51	6

OBIEKTY USŁUGOWE NADZOROWANE PRZEZ PPIS W SOSNOWCU

Jak wynika z zestawienia ilość obiektów usługowych na terenie Sosnowca jest stabilna, i utrzymuje się na stałym poziomie z ogólną stałą tendencją wzrostową, zakładów kosmetycznych, odnowy biologicznej i zakładów świadczących więcej niż jedną usługę.

W 2020 roku w stosunku do 2019 roku zarejestrowano :

- wzrost zakładów kosmetycznych / + 5 /,
- wzrost zakładów świadczących > niż 1 usługę / + 4 /,
- wzrost zakładów odnowy biologicznej / + 3 /,
- spadek zakładów fryzjerskich / - 1 /.

HOTELE I OBIEKTY HOTELARSKIE

Na terenie Sosnowca funkcjonują:

- **3 hotele** / skategoryzowane /

Stan sanitarno - porządkowy hoteli nie budzi zastrzeżeń: pomieszczenia utrzymane czysto, sprzątane na bieżąco, wystarczające zaopatrzenie w środki czystościowe, dezynfekcyjne i higieniczne;

Ilość hoteli skategoryzowanych nie zmieniła w stosunku do 2019 roku.

- **14 obiektów świadczących usługi hotelarskie** / nie posiadające kategoryzacji: pokoje gościnne, zajazdy, hotele bez zaszeregowania itp. /

Stan sanitarno - porządkowy obiektów hotelarskich oceniono jako dobry/dostateczny: pokoje i sanitariaty utrzymane czysto, wystarczające zaopatrzenie w środki czystościowe, dezynfekcyjne i higieniczne;

5.3. Pozostałe obiekty użyteczności publicznej

W 2020 roku z ogółem nadzorowanych 256 pozostałych obiektów użyteczności publicznej skontrolowano 63 obiekty / 28 % / przeprowadzając w nich 72 kontrole sanitarne.

Do w/w grupy należy:

- **78 aptek** – kontrole 27% aptek potwierdziły ich dobry stan sanitarny i techniczny, prawidłowość i funkcjonalność oraz estetyczność ich urządzenia;
- **23 obiekty sportowe / boiska, hale sportowe, kluby sportowe, korty tenisowe, lodowisko i ścianka wspinaczkowa** /- kontrole 47% obiektów potwierdziły ich właściwy stan sanitarno-techniczny, bieżącą czystość, wystarczającą ilość środków higienicznych i czystościowych, sprawne urządzenia sanitarne / *na bieżąco dezynfekowane* /.
- **21 obiektów kulturalno - widowiskowych / kina, ośrodki kultury, kluby i obiekty widowiskowe, teatr** / - kontrole 57% obiektów nie wykazały nieprawidłowości. Na wniosek organizatorów **wydano 5 opinii sanitarnych o imprezach masowych** zgodnie z ustawą z 28.03.2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych / *Dz. U. z 2018 r., poz. 1870* /;
- **14 Domów Opieki Społecznej / zapewniających dzienną oraz całodobową opiekę, gwarantujących wyżywienie, programy rehabilitacyjne i zajęciowe** / Skontrolowano 3 obiekty potwierdzając ich dobry stan sanitarno-techniczny i porządkowy / *pokoje i sanitariaty utrzymane czysto; sprawne urządzenia sanitarne; wystarczające zaopatrzenie w środki czystościowe i higieniczne* /.
- **Szalety publiczne:**
 - na **Dworcu PKP / ul. Warszawska** / + **Dworcu PKM / ul. Mościckiego** /,
 - w **Centrach Handlowych / ogólnodostępne** /w/w obiekty wykazują dobry stan sanitarno - higieniczny i techniczny / *dostosowane są dla osób niepełnosprawnych zapewniają środki higieniczne i bieżącą dezynfekcję urządzeń sanitarnych* /;

6. INTERWENCJE

W 2020 r. do Sekcji NS-HK wpłynęło łącznie **73** interwencji:

- **4 interwencje dotyczące uciążliwości powodowanych przez hałas:**
 - 2 dotyczące głośnej pracy windy,
 - 1 dotycząca głośnej pracy wentylatorów,
 - 1 dotycząca hałasu z drogi ekspresowej S1 / *uciążliwego i niekorzystnego wpływu natężenia komunikacyjnego* / .

Podjęte działania:

Wykonano pomiary natężenia hałasu w odniesieniu do pracy wentylatorów i wind:

- 1 interwencja dot. hałasu powodowanego przez pracę wentylatorów niezasadna
/ pomiary nie wykazały przekroczeń normatywów higienicznych /;
- 1 interwencja dot. hałasu powodowanego przez pracę windy jest w trakcie rozpatrywania
/ wyniki pomiarów opracowywane przez laboratorium WSSE w Katowicach /;
- 1 interwencję dot. hałasu powodowanego przez pracę windy przekazano do PINB w związku ze stwierdzeniem przekroczenia dopuszczalnej normy natężenia hałasu podczas pracy windy;
- 1 interwencję dot. hałasu i drgań z drogi ekspresowej S1, przekazano do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach / /.

- **21 interwencji dotyczących uciążliwości wynikających z niewłaściwego stanu sanitarno - porządkowego lokali mieszkalnych / uciążliwe zapachy, zarobaczenie: pluskwy, pchły, prusaki /.**

Podsumowanie: 16 interwencji niezasadnych + 5 interwencji przekazanych / MOPS +PSSE w Dąbrowie Górniczej - zgodnie z kompetencjami /.

- **6 interwencji dotyczących niewłaściwego stanu sanitarno - porządkowego innych pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi / NZOZ „Twoje Zdrowie”, Pensjonat SIELEC, Areszt Śledczy, budynek mieszkalny przy ul. Witosa 10 w Sosnowcu /;**

Podsumowanie: 5 interwencji niezasadnych + 1 interwencja zasadna dotycząca budynku mieszkalnego /wszczęto postępowanie administracyjne /.

- **11 interwencji dotyczących uciążliwości powodowanych przez nieprawidłową gospodarkę odpadami komunalnymi / lokalizacja śmietników, zalegające śmieci, brudne pojemniki na odpady /.**

Podsumowanie: 7 interwencji niezasadnych + 4 interwencje nierozpatrzone, w tym 2 przekazane do do PINB / zgodnie z kompetencjami /.

- **11 interwencji dotyczących nieprzestrzegania przepisów przeciwepidemicznych:**

- impreza masowa Winter Cup zorganizowana w Expo-Silesia,
- obiekty sportowe + galerie handlowe,
- autobusy komunikacji miejskiej,
- klienci i personel sklepu z odzieżą używaną/zakładu fryzjerskiego

Podsumowanie: 9 interwencji niezasadnych + 2 nierozpatrzone / przekazane MOPS + Inspekcji Handlowej /.

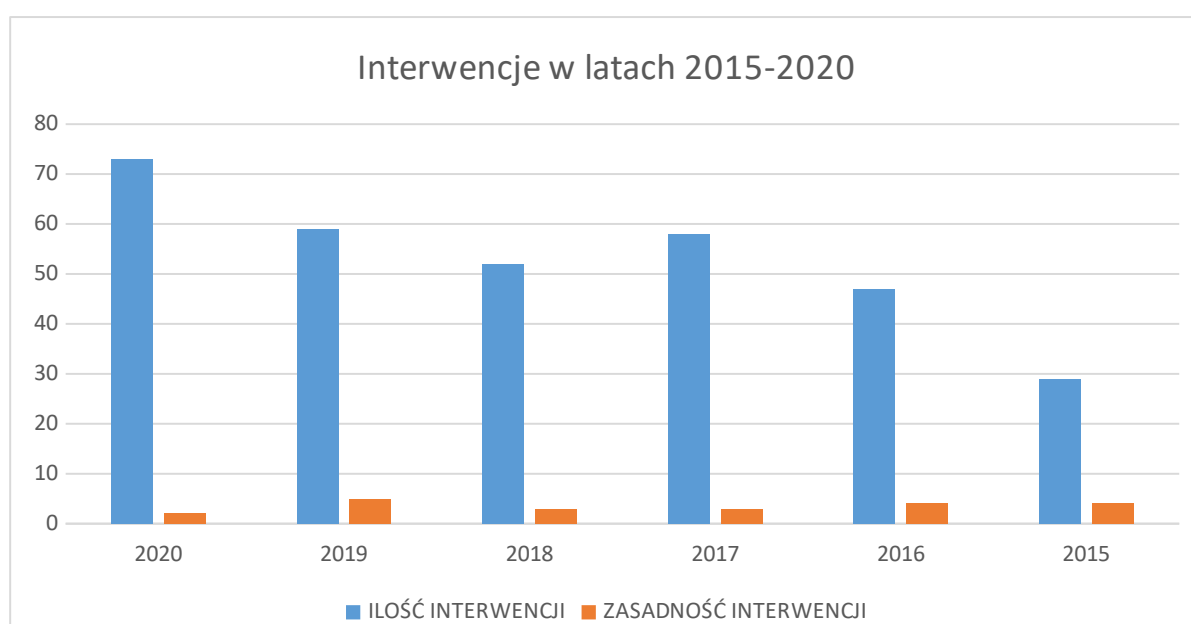
- **20 innych interwencji:**

- zły stan sanitarny Kąpieliska „STAWIKI”;

- awaria studzienki wodociągowo – kanalizacyjnej/instalacji wodociągowej;
- zalewanie piwnic, klatki schodowej, chodnika przez opady deszczu;
- brak wentylacji korytarzy piwnicznych, prawdopodobna obecność rakotwórczego radonu,
- hodowla kur i królików, dokarmianie i hodowla gołębi, hodowla zwierząt w niewłaściwych warunkach;
- zaszczurzenie nieruchomości, zaleganie odchodów gołębi;
- dzikie wysypisko śmieci / w rejonie Zajezdni Autobusowej „Zagórze Zajezdnia”/
- gromadzenie śmieci, odpadów, odchodów po zwierzęcych na terenie posesji,
- uciążliwy sąsiad,
- nieprawidłowości w Zakładzie Pogrzebowym „IRYS”,
- konieczność zabiegów dezynsekcji pokoju pensjonariusza Domu Pomocy Społecznej.

Podsumowanie: 15 interwencji niezasadnych + 2 interwencje zasadne + 3 nierozpatrzone
/ przekazane PINB, UM w Sosnowcu /.

Rok	Ilość interwencji	Zasadność interwencji
2020	73	2
2019	59	5
2018	52	3
2017	58	3
2016	47	4
2015	29	4

Jak wynika z zestawienia:

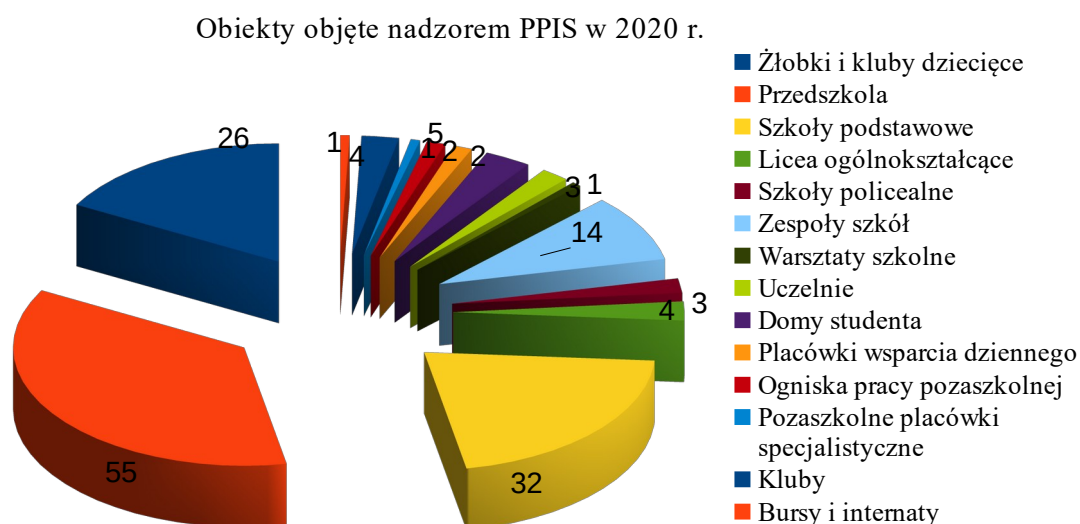
- w 2020 roku odnotowano wzrost ilości zgłaszanych interwencji w stosunku do 2019 roku / o 14 interwencji tj. ~ 24 % /;
- większość wnoszonych interwencji jest nieuzasadniona / brak potwierdzenia stawianych zarzutów / oraz nie dotyczy kompetencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej / nie podlega rozpatrzeniu, przekazywana jest do innych organów/ instytucji /;
- ilość uzasadnionych interwencji jest znikoma / stanowi poniżej 3% ogółu /.

IV. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2020 roku **nadzorowano** ogółem **181 obiektów dla dzieci i młodzieży** na terenie Sosnowca, z czego **skontrolowano 32 placówki szkolno – wychowawcze** / ~18% / przeprowadzając w nich 32 kontrole sanitarne.

Nadzór nad placówkami pobytu dzieci i młodzieży prowadzony jest w celu potwierdzenia zapewnienia higienicznych warunków do nauki i wypoczynku oraz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Placówki objęte nadzorem to przede wszystkim szkoły wszystkich typów i stopni, w tym szkoły wyższe, a także żłobki, przedszkola, placówki pracy pozaszkolnej, domy dziecka i inne zakłady.

Kontrole w placówkach nauczania i wychowania dotyczyły:

- bieżącej czystości i warunków do utrzymania higieny;
- stanu technicznego pomieszczeń / *sal lekcyjnych/gimnastycznych wraz z ich zapleczem, terenów i urządzeń kultury fizycznej* /;
- realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w pracowniach/laboratoriach;
- tygodniowych rozkładów zajęć;
- dostosowania mebli przedszkolnych/szkolnych do wzrostu dzieci/uczniów;
- obciążenia uczniów ciężarem tornistrów /plecaków szkolnych;

1. ŻŁOBKI/KLUBY DZIECIĘCE

W 2020 roku z nadzorowanych **23 żłobków** / 7 publicznych + 16 niepublicznych / oraz **3** miejskich **klubów dziecięcych** skontrolowano 3 placówki żłobkowe zapewniające opiekę 152 dzieciom. Przeprowadzone kontrole nie wykazały występowania nieprawidłowości.

Pozytywną opinię na rozpoczęcie działalności w 2020 roku uzyskały 3 placówki żłobkowe:

- *Calineczka Sp. z o. o. - Niepubliczny Żłobek Calineczka – filia ul. Bohaterów Monte Cassino 246;*
- *Centrum Edukacyjne „TULIPANÓW” – Żłobek, ul. Tulipanów 6;*
- *Centrum Rozwoju i Edukacji „Cogito” - Integracyjny Żłobek Cogito, ul. Klonowa 12*

2. PLACÓWKI WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO

W 2020 roku z **nadzorowanych 55 przedszkoli** / *samodzielnie funkcjonujących* / skontrolowano **11** przedszkoli przeprowadzając w nich ogółem **11 kontroli**.

Kontrole potwierdziły prawidłowy stan sanitarno-porządkowy i techniczny placówek.

Z uwagi na trwający remont w Przedszkolu Miejskim nr 18 – w/w placówka tymczasowo została przeniesiona do Szkoły Podstawowej nr 27 przy ul. Grabowej / *przewidywany termin zakończenia prac remontowych - 31 maja 2021 r. /*.

2.1. Ergonomia w przedszkolach

W 2020 roku dokonano oceny dostosowania mebli przedszkolnych do wzrostu dzieci w **6** placówkach przedszkolnych.

Oceniając meble zwracano szczególną uwagę na:

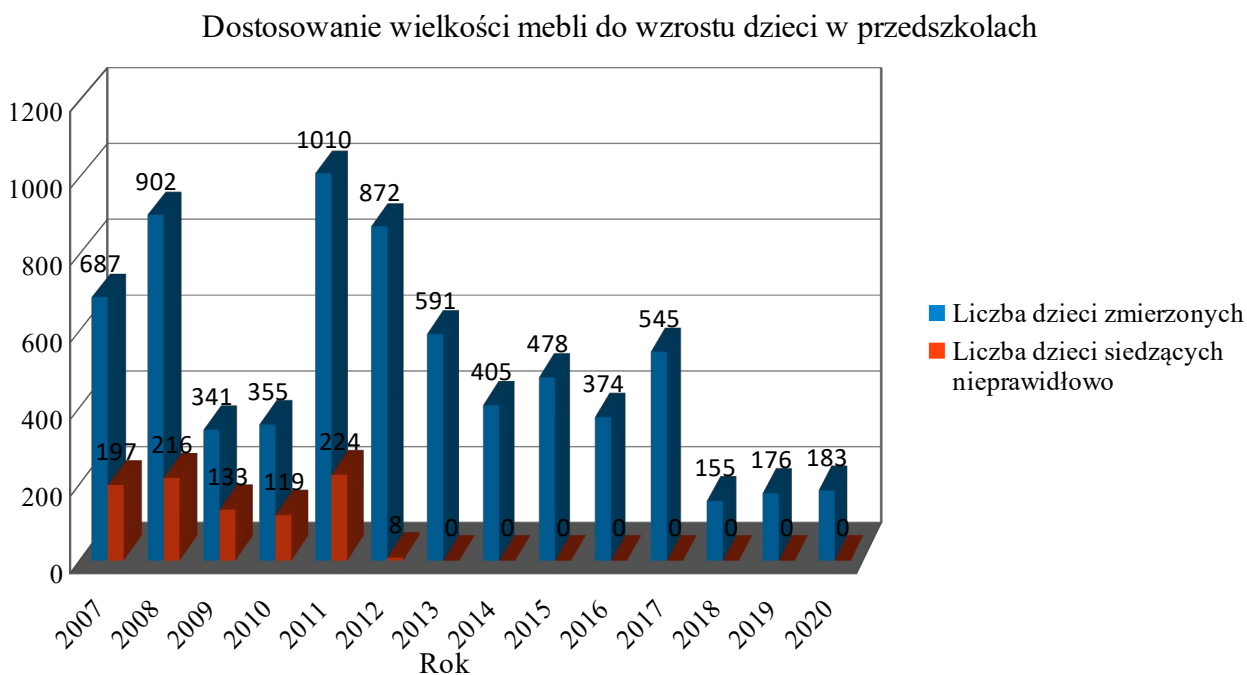
- dostosowanie parametrów funkcjonalnych mebli do wzrostu dzieci;
- oznakowanie mebli;
- zestawienie mebli i ich stan techniczny;
- posiadanie certyfikatu na meble.

Oceną wzrostu dzieci oraz ich rozmieszczeniem przy stolikach/krzesłach objęto **183 dzieci** z **14 oddziałów przedszkolnych**.

Wyniki analiz wykazały, że:

- przedszkolaki korzystają z mebli prawidłowo dostosowanych do ich wzrostu;
- meble oznakowane są kolorami lub numerami - zgodnie z obowiązującą normą.

Poniższe wykres ilustruje wyniki badań dostosowania mebli do wzrostu dzieci w przedszkolach w okresie: 2007 – 2020 rok.

Jak wynika z przedstawionych danych sytuacja w zakresie organizacji prawidłowego stanowiska pracy przedszkolaka, na przestrzeni lat, uległa znacznej poprawie / *wyeliminowano całkowicie nieprawidłowości w zakresie dostosowania wielkości mebli do wzrostu dzieci - od 2013 roku nie stwierdza się nieprawidłowości w tym zakresie* /.

Powyższe potwierdza wzrost świadomości wśród kadry pedagogicznej oraz o wymierne pozytywne efekty dotychczas prowadzonego nadzoru przez PPIS w Sosnowcu w tym zakresie.

3. PLACÓWKI OPIEKUŃCZO –WYCHOWAWCZE I POMOCY SPOŁECZNEJ

Na terenie Sosnowca nadzorowanych jest 10 obiektów należących do tej grupy:

- 5 domów studenckich;
- 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze / z pobytem dziennym /;
- 2 ogniska pracy pozaszkolnej;
- 1 pozaszkolna placówka specjalistyczna.

Kontrole przeprowadzone w latach ubiegłych w w/w obiektach potwierdziły prawidłowe warunki sanitarno – higieniczne / *w 2020 roku nie przeprowadzano w nich kontroli* /.

4. SZKOŁY

Z 91 nadzorowanych szkół wszystkich typów i stopni / *za wyjątkiem szkół wyższych* / skontrolowano **15** szkół /~16 % / przeprowadzając w nich ogółem 15 kontroli.

Kontrole wykazały zły stan techniczny w 2 placówkach:

- brudne, zawilgocone ściany/sufity w salach lekcyjnych, korytarzach, sali gimnastycznej;
- zniszczone nawierzchnie podłóg/ parkiety podłogowe w salach zajęć;
- nierówne nawierzchnie: boiska do piłki ręcznej, drogi dojazdowej oraz w pomieszczeniach gospodarczych i magazynie sprzętu sportowego.

W 2020 roku na placówki szkolne wydano 13 decyzji administracyjnych, w tym:

- 2 nakładające obowiązki ;
- 11 prolongujących terminy realizacji nałożonych obowiązków.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że:

- w 14 placówkach szkolnych funkcjonowały gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej;
- w 1 placówce szkolnej podstawowa opieka przedmedyczna świadczona jest poza placówką.

4.1. Mikroklimat w szkołach

W większości szkół wymiana powietrza w pomieszczeniach odbywa się jedynie w sposób naturalny poprzez zainstalowane kratki wentylacyjne/grawitacyjne i/lub za pomocą otwieranych okien i drzwi / *brak dodatkowej wentylacji mechanicznej* /. Jedynie w niektórych placówkach, w modernizowanych pomieszczeniach zapleczy sanitarnych zainstalowano dodatkowo wentylację mechaniczno - wyciągową. Problem zapewnienia odpowiedniej temperatury w pomieszczeniach placówek dotyczy w głównej mierze obiektów, w których nie wykonywano termomodernizacji.

Kontrole potwierdziły, prawidłowe wentylowanie sal lekcyjnych.

4.2. Ergonomia w szkołach

W ostatnim okresie rejestrowana jest stała, sukcesywna wymiana umeblowania na sprzęty posiadające wymagane certyfikaty, co pozwala zapewniać prawidłowo zorganizowane stanowiska pracy ucznia.

W 2020 roku dokonano pomiarów wzrostu uczniów i doboru wielkości sprzętów do ich wzrostu w 3 placówkach szkolnych / *pomiarami objęto 259 stanowisk pracy ucznia* /.

Przeprowadzone pomiary potwierdziły, że sprzęty są prawidłowo oznakowane / *cyfrowo, bądź kolorystycznie* / oraz zestawione i dobrane do wzrostu uczniów.

4.3. Analiza tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych

Jednym z elementów nadzoru sanitarnego nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania jest ocena prawidłowego planowania nauki i odpoczynku.

W 2020 roku dokonano oceny 142 tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych w:

- 123 oddziałach 7 samodzielnych szkół podstawowych
- 19 oddziałach 2 zespołów szkół.

Kontrole w w/w zakresie nie wykazały nieprawidłowości / od 2011 roku /.

Wyniki analiz tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych na przestrzeni lat 2011-2020

ROK	Ilość badanych szkół	Ilość badanych oddziałów	Ilość nieprawidłowych tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych
2011	22	179	1*
2012	38	347	0
2013	37	386	0
2014	21	192	0
2015	46	496	0
2016	30	240	0
2017	24	284	0
2018	15	180	0
2019	17	207	0
2020	9	142	0

*- nieprawidłowość dotyczyła równomierności rozłożenia zajęć dydaktycznych w poszczególnych dniach tygodnia.

4.4. Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Warunki do utrzymania higieny osobistej po zajęciach z wychowania fizycznego ulegają systematycznej poprawie, jednakże dzieci i młodzież nadal nie korzystają z urządzeń natryskowych / najczęściej korzystają z nich po dodatkowych zajęciach /.

Wyniki kontroli szkół (bez szkół wyższych) wykazały, że:

- **13 placówek posiada odpowiednie warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego:**
 - 3 placówki posiadają salę gimnastyczną z boiskiem;
 - 7 placówek posiada salę gimnastyczną – zastępczą z boiskiem;
 - 3 placówki posiadają szkolny zespół sportowy z boiskiem.
- **2 placówki szkolne nie dysponują własną bazą sportową** oferują uczniom zróżnicowane zajęcia z zakresu w-f, korzystając z bazy sportowej MOSiR / głównie basenów, hal sportowych, boisk /.

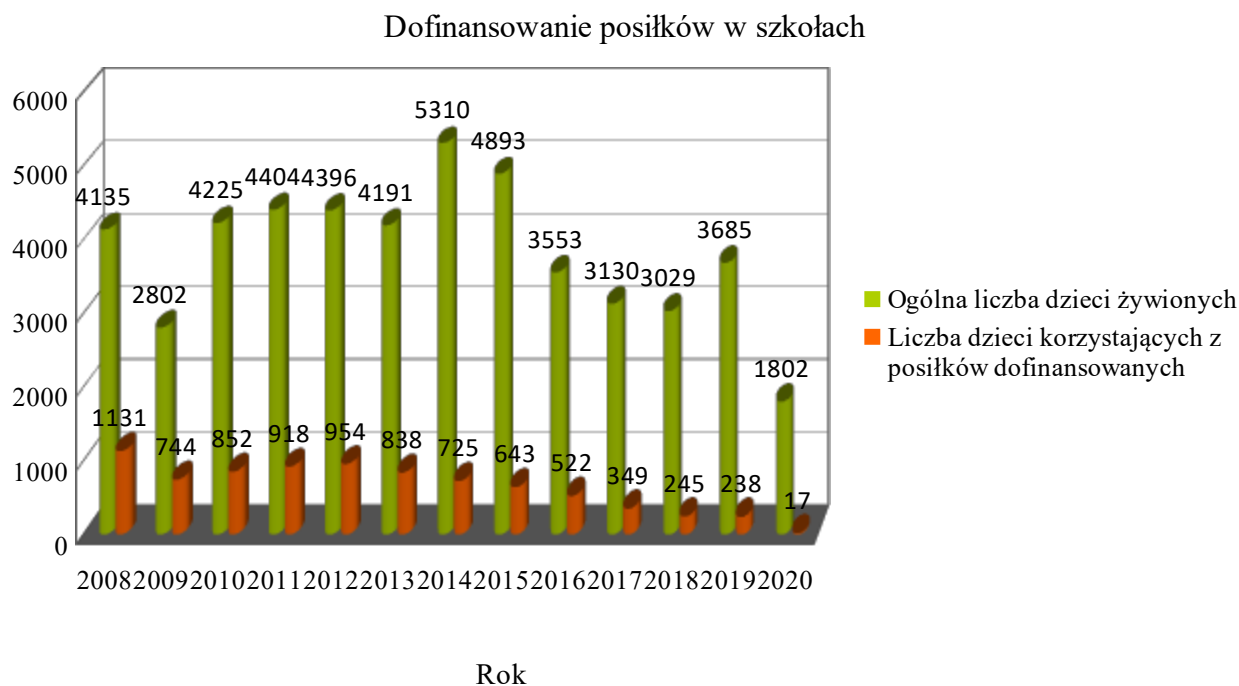
4.5. Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach

Przeprowadzone kontrole wykazały, że:

- **11** szkół prowadziło dożywianie dla uczniów;
- **1802** uczniów spożywało posiłki w szkole, w tym **17** uczniów spożywało posiłki dofinansowywane przez MOPS;

- 11 szkół uczestniczyło w „ Programie dla szkół ” zapewniając uczniom dostęp do mleka i owoców/warzyw / *zmienna liczba uczestników powiązana była z różnymi etapami epidemii koronawirusa oraz zawieszaniem działalności programów /.*

Wykres przedstawia ilość dzieci spożywających posiłki w szkole oraz posiłki dofinansowane w okresie: 2008 - 2020 roku

5. SZKOŁY WYŻSZE

W związku z wystąpieniem stanu epidemii koronawirusa w 2020 roku nie przeprowadzono kontroli obiektów szkół wyższych na terenie Sosnowca.

6. WYPOCZYNEK ZIMOWY I LETNI DZIECI I MŁODZIEŻY

W ostatnich latach w okresie przerwy zimowej i letniej na terenie miasta Sosnowca prowadzono małe formy wypoczynku oraz zorganizowane formy wypoczynku / *w formie turnusów zgłaszanych w bazie Kuratorium Oświaty w Katowicach /.*

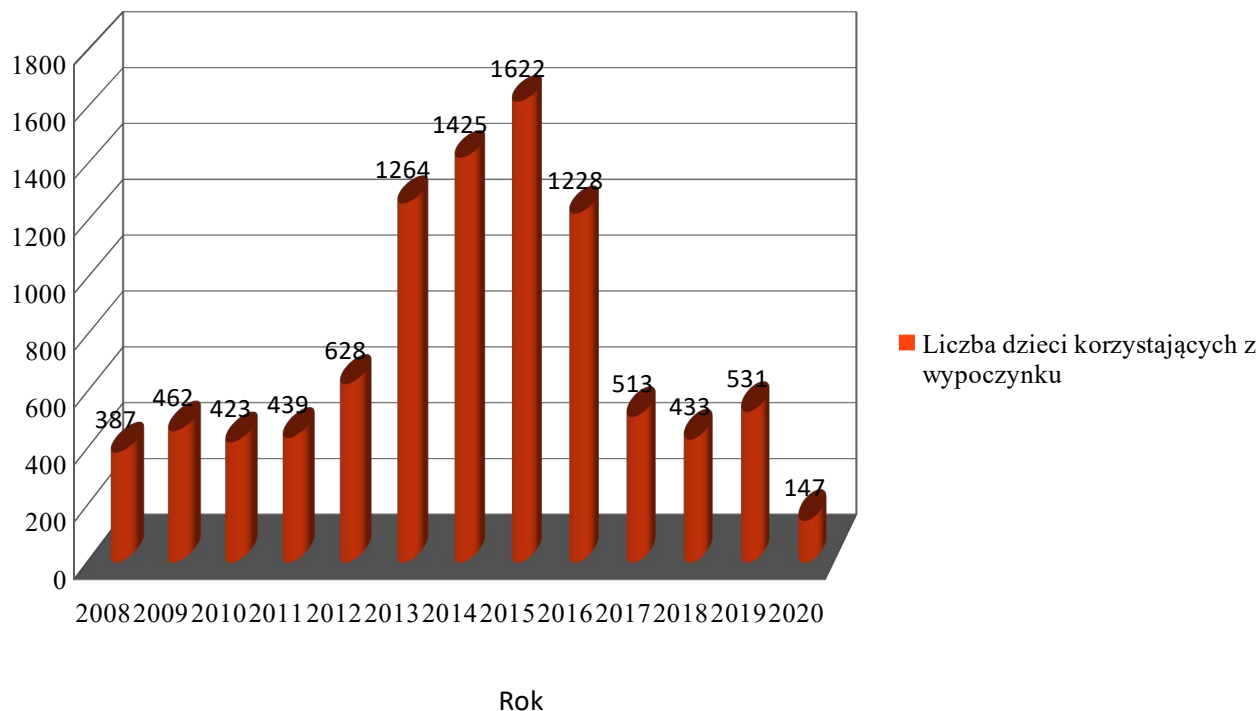
W 2020 roku w 4 skontrolowanych placówkach z zorganizowanych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży, korzystało ogółem **147** uczestników.

Organizację wypoczynku zimowego dla dzieci i młodzieży na terenie miasta oceniono pozytywnie. Kontrole potwierdziły właściwy stan sanitarno - porządkowy i techniczny placówek uczestniczących w akcji "ZIMA".

W okresie przerwy letniej dzieciom i młodzieży na terenie Sosnowca swoją bazę lokalową, udostępniają **kluby osiedlowe / miejskie +spółdzielni mieszkaniowych /.**

W w/w placówkach organizowane są zajęcia plastyczne, muzyczne, taneczne, gry i zabawy ruchowe, turnieje oraz wycieczki poza miasto

Wykres przedstawia ilość dzieci i młodzieży korzystającej z wypoczynku w kontrolowanych obiektach w okresie: 2008 – 2020

7. INTERWENCJE

W 2020 roku do PPIS w Sosnowcu wpłynęło 5 interwencji dotyczących:

- nieprawidłowego stanu sanitarnego artykułów do mycia zębów przez dzieci oraz braku przestrzegania higieny przez dzieci /braku mycia rąk po korzystaniu z urządzeń sanitarnych/ w Przedszkolu Miejskim nr 57. Zarzutów nie potwierdzono - **interwencja bezzasadna;**
- zawilgoceń oraz zagrzybień w sali lekcyjnej w Szkole Podstawowej nr 45 im. J. Korczaka. Zarzutów nie potwierdzono – **interwencja bezzasadna;**
- braku środków czystości w sanitariatach oraz nadmiernego stosowania środków do dezynfekcji rąk przez uczniów w Szkole Podstawowej nr 22 im. A. Mróz. Potwierdzono zarzuty dotyczące nadmiernego dezynfekowania rąk przez uczniów - **interwencja częściowo zasadna;**
- braku informacji o przypadkach zakażeń wśród personelu oraz nie wydawania środków ochrony indywidualnej przez dyrektora Szkoły Podstawowej nr 22 im. A. Mróz. Zarzutów nie potwierdzono – **interwencja bezzasadna;**
- złego stanu sanitarnego Liceum policyjnego „AS”
Interwencji nie rozpatrzono /zmiana sposobu nauczania ze stacjonarnego na hybrydowy /.

8. WSPÓŁPRACA Z URZĘDAMI/ ORGANAMI

Współpraca z władzami samorządowymi / *Wydziałem Inwestycji i Wydziałem Edukacji Urzędu Miejskiego w Sosnowcu* / prowadzi do poprawy warunków pobytu i pracy w placówkach oświatowo - wychowawczych.

Organy prowadzące bezpośredni nadzór nad placówkami szkolno-wychowawczymi szerzej dostrzegają problemy w/w placówek i podejmują działania naprawcze.

Działania te są jednak niezwykle długotrwałe. Z wydanych w latach 2019 - 2020 decyzji dotyczących likwidacji występujących w placówkach nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych wykonano jedynie 2 decyzje. W pozostałych 11 przypadkach Urząd Miasta wnosił o prolongatę terminu realizacji wydanych decyzji. Większość wniosków o prolongatę terminu likwidacji nieprawidłowości motywowano wystąpieniem stanu epidemii. Decyzje Państwowego Powiatowego Inspektora w Sosnowcu wydane w latach ubiegłych mają zostać zrealizowane w 2021 r.

9. WNIOSKI

Większość placówek oświatowo-wychowawczych wykazuje dobry stan techniczny i sanitarny. Dyrekcje placówek opracowują i wdrażają metody i procedury zapewniające w sposób ciągły dostępność artykułów higienicznych / *mydła, ręczników papierowych oraz papieru toaletowego* / oraz środków do dezynfekcji.

Wszystkie skontrolowane obiekty przygotowały odpowiednie procedury zapewniania zasad bezpieczeństwa na terenie placówek podczas zagrożenia epidemicznego. W placówkach utrzymywany jest reżim sanitarny.

Wykonywanie pomiarów kontrolnych natężenia i równomierności oświetlenia przez placówki skutkuje modernizacją/wymianą oświetlenia, zapewniającego komfort pracy uczniom i eliminowaniem uciążliwości.

Niewiele sosnowieckich szkół posiada zaplecze sanitarne w postaci natrysków. W tych placówkach, gdzie jest możliwość skorzystania z natrysków przez dzieci i młodzież szkolną są one użytkowane w sposób sporadyczny. Problem utrzymania prawidłowej higieny osobistej wśród uczniów nadal nie został definitywnie rozwiązany.

V. HIGIENA PRACY

Nadzór sanitarny w zakładach pracy prowadzony jest w celu poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.

W 2020 roku w ramach przeprowadzanych kontroli w zakładach pracy dokonywano oceny:

- bezpieczeństwa i higieny pracy,
- wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia,
- przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich pracowników,
- występowania substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- występowania szkodliwych czynników biologicznych, produktów biobójczych, detergentów oraz prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3,
- ryzyka zawodowego,
- przestrzegania przez pracodawców przepisów i zasad bhp podczas usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest / w ramach realizacji rządowego „ Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 ” /,
- warunków pracy i narażenia zawodowego pracowników narażonych na substancje zawarte w lekach cytostatycznych,
- przestrzegania przez pracodawców obostrzeń związanych z wystąpieniem stanu epidemii wirusa SARS-CoV-2.

1. OCENA ZAKŁADÓW PRACY

W 2020 roku nadzorowano 438 zakładów pracy zatrudniających ogółem wynosi 31 131 pracowników / wzrost o 5 w stosunku do 2019 roku /.

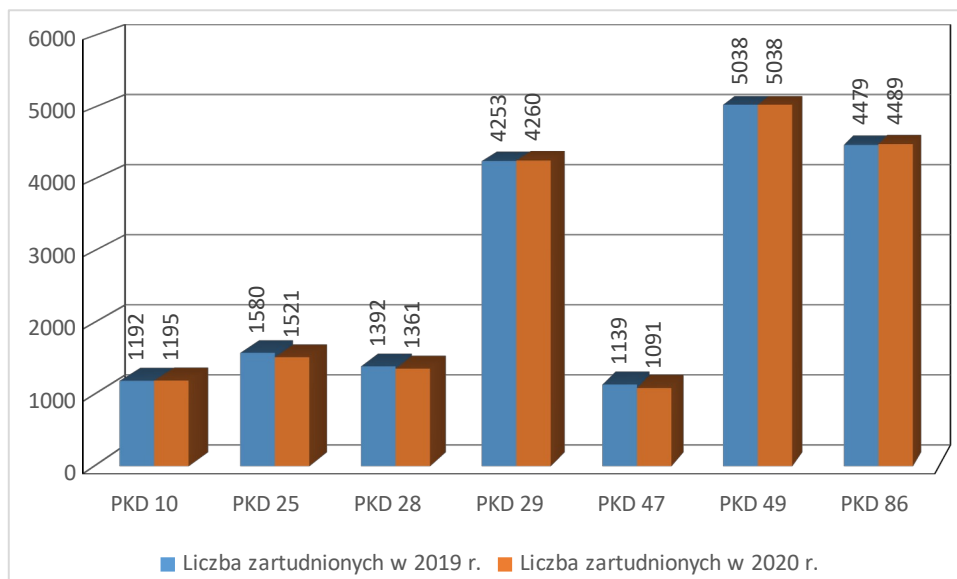
Od 2017 roku **wzrasta liczba zatrudnionych** w nadzorowanych zakładach / w stosunku do 2019 roku odnotowano wzrost o 504 osoby ~1,64% /.

Zgodnie z wykazem Polskiej Klasyfikacji Działalności / **PKD** / największą liczbę zatrudnionych pracowników zarejestrowano w działach:

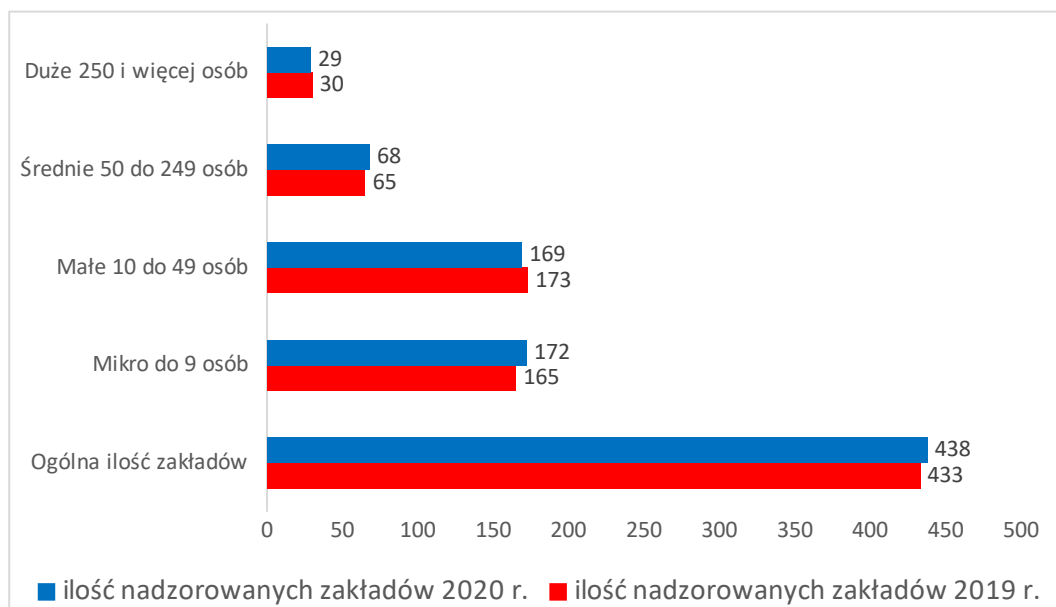
- **49** - Transport lądowy oraz transport rurociągowy / **5038** zatrudnionych /,
- **86** - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna / **4489** zatrudnionych /,
- **29** - Przetwórstwo przemysłowe-Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep z wyłączeniem motocykli / **4260** zatrudnionych /,
- **25** - Przetwórstwo przemysłowe-Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń / **1521** zatrudnionych /,
- **28** - Przetwórstwo przemysłowe-Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych / **1361** zatrudnionych /,
- **10** - Przetwórstwo przemysłowe-Produkcja artykułów spożywczych / **1195** zatrudnionych /,

- 47- Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi / 1091 zatrudnionych /.

Zmiany liczby zatrudnionych w zakładach pracy w 2019 i 2020 roku według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007)

Podział nadzorowanych zakładów pracy w zależności od ilości zatrudnionych pracowników

Z przedstawionych zestawień wynika, że:

- ilość zakładów w poszczególnych grupach / w zależności od ilości zatrudnionych / praktycznie nie uległa zmianie w stosunku do ubiegłego roku;
- zarejestrowano niewielki wzrost mikro i średnich zakładów przy równoczesnym spadku ilości małych i dużych;

- nadal najwięcej jest zakładów kwalifikujących się jako:
 - mikro- zatrudniające do 9 pracowników,
 - małe - zatrudniające od 10 do 49 pracowników;
- najmniej liczną grupę stanowią duże zakłady / *ich ilość zmniejszyła się w stosunku do 2019 roku o 1* /.

W 2020 roku przeprowadzono ogółem **162 kontrole w 124 zakładach pracy** / ~ 28 % ogółu nadzorowanych /, w tym w 28 zakładach stwierdzono nieprawidłowości.

Przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono w 25 zakładach pracy branży o następujących profilach produkcji według PKD:

- **10** Przetwórstwo przemysłowe -Produkcja artykułów spożywczych
/ 2 zakłady - 14 pracowników /;
- **22** Przetwórstwo przemysłowe -Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
/ 1 zakład - 1 pracownik /;
- **24** Przetwórstwo przemysłowe-Produkcja metali / *2 zakłady - 112 pracowników /;*
- **25** Przetwórstwo przemysłowe-Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń / *5 zakładów - 260 pracowników /;*
- **28** Przetwórstwo przemysłowe -Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana / *1 zakład - 419 pracowników /;*
- **29** Przetwórstwo przemysłowe-Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep z wyłączeniem motocykli / *5 zakładów - 46 pracowników /;*
- **33** Przetwórstwo przemysłowe -Naprawa, konserwacja i instalacja maszyn i urządzeń
/ 1 zakład - 8 pracowników /;
- **36** Dostawa wody; Gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją- Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody / *1 zakład - 16 pracowników /;*
- **41** Budownictwo – Roboty budowlane związane z wznoszeniem budynków
/ 1 zakład - 20 pracowników /;
- **42** Budownictwo – Roboty związane z budową obiektów inżynierii lodowej i wodnej
/ 1 zakład - 20 pracowników /;
- **47** Handel hurtowy i detaliczny; Naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle-
Handel detaliczny z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi
/ 1 zakład – 2 pracowników /;
- **52** Transport i gospodarka magazynowa – Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport / *1 zakład - 57 pracowników /;*
- **81** Działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni / *2 zakłady -137 pracowników /.*

- **85** Edukacja / 1 zakład - 2 pracowników /;

W warunkach przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) i natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia w 2020 r. **zatrudnionych było 1114 pracowników** / wzrost w stosunku do 2019 roku o 67 osób co stanowi ~6% /.

Głównym czynnikiem szkodliwym występującym w zakładach pracy / podobnie jak w latach ubiegłych / jest ponadnormatywny hałas. Przekroczenie NDN hałasu stwierdzono w 21 zakładach pracy dla 944 pracowników.

Ponadto przekroczenia normatywów higienicznych stwierdzono dla:

- 221 pracowników w zakresie natężenia promieniowania optycznego nielaserowego;
- 119 pracowników w zakresie natężenia drgań mechanicznych;
- 34 pracowników w zakresie stężenia manganu i jego związków nieorganicznych;
- 12 pracowników w zakresie stężenia pyłów zawierających krzemionkę;
- 5 pracowników w zakresie stężenia pyłów mąki.

Wydano 28 decyzji administracyjnych zobowiązujących zakłady pracy do:

- opracowania/uzupełnienia oceny ryzyka zawodowego oraz zapoznania z nią pracowników;
- przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy;
- zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń pracy/pomieszczeń magazynowych;
- prawidłowego urządzenia/zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń higieniczno-sanitarnych;
- właściwego opracowania spisu oraz kart charakterystyki lub aktualizacji substancji i mieszanin niebezpiecznych.

Nalóżono 1 mandat karny na kwotę 500 zł na przedsiębiorcę wprowadzającego do obrotu produkt biobójczy z naruszeniem art. 5 ustawy o produktach biobójczych z dnia 9.10.2015 roku / Dz. U. z 2018 r. poz. 2231 /.

Zgodnie z obowiązującym prawem, każdy produkt biobójczy udostępniany na rynku wymaga uzyskania odpowiedniego pozwolenia. Z powodu swoich właściwości i zastosowania w wielu dziedzinach życia produkty biobójcze mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, zwierząt i środowiska, dlatego też w obrocie powinny znajdować się jedynie produkty bezpieczne, a uzyskanie pozwolenia na obrót produktem biobójczym daje gwarancję, że produkt podlegał ocenie i właściwie stosowany będzie skuteczny i bezpieczny.

1.1 Ocena warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest.

W 2020 roku nadzorowano dwa podmioty zajmujące się demontażem, zabezpieczaniem lub transportem wyrobów zawierających azbest.

Zgodnie z realizowanym Rządowym „Programem oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032” w 2020 roku przeprowadzono 1 kontrolę u przedsiębiorcy świadczącego usługi na terenie miasta Sosnowiec pod kątem przestrzegania przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania prac związanych z demontażem wyrobów zawierających azbest.

W ramach przeprowadzanej kontroli dokonano oceny:

- usuwania, składowania i zabezpieczenia wyrobów zawierających azbest;
- oznakowania terenu prowadzonych prac demontażowych;
- wyposażenia pracowników wykonujących bezpośrednie prace przy demontażu wyrobów zawierających azbest w odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej.

1.2. Ocena warunków pracy pracowników narażonych na substancje rakotwórcze lub mutagenne zawarte w lekach cytostatycznych

W 2020 roku przeprowadzono 12 kontroli w 8 zakładach opieki weterynaryjnej zlokalizowanych na terenie Sosnowca. Stwierdzono, że w w/w obiektach nie są stosowane leki cytostatyczne co jest równoznaczne z brakiem narażenia personelu na substancje rakotwórcze/mutagenne.

2. OCENA LEGALNEGO OBROTU I STOSOWANIA PREKURSORÓW NARKOTYKÓW

Prekursory narkotyków stosowane są w zakładach podczas:

- galwanizacji,
- odtłuszczania i trawienia metali,
- uzdatniania wody,
- produkcji mieszanin chemicznych,
- badań i analiz laboratoryjnych.

Z 32 nadzorowanych podmiotów:

- 23 stosuje prekursory;
- 9 wprowadza do obrotu substancje będące prekursorami narkotyków.

W 2020 roku nie zarejestrowano żadnych przypadków nielegalnego handlu prekursorami narkotyków na terenie Sosnowca.

Tabela przedstawia ilość prekursorów narkotyków używanych w zakładach na terenie Sosnowca w okresie: 2017 – 2019.

Nazwa substancji	Jednostka miary	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Kwas siarkowy	[t]	98	57	63
Kwas solny	[t]	149	148	151
Aceton	[kg]	3108	3107	1357
Nadmanganian potasu	[kg]	1506	1505	3126

/ Brak danych z 2020 roku ponieważ przekazywane są PPIS w Sosnowcu dopiero w I kwartale 2021 roku /.

Jak wynika z zestawienia w 2019 roku:

- ilość stosowanych kwasów nieznacznie wzrosła;
- ilość acetonu stosowanego w procesach odtłuszczenia obniżyła się o ~44%;
- ilość nadmanganianu potasu stosowanego w uzdatnianiu wody i analizach laboratoryjnych wzrosła o ~107 %.

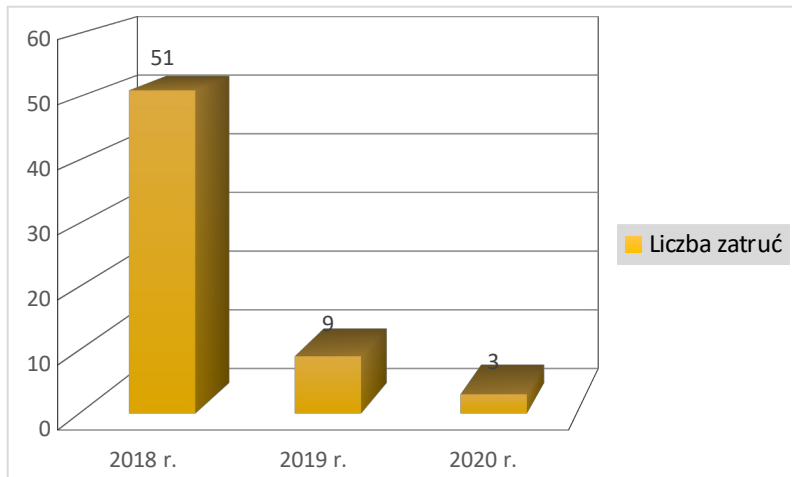
3. NADZÓR NAD OBROTEM ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI „DOPALACZAMI”

W 2020 roku nie prowadzono postępowań administracyjnych, dotyczących wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. Nie nakładano również kar pieniężnych za wytwarzanie lub wprowadzanie do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych zgodnie z art 52 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii / Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 /.

W ramach współpracy z podmiotami leczniczymi monitorowano sytuację epidemiologiczną w zakresie używania środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

Ogółem zgłoszono 3 przypadki podejrzeń zatrucić środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi na terenie miasta / przedział wiekowy osób hospitalizowanych ogółem z powodu zatrucia środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi wynosił od 17 - 31 lat /.

***Ilości podejrzeń zatruć pacjentów środkami zastępczymi/nowymi substancjami psychoaktywnymi
na terenie Sosnowca w latach: 2018 – 2020.***

W 2020 roku odnotowano kolejny spadek zgłaszanych podejrzeń zatruć pacjentów środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi / *w stosunku do 2019 roku* /.

Spadek zgłoszeń związany jest z wprowadzonymi zmianami przepisów prawnych / ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej /, które zaczęły obowiązywać z dniem 1 października 2018 roku:

- część substancji psychoaktywnych włączono do grupy środków odurzających / *narkotyków* /;
- do ustawy dołączono wykazy środków odurzających z ich klasyfikacją.

- oraz likwidacją Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu.

4. ZADANIA DODATKOWE

W związku z wprowadzeniem stanu epidemii wirusa SARS-CoV-2 na terenie kraju przeprowadzono 53 kontrole w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy pod kątem ograniczenia ryzyka związanego z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości obligujących do nałożenia mandatów/kar pieniężnych.

5. CHOROBY ZAWODOWE

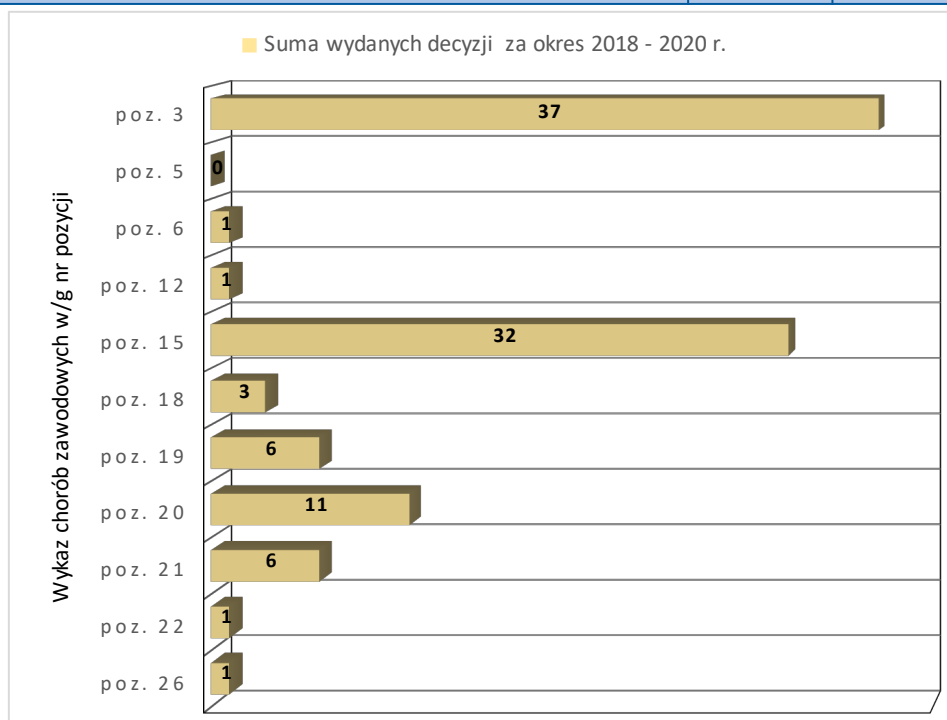
W 2020 roku **zarejestrowano 35 podejrzeń chorób zawodowych - spadek o 20%** / *w stosunku do 2019 roku* /.

W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających i administracyjnych **wydano 35 decyzji w sprawie chorób zawodowych, w tym:**

- 16 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej (*wzrost o 5 decyzji w stosunku do 2019 r.*)
- 18 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (*wzrost o 4 decyzje w stosunku do 2019 r.*).
- 1 decyzję umarzającą postępowanie.

Ilość wydawanych decyzji w/s chorób zawodowych w okresie: 2018-2020

Rodzaj choroby zawodowej / pozycja wykazu chorób według załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30.06.2009r. w sprawie chorób zawodowych	2018r.	2019r.	2020r.
Pylice płuc (poz. 3)	14	7	16
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, które spowodowało trwałe upośledzenie sprawności wentylacyjnej płuc (poz. 5)	0	0	0
Astma oskrzelowa (poz. 6)	1	0	0
Alergiczny nieżyt nosa (poz. 12)	1	0	0
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat (poz. 15)	11	12	9
Choroby skóry (poz. 18)	1	1	1
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy (poz. 19)	3	2	1
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy (poz. 20)	6	1	4
Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszającym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1,2 i 3 kHz (poz. 21)	3	1	2
Zespół wibracyjny (poz. 22)	0	0	1
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (poz. 26)	0	1	0
RAZEM	40	25	34

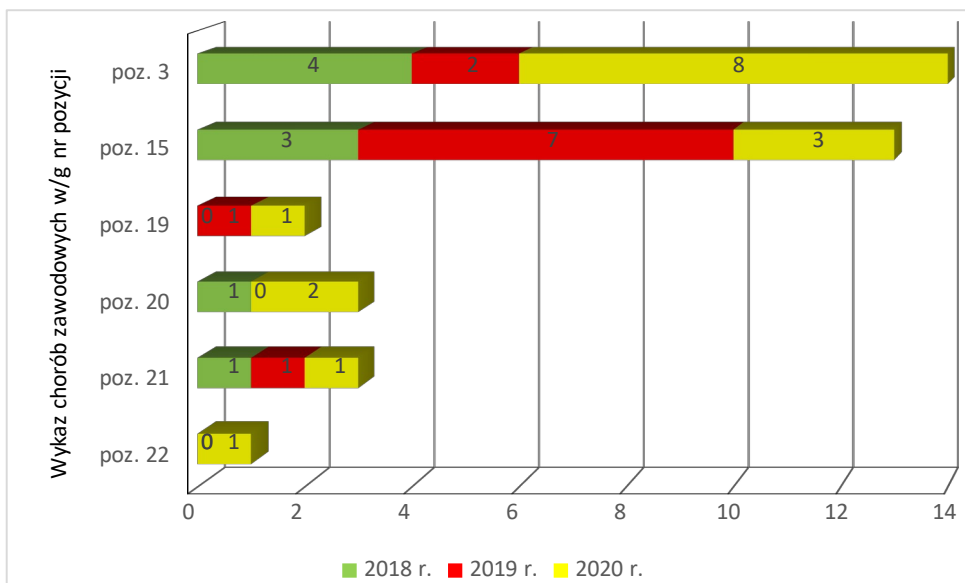

Powyższy wykres przedstawia ilość ogółem wydanych decyzji w sprawie chorób zawodowych w okresie ostatnich 3 lat.

Jak wynika z wykresu na przestrzeni: 2018-2020 najczęściej prowadzono postępowania i wydawano decyzje dotyczące chorób zawodowych:

- pylice płuc / dotyczy grupy zawodowej górników /.
- przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat / dotyczy grupy zawodowej nauczycieli / ;

Wykres poniżej przedstawia liczbę wydanych decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej w okresie: 2018 - 2020 roku.

Ilość wydanych decyzji stwierdzających poszczególne rodzaje chorób zawodowych	2018r.	2019r.	2020r.
Pylice płuc (poz. 3)	4	2	8
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat (poz. 15)	3	7	3
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy (poz. 19)	0	1	1
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy (poz. 20)	1	0	2
Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszającym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1,2 i 3 kHz (poz. 21)	1	1	1
Zespół wibracyjny (poz. 22)	0	0	1
RAZEM	9	9	16

Choroby związane z pylicą płuc stanowią najczęściej stwierdzaną chorobę o podłożu zawodowym / *dotyczą 50% decyzji wydanych w 2020 roku* /.

Na drugim miejscu plasują się choroby narządu głosu i stanowią ~19% decyzji wydanych w 2020 r.

6. WNIOSKI

Nadal na terenie Sosnowca utrzymuje się tendencja wzrostowa zatrudnienia, jak również dominacja mikro i małych przedsiębiorstw.

Ogólna liczba nadzorowanych zakładów nie uległa praktycznie zmianie w stosunku do poprzedniego roku. Niewielkie zmiany zarejestrowano jedynie w ilości:

- mikro i średnich przedsiębiorców / *wzrost* /;
- małych i dużych przedsiębiorców / *spadek* /.

W 2020 roku warunki pracy w zakładach uległy pogorszeniu w stosunku do roku poprzedniego:

- ~6% wzrost liczby pracowników zatrudnionych w przekroczeniach normatywów higienicznych,
- liczba wydanych decyzji dotyczących likwidacji stwierdzanych nieprawidłowości nie uległa praktycznie zmianie /*spadek o 1 decyzję* /.

Nadal największym zagrożeniem dla zdrowia pracowników jest na hałas ponadnormatywny / *najwięcej pracowników jest zatrudnionych w warunkach przekroczenia NDN hałasu* /.

Nie udało się zlikwidować narażenia pracowników na promieniowanie optyczne i drgania mechaniczne / *liczba osób narażonych wzrosła w stosunku do 2019 roku* /.

Prace demontażu wyrobów zawierających azbest / *wymiana okładzin z płyt na elewacjach zewnętrznych budynków mieszkalnych* / wykonywane były w warunkach zachowywania zasad bezpieczeństwa oraz przestrzegania obowiązujących przepisów.

W 2020 roku nie stwierdzono prowadzenia działalności w zakresie produkcji/obrotu hurtowego lub detalicznego środków zastępczych jak również sprzedaży tego rodzaju produktów.

Pomimo spadku o 20% ilości zgłoszeń podejrzeń chorób zawodowych - liczba wydanych decyzji w/s chorób zawodowych wzrosła o ~ 26%.

Kontrole przestrzegania obostrzeń sanitarnych w związku z wystąpieniem stanu epidemii koronawirusa wykazały, że zakłady pracy dostosowały się do obowiązujących obostrzeń sanitarnych / *nie stwierdzono przypadków jawnego łamania rozporządzenia rady ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii* /.

Szczególnie duże zakłady działające na terenie miasta dbając o zapobieganie rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-CoV-2 wprowadziły wysoki reżim sanitarny poprzez:

- ✓ utrzymywanie wymogów sanitarnych i dystansu / tam gdzie to jest możliwe stanowiska pracy znajdują się od siebie w odległości min. 1,5 m /;

- ✓ zapewnianie stałego dostępu do niezbędnych środków ochrony osobistej jak również środków dezynfekcyjnych;
- ✓ testowanie pracowników zgłaszających zły stan zdrowia / *pod kątem zakażenia COVID-19* /

Powyższe działania pozwoliły zapewnić ciągłość wykonywania pracy w zakładach.

Żadnego z nadzorowanych zakładów pracy na terenie Sosnowca nie unieruchamiano z powodu masowych zachorowań pracowników na COVID-19.

VI. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Do zakresu działania Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w szczególności należy:

- uzgadnianie i opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych;
- wydawanie opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- wydawanie opinii na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- uzgadnianie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych;
- uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych;
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania zrealizowanych inwestycji;
- wydawanie odstępstw od przepisów określonych w warunkach technicznych, jakimi powinny odpowiadać budynki oraz w przepisach bezpieczeństwa i higieny pracy / *kompetencje ŚPWIS w Katowicach* /.

Na podstawie posiadanej dokumentacji/prowadzonych rejestrów stwierdzono, że:

- PPIS w Sosnowcu w 2020 roku zajął stanowisko w ogółem **133 sprawach**,
- w wyniku przeprowadzonych 101 kontroli w obiektach wydano ogółem 98 opinii stwierdzających zgodność wykonania z dokumentacją projektową, spełnienie wymagań higieniczno – sanitarnych, dopuszczenie do użytkowania.

Opiniowanie i uzgadnianie warunków powstawania obiektów oraz ich dopuszczenie do działalności, ma na celu dbałość o poprawę stanu środowiska i o stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej, branży żywnościowej i placówek handlowych.

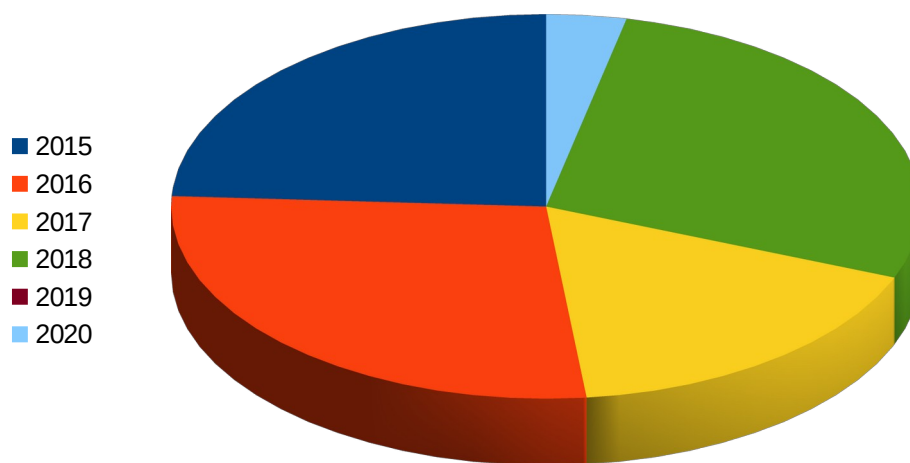
1. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE MIASTA

1. W 2020r. PPIS w Sosnowcu wyraził jedną opinię dot uzgodnienia **miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Sosnowca dla obszaru ograniczonego ulicami Stanisława Mikołajczyka, Jamesa Watta, Wojska Polskiego oraz torami kolejowymi wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.**

Obszar opracowania obejmuje fragment dzielnic Porąbka i Kazimierz Górniczy w północnej części miasta Sosnowca. Zabudowa przedmiotowego terenu charakteryzuje się małym zróżnicowaniem. Dominują tu zabudowania mieszkaniowe jednorodzinne wraz z towarzyszącymi usługami. W środkowej części terenu przy ul. Mikołaja Reja zlokalizowany jest większy powierzchniowo teren usługowy, z pozostałościami infrastruktury przemysłowej kopalni oraz teren usług kultu religijnego kościół pod wezwaniem NMP Częstochowskiej.

W środkowej części terenu opracowania przy ul. Wiejskiej zlokalizowana jest ponadto Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Sosnowiec-Porąbka. Zdecydowanie największą powierzchnię terenu opracowania tworzą obszary biologicznie czynne w postaci nieużytków polnych, zakrzewień i zadrzewień.

- Przedmiotowy projekt ustala następujące przeznaczenie podstawowe terenu: MN–tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, U–tereny zabudowy usługowej, UK–tereny zabudowy usługowej –usług kultu religijnego, UP–tereny zabudowy usługowej –usług publicznych, P, U-tereny zabudowy usługowej, produkcyjnej składów i magazynów, KG-tereny garaży, KPP–tereny parkingów, Z-tereny zieleni, ZL–tereny lasów, WS-tereny wód powierzchniowych śródlądowych, KD-X–tereny dróg pieszo-rowerowych, KD-S–tereny dróg publicznych - ekspresowe, KD-Z–tereny dróg publicznych - zbiorcze, KD-L–tereny dróg publicznych - lokalne, KD-D–tereny dróg publicznych – dojazdowe.
- Dla każdego z powyższych przeznaczeń terenów w projekcie planu ustalono przeznaczenie podstawowe oraz przeznaczenia uzupełniające.
- Jak wynika z prognozy oddziaływania na środowisko przedmiotowy projekt planu zagospodarowania przestrzennego wprowadza głównie przeznaczenia terenów nawiązujące do już istniejących elementów zagospodarowania (przewiduje zasadniczo uporządkowanie przeznaczeń terenów, poprzez ich dopasowanie do istniejącego sposobu zainwestowania - charakteru zabudowy).
- Oceniany w prognozie oddziaływania na środowisko projekt planu obok utrzymania istniejącego charakteru zagospodarowania przewiduje poszerzenie terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz realizację nowych terenów zabudowy usługowej, produkcyjnej, składowej i magazynowej oraz nowych ciągów jezdnych na terenach biologicznie czynnych. Przedmiotowy plan częściowo zachowuje tereny biologicznie czynne, w tym część terenów zieleni nieurządzonej i lasów, a także ustala zachowanie i ochronę terenów przyległych do terenów wód powierzchniowych.

Wykres obrazujący ilość uzgodnionych MPZP na przełomie lat 2015-2020

2. W 2020 roku na wnioski Prezydenta Miasta Sosnowca **dokonano 3 uzgodnień dotyczących odstępstwa od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla:**

- **projektu zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Sosnowca dla obszaru położonego w rejonie ul. gen. Władysława Andersa przyjętego Uchwałą nr 218/XXI/2015 z dnia 29 października 2015r., w zakresie ustaleń dla terenów oznaczonych symbolami G.32 MW, G.KD13D, G.KD 16b X, zgodnie z Uchwałą nr 533/XXVIII/2020 z dnia 15 lipca 2020r., w zakresie przeznaczenia terenu oznaczonego symbolami GG.32 MW, G.KD13D, G.KD 16b X dla obszaru położonego w rejonie ul. gen. Władysława Andersa przyjętego uchwałą Nr 218/XXI/2015 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 29.10.2020r. Dla terenów sąsiednich Rada Miejska przystąpiła do**

sporządzenia zmiany miejscowego planu dla terenów oznaczonymi symbolami G.31 U,UM, G.33 MW, G.34 MW, G.35 MN, G.38 MN G.47 MW, U. Podczas formułowania pierwszych materiałów roboczych stwierdzono, że koniecznym będzie rozszerzenie zmiany planu na terenie zabudowy mieszkaniowej.

- **projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Sosnowca dla obszaru położonego w Sosnowcu obejmującej obszar „Sosnowiec Śródmieście” przyjętego Uchwałą nr 886/LII/2013 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 19 grudnia 2013r.** W zakresie terenu oznaczonego symbolem R.32UO; 2. położonego w rejonie ulic: Dęblińskiej, 3-Maja, ks. Władysława Sedlaka, Stefana Żeromskiego przyjętego Uchwałą nr 925/LXVII/2018 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 30 sierpnia 2018r. w zakresie zapisów par. 9, zgodnie z Uchwałą nr 482/XXV/2020 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 28 maja 2020r. Przedmiotowa zmiana planu dot. pkt 1 obejmuje w całości teren i zabudowę terenu niefunkcjonującego przedszkola. Przedszkole to zostało wyłączone z użytkowania w 2019r. decyzją Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego z uwagi na spękane ściany fundamentowe. Dzieci zostały przeniesione do przedszkola przy ul. Legionów. Z uwagi na wysoki koszt remontu zdecydowano o rozbiórce przedszkola i przeznaczenia terenu pod zabudowę mieszkaniowo-usługową. Dotychczasowe zapisy planu w zakresie przeznaczenia terenu oznaczonego symbolem R.32UO odnosiły się wyłącznie do stanu istniejącego, co uniemożliwiało jego zagospodarowanie na funkcje inną niż oświata.
- **projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Sosnowca dla obszaru położonego w Sosnowcu obejmującej obszar „Śródula – Park” przyjętej Uchwałą nr 567/XXXI/2020 z dnia 24 września 2020r., w zakresie ustaleń dla terenów oznaczonych symbolami Da.10 KD-Z.** Przedmiotowa zmiana planu ma na celu zmianę ustaleń obowiązującego dokumentu w zakresie dopuszczenia w zapisach miejscowego planu dla terenu drogi możliwości lokalizacji miejsc postojowych w celu uporządkowania przestrzeni. Obecnie użytkownicy znajdujących się obok ogródków działkowych parkują samochody wzdłuż ulicy w miejscach poszerzeń gdzie przestrzeń jest nieuporządkowana. W ramach przebudowy planuje się uporządkowanie tej części terenu oraz stworzenie miejsc parkingowych.

3. W 2020r. na wniosek Prezydenta Miasta Sosnowca dokonano uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dokumentu – miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Sosnowca dla następujących obszarów:

- „Niwka – Północ”;
- Zagórza w rejonie ulic: S1, Teofila Lenartowicza, Braci Mieroszewskich, Romana Dmowskiego;
- obszaru ograniczonego ulicami: Stanisława Mikołajczyka, Jamesa Watta, Wojska Polskiego i torami kolejowymi;
- obszaru ograniczonego ulicami: Sokolską, DK 94 oraz granicami administracyjnymi miasta Będzin i Dąbrowa Górnicza.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sosnowcu uzgodnił ww. zakresy informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dokumentów – miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Sosnowca dla wyżej wymienionych obszarów, wskazując wymagania określone w ustawie z dnia 3 października 2008r o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - zgodnie z treścią art. 51 ust. 2 ustawy.

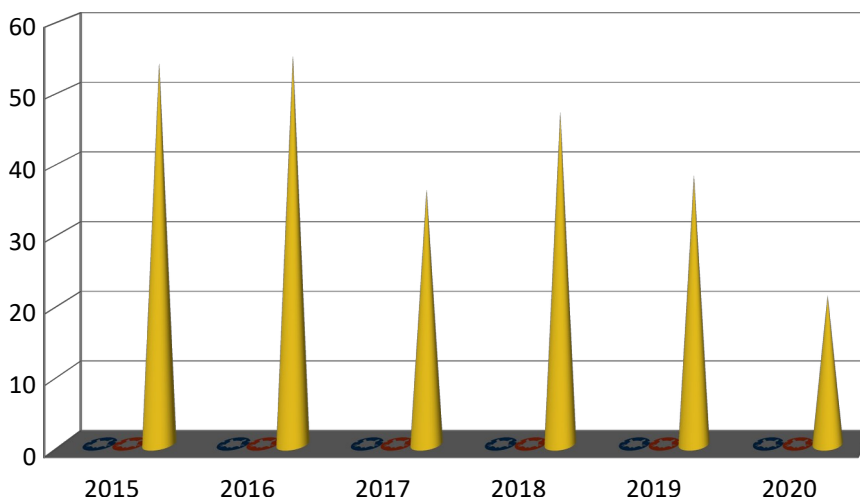
2. UZGADNIANIE WARUNKÓW ZABUDOWY I ZAGOSPODAROWANIA TERENU

W przypadku realizacji inwestycji na terenach, dla których brak ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, Urząd Miejski w Sosnowcu zwraca się o uzgodnienie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

W 2020r. dokonano 21 uzgodnień wniosków wpływających z Urzędu Miejskiego w Sosnowcu dotyczących budowy/ zmiany sposobu użytkowania :

- pawilonów/budynków handlowo – usługowych;
- budynków mieszkalnych z częściami handlowo – usługowymi;
- budynków/centrów magazynowo-produkcyjnych z zapleczem socjalno biurowym i infrastrukturą;
- obiektów branży żywnościowej i spożywczej (sprzedaż i produkcja artykułów spożywczych)
- obiektów usługowych, w tym: salonów kosmetycznych, fryzjerskich, klubu fitness;
- podmiotów leczniczych, w tym: gabinetów lekarskich , pracowni protetycznej;
- przedszkola;
- obiektów magazynowych i warsztatowych;
- obiektów pogrzebowych / *sali pożegnań* /;

Planowane do realizacji inwestycje w większości nawiązują do istniejącego zagospodarowania terenu. Na tym etapie realizacji inwestycji najczęściej nie określano usług w obiektach handlowo – usługowych lub wskazywano je w sposób ogólny (*jako nieuciągliwe*). Wśród sprecyzowanych pojawiały się obiekty usługowe o działalności wskazanej powyżej.

Przedstawienie ilości uzgadnianych WZ i ZT na przełomie ostatnich 5 lat

3. UZGODNIENIA ŚRODOWISKOWE

Dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko **dokonano 6 uzgodnień** przed wydawaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w oparciu o postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla :

- lokalizacji punktu zbierania odpadów innych niż niebezpieczne, pod postacią złomu metali kolorowych oraz złomu metali innych niż kolorowe w Sosnowcu przy ul. Plonów na działce o numerze ewidencyjnym 3605, **stwierdzono brak konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko;**
- dla przedsięwzięcia pn. „Skup złomu i metali kolorowych”, planowanego do realizacji na części działki o nr ewid 3043, obręb 12 położonej przy ul. Tuwima 9 w Sosnowcu, **nie stwierdzono potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i wykonania raportu oddziaływania na środowisko;**
- dla przedsięwzięcia pn.: „Budowa zespołu budynków mieszkalnych wielorodzinnych z wbudowaną częścią usługową, parkingami podziemnymi, miejscami postojowymi zewnętrznymi, infrastrukturą techniczną, zielenią urządzoną, zagospodarowaniem terenu, placem zabaw, miejscem gromadzenia odpadów stałych przy ul. Skąłtów w Sosnowcu, działka nr ewid. 51, obręb 0011, jednostka ewidencyjna 247501_1 M. Sosnowiec” **stwierdzono brak konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko;**
- dla przedsięwzięcia pn.: „Rozbudowa budynku magazynowego należącego do AMTRA Sp. z o. o. na terenie działek nr 1438 i 1439, obręb 0009 w Sosnowcu”, położonych na terenie przy ul. Schönów 3 w Sosnowcu, **stwierdzono brak konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko;**
- dla przedsięwzięcia pn.: „Budowa przyłącza gazu podwyższonego średniego ciśnienia DN100 CN 1,6 MPa oraz stacji redukcyjno-pomiarowej gazu I⁰ i II⁰ stopnia dla potrzeb zasilania hal magazynowo-produkcyjnych z zapleczem socjalnym w Sosnowcu w rejonie ulicy Wiejskiej dz. nr 2834/7 obręb ewid.: 0007 Porąbka, jedn ewid.: 247501_1 M. Sosnowiec”, **stwierdzono brak konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko;**
- dla przedsięwzięcia polegającego na: budowie zespołu magazynowo – produkcyjnego z zapleczami socjalno – biurowymi oraz infrastrukturą techniczną i komunikacyjną na działkach nr: 2826/43, 2826/44, 2827/4, 2826/42, 2828/115, 2828/114, 2828/113, 2828/112, 2829/9, 2829/10 oraz w wariantcie uwzględniającym rozbudowę obiektu objętego decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach nr 22/2019 z dnia 29 listopada 2019 r., dodatkowo na działkach o numerach 2826/41 oraz 2827/3 (działki powstałe z podziału działki nr 2826/31, zgodnie z decyzją podziałową o sygnaturze WGG.II.6831.55.2019.JB z dnia 07.10.2019r.) obręb nr 7 Porąbka, **stwierdzono potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i wykonania raportu oddziaływania na środowisko.**

Dokonano także uzgodnienia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięć inwestycyjnych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na lokalizacji punktu do przetwarzania odpadów tj. kruszenia i przesiewania odpadów budowlanych (gruzu budowlanego oraz ziemi), na terenie punktu zbierania odpadów budowlanych, zlokalizowanego przy ul. Plonów w Sosnowcu, na działkach o nr ewidencyjnych 2060 i 2616 (obręb 0009, Sosnowiec) przy zachowaniu następujących warunków:

- w celu ograniczenia emisji niezorganizowanej zanieczyszczeń do powietrza należy:
- proces kruszenia i przesiewania gruzu prowadzić przy wykorzystaniu kruszarki

szczękowej z zastosowaniem zraszania odpadów poprzez dysze zraszające obecne w urządzeniu,

- zraszać pyłce powierzchni w przypadku suchej i wietrznej pogody,
- w procesie przesiewania ziemi należy zastosować dodatkowe działania ograniczające emisję poprzez instalację po stronie dowietrznej, tkaniny rozpiętej na masztach;
- powierzchnie w obrębie których magazynowane będą odpady oraz prowadzony będzie proces przetwarzania, gdzie mogłoby dojść do wycieku substancji szkodliwych, będą szczelnie utwardzone;
- odpady generowane w wyniku prowadzonej działalności w zakresie przetwarzania odpadów gromadzone będą selektywnie oraz magazynowane w wyznaczonych miejscach na terenie zakładu, a po uzbieraniu partii transportowej zostaną przekazane uprawnionym odbiorcom zewnętrznym celem dalszego zagospodarowania zgodnie z obowiązującą hierarchią postępowania z odpadami;
- odpady o konsystencji szlamów lub ciekłej magazynowane będą w pojemnikach odpornych na działanie odpadu ustawionych w wyznaczonym i oznakowanym miejscu na terenie placu magazynowego;
- odpady nienadające się do umieszczenia w instalacji kruszącej (zmieszane odpady z rozbiórek i remontów) będą zbierane, a następnie przekazywane podmiotom zajmującym się ich odzyskiem lub unieszkodliwianiem;
- odpady bytowe, makulatura, rękawice robocze, zużyta odzież oraz odpady nie nadające się do kruszenia będą gromadzone selektywnie w pojemnikach opisanych odpowiednim kodem odpadu, ewidencjonowane i przekazywane do odzysku lub unieszkodliwiania wyłącznie podmiotom posiadającym wymagane przepisami zezwolenie na prowadzenie działalności w tym zakresie;
- nie będą powstawały ścieki przemysłowe (technologiczne);
- planowana działalność prowadzona będzie wyłącznie w porze dziennej;
- na terenach, na których znajduje się zabudowa mieszkaniowa nie będą przekroczone standardy jakości środowiska w zakresie emisji hałasu;
- pracownicy odpowiedzialni za prowadzenie procesu przetwarzania odpadów zostaną wyposażeni w środki ochrony indywidualnej;
- teren zakładu oraz miejsce przetwarzania odpadów będzie niedostępne dla osób nieupoważnionych;
- pracownikom należy zapewnić dostęp do toalety, w odległości nie większej niż 125 m od najdalszego stanowiska pracy.

Z przedłożonego raportu o oddziaływaniu na środowisko przedmiotowego przedsięwzięcia dołączonego do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (wraz z załącznikami) wynika, że przedmiotowe przedsięwzięcie będzie polegało na przetwarzaniu odpadów tj. kruszeniu odpadów gruzu i przesiewaniu ziemi (np. z urobku), na terenie punktu zbierania odpadów budowlanych, zlokalizowanego przy ul. Plonów w Sosnowcu.

Całkowita powierzchnia terenu inwestycji, dzierżawiona na potrzeby punktu zbierania odpadów wynosi około 6000m² i obejmuje wydzieloną i ogrodzoną część działek o nr ewidencyjnych: 2060 oraz 2616 obręb 0009 Sosnowiec. W północnej części działki zlokalizowany jest blaszany garaż o powierzchni ok. 18m², pełniący rolę pomieszczenia technicznego, w którym przechowywane są narzędzia niezbędne do doraźnych napraw sprzętu. Zaplecze socjalno - biurowe zlokalizowane jest w wynajmowanych pomieszczeniach na terenie Zakładu TIMKEN przy ul. Grota Roweckiego 130b.

Dla przedmiotowego terenu nie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Sosnowca. Zgodnie z pismem Wydziału Planowania Przestrzennego z dnia 23.01.2018 znak WPP.6724.774.2017.RP/BS - planowane przedsięwzięcie nie narusza ustaleń obowiązującego „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sosnowca” jeżeli nie spowoduje uciążliwości oraz zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi lub

środowiska, jest zgodne z planami gospodarki odpadami, a także jest zgodne z przepisami prawa miejscowego.

Przedsięwzięcie będzie zlokalizowane w północno - zachodniej części miasta Sosnowiec, przy ulicy Plonów, w obrębie części działek oznaczonych geodezyjnie nr ew. 2060 oraz nr ew. 2616 obręb 0009 Sosnowiec. Jest to teren o charakterze przemysłowo – usługowym.

W przeszłości na terenie tym prowadzona była działalność związana ze wsparciem procesów wydobywania węgla kamiennego (rejon szybu podszkawkowego i materiałowego Pogoń M kopalni węgla kamiennego Saturn).

Obecnie na terenie planowanej inwestycji prowadzona jest działalność związana ze zbieraniem odpadów mineralnych i budowlanych, powstających podczas demontażu i rozbiórki obiektów budowlanych.

Zgodnie ze Stadium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sosnowca przyjętym uchwałą Nr 369/XXXI/2016 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 19 maja 2016r. wymienione działki położone są na obszarze oznaczonym symbolem H3. 1/2P4, dla którego określono przeznaczenie dominujące jako: P4 (*tereny produkcji nieuciążliwej*) oraz przeznaczenie dopuszczone: T1(*tereny usług techniczno-transportowych*), TU1 (*tereny usług komercyjnych*).

Zakład Robót Drogowych „MICHALIK” prowadzi działalność związaną głównie z:

- budową i remontami dróg i ulic, parkingów, placów i zatok postojowych, chodników i ciągów pieszo - rowerowych poprzez przygotowanie gruntu z zagęszczeniem, wykonywaniem warstw konstrukcyjnych, nasypów drogowych, wykonywaniem nawierzchni z kostki brukowej oraz mieszanek mineralno – bitumicznych,
- wykonywaniem robót ziemnych w zakresie wykonywania wykopów m. in. szeroko-przestrzennych pod obiekty budowlane, nasypów, niwelacji terenu, makroniwelacji, wymiany gruntów,
- prowadzeniem prac wyburzeniowych i rozbiórkowych.

Firma świadczy również usługi sprzętem drogowo-budowlanym oraz usługi transportowe. Prowadzi sprzedaż kruszyw m.in. piasku, naturalnych kruszyw drogowych, żwiru, humusu, które są również magazynowane i przetrzymywane na omawianym terenie, a następnie przewożone do miejsca docelowego.

Prowadzona działalność związana jest z koniecznością zagospodarowania powstających w trakcie prac budowlanych odpadów z grup: 01, 02, 03, ex 10, 17, 19, 20.

Znaczna część odpadów transportowana jest bezpośrednio od posiadacza odpadu do miejsc przetwarzania (odzysku i/lub recyklingu). Pozostałe odpady przywożone są samochodami ciężarowymi, następnie ważone (*wstępnie u przekazującego odpady lub przy ulicy Plonów na wadze zlokalizowanej w sąsiednim punkcie skupu złomu*) i ewidencjonowane.

Dodatkowo na terenie nieruchomości prowadzony jest proces magazynowania kruszyw mineralnych oraz piasku budowlanego (*nie będących odpadami*). Z dotychczasowej działalności związanej ze zbieraniem odpadów (rok 2018) można wskazać, że na terenie przedmiotowej nieruchomości zbierane są wyłącznie odpady mineralne (*gruz i ziemia*).

Planowane przedsięwzięcie nie będzie wymagało prowadzenia żadnych prac budowlanych, gdyż teren planowanej inwestycji jest już wykorzystywany i uzbrojony w niezbędną infrastrukturę (*posadowiony blaszany garaż*). Jedyne prace związane będą z wymianą i podniesieniem ogrodzenia od strony wschodniej i południowej.

Projektowane przedsięwzięcie polegać będzie na przetwarzaniu odpadów tj. kruszeniu odpadów gruzu i przesiewaniu ziemi, na terenie punktu zbierania odpadów zlokalizowanym w Sosnowcu przy ul. Plonów.

Przetwarzanie odpadów prowadzone będzie przy użyciu specjalistycznych maszyn, urządzeń oraz środków transportowych: kruszarki, przesiewacza, koparko – ładowarki Ł34, koparko – spycharki, samochodów ciężarowych.

Wszystkie urządzenia, maszyny i samochody posiadać będą stosowane w tym zakresie zezwolenia - dopuszczenia do użytku, aktualne badania techniczne oraz będą sprawne technicznie. Osoby obsługujące wyżej wymienione maszyny i pojazdy posiadać będą odpowiednie do tego celu kwalifikacje zawodowe. Sam proces odzysku prowadzony będzie wyłącznie w porze dnia, w sposób nieuciążliwy dla środowiska. Miejsce magazynowania odpadów wyposażone będzie w szczelne i utwardzone podłoże.

Odpady magazynowane będą w usypywanych przyzmacach. Wytworzone w ten sposób kruszywa wykorzystywane są w budownictwie drogowym jako warstwy podbudowy zasadniczej i pomocniczej m. in. w budowie i modernizacji infrastruktury drogowej (*dróg, chodników, ścieżek rowerowych, placów, parkingów*), a także do wyrównywania nawierzchni dróg nie posiadających nawierzchni bitumicznych.

Część pod-sitowa (*frakcja poniżej 16,0 mm, tzw. odsiew i podziarno*) wykorzystywana jest natomiast jako odziarnianie kruszywa recyklingowego, w celu poprawy jego właściwości mechanicznych.

Szacowana ilość odpadów gromadzonych, segregowanych i przetwarzanych wyniesie ~ **38 000 Mg/rok** w tym **24 000 Mg/rok** kruszonego i frakcjonowanego gruzu oraz **14 000 Mg/rok** przesiewanej ziemi.

Planowany czas pracy (*dot. procesu kruszenia i przesiewania ziemi*): od poniedziałku do piątku w godzinach od 8⁰⁰ – 16⁰⁰. Docelowo planuje się zatrudnienie 4 osób - pracowników do prac fizycznych oraz jednego pracownika do prac umysłowych (*właściciel*).

Inwestor planuje transport odpadów wykonywać przy wykorzystaniu zarówno swoich środków transportowych jak również środków transportowych będących w posiadaniu innych uprawnionych podmiotów. Inwestor dysponuje samochodami ciężarowymi w ilości: 7 szt. samochodów o ładowności do 16t i 1 samochód typu „wanna” o ładowności do 20t. Do celów prowadzenia działalności wykorzystywane będą max. 3 samochody ciężarowe, kruszarka, przesiewacz, koparko-ładowarka oraz koparko-spychacz. Inwestor posiada wpis do BDO / *rejestr* podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami / w zakresie transportu odpadów.

W przypadku likwidacji prowadzonej na tym terenie działalności, teren ten wymagał będzie jedynie jego uprzątnięcia i przekazania magazynowanych odpadów odbiorcom posiadającym stosowne zezwolenia z zakresu gospodarki odpadami oraz relokacji wykorzystywanych do prowadzonej działalności maszyn.

Planowane przedsięwzięcie wiązało się będzie z generowaniem następujących rodzajów emisji: emisji zanieczyszczeń do powietrza (*głównie niezorganizowanej*), emisji hałasu, emisji odpadów oraz ścieków socjalno – bytowych oraz wód opadowych i roztopowych.

Planowana do realizacji inwestycja, przyczyni się do powstawania następujących rodzajów ścieków:

- **ścieki bytowe** – na terenie planowanego przedsięwzięcia nie przewiduje się lokalizacji sanitariatów.
(*Sanitariaty znajdują się w wynajmowanych pomieszczeniach w budynku przy ul Grota Roweckiego 130b. Ścieki bytowe pochodzące z sanitariatów zlokalizowanych przy ul. Grota Roweckiego 130b ujmowane są w szczelne systemy kanalizacyjne – wewnętrznej sieci kanalizacyjnej i odprowadzane do kanalizacji miejskiej*). Szacuje się, iż 100% wody wykorzystanej na cele socjalno – bytowe zostanie odprowadzone do kanalizacji tj. ~ 109m³/rok;
- **wody opadowe, roztopowe** - powstające na terenie nieruchomości (*spływ z powierzchni utwardzonych, połaci dachowych i terenów zielonych*), w sposób niezorganizowany, odprowadzane będą na teren planowanej nieruchomości. Szacuje się powstawanie na terenie przedsięwzięcia ilości ~ 3840 m³/rok wód opadowych.

Nie przewiduje się powstawania ścieków przemysłowych (technologicznych), gdyż całość wody adsorbowana będzie w procesie kruszenia i wiązana z materiałem skruszonym.

Z uwagi na charakter planowanego przedsięwzięcia oraz zastosowane rozwiązania techniczne (teren utwardzony), na etapie prawidłowej eksploatacji nie przewiduje się możliwości zanieczyszczenia środowiska gruntowo – wodnego (*negatywnego oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne*). Proces przetwarzania odpadów nie będzie miał wpływu na wody podziemne powierzchniowe. Przetwarzane odpady w zasadniczy sposób nie różnicują się swym składem mineralnym od naturalnie występującej gleby. W zakresie potencjalnego oddziaływania na wody podziemne (*w niewielkim i bardzo ograniczonym zakresie*) można rozważać zanieczyszczenie wynikające z awarii w maszynach i urządzeniach czy też pojazdach samochodowych.

Na terenie inwestycji, z uwagi na prowadzoną już tam działalność związaną z gospodarką odpadami, znajduje się pojemnik z materiałem sorpcyjnym (np. diatomitem) umożliwiający likwidację ewentualnych wycieków substancji ropopochodnych z pojazdów silnikowych m.in. dostarczających odpady przeznaczone do przetwarzania, oraz odbierających wytworzone odpady. Wszystkie wytwarzane odpady magazynowane będą czasowo w specjalnie wyznaczonym miejscu z utwardzoną nawierzchnią. Tak przechowywane odpady nie będą miały wpływu na zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

Z uwagi na fakt, że teren zakładu, po którym poruszać się będą pojazdy samochodowe utwardzony jest kruszywem dolomitowym i warstwą frezu asfaltowego, a zagrożenia wód podziemnych i powierzchniowych mogą wynikać ewentualnie z awarii środków transportu dostarczających i odbierających odpady oraz nieprawidłowego magazynowania odpadów, biorąc pod uwagę opisane powyżej rozwiązania techniczne i technologiczne, możliwość wystąpienia tych zagrożeń zostanie ograniczona do minimum.

Planowane przedsięwzięcie związane jest z generowaniem niezorganizowanej emisji zanieczyszczeń do powietrza pochodzącej ze spalania paliwa w pojazdach samochodowych oraz maszynach roboczych, przeładunku odpadów (*ziemia z wykopów, gruz*), kruszenia i separacji odpadów gruzu, przesiewania ziemi, magazynowania odpadów.

Na terenie planowanej inwestycji nie będzie występowała emisja związana ze spalaniem paliwa w celu grzewczym. Emisja niezorganizowana związana z procesami przetwarzania odpadów oraz z procesami spalania paliw w pojazdach samochodowych i maszynach roboczych będzie odbywał się wyłącznie w porze dziennej.

Pojazdy samochodowe, dostarczające i odbierające odpady, w trakcie procesu rozładunku lub załadunku będą miały wyłączone silniki. Przeważającą ilość paliwa będzie spalana w trakcie transportu odpadów po drogach krajowych. W oparciu o przewidywany ruch pojazdów samochodowych, z uwzględnieniem długości drogi w obrębie nieruchomości obliczono emisję pochodzącą ze spalania paliw w pojazdach samochodowych.

Podsumowując można stwierdzić, że stężenia generowane w związku z planowanym przedsięwzięciem z uwagi na zastosowane rozwiązania techniczne oraz organizacyjne, nie będą miały znaczącego wpływu na stan jakości powietrza na terenie miasta Sosnowiec.

Planowane przedsięwzięcie związane będzie z emisją hałasu. Należy zaznaczyć, że planowana działalność będzie prowadzona wyłącznie w porze dziennej. W porze nocnej nie będą prowadzone prace związane zarówno z przetwarzaniem odpadów jak również z przeładunkiem i transportem odpadów. Zakład funkcjonował będzie do godziny 16⁰⁰.

Eksploatacja inwestycji będzie związana z emisją hałasu powodowaną pracą maszyn i urządzeń wykorzystywanych bezpośrednio do rozładunku, załadunku odpadów oraz maszyn i urządzeń wykorzystywanych do przetwarzania odpadów.

Realizacja przedsięwzięcia będzie się wiązać z powstaniem następujących rodzajów źródeł hałasu:

- punktowe - urządzenia zlokalizowane poza obiektami kubaturowymi;
- liniowe - drogi transportu samochodowego i ruchu maszyn ładunkowych.

W przypadku planowanej działalności, brak jest źródeł kubaturowych.

Punktowe źródła hałasu na terenie zakładu po zrealizowaniu analizowanej inwestycji stanowić będą zarówno kruszarka wykorzystywana do kruszenia gruzu, jak również przesiewacz stosowany do przesiewania ziemi.

Do liniowych źródeł hałasu związanych z eksploatacją analizowanej inwestycji zalicza się transport samochodowy. Zakład obsługiwany będzie przez samochody ciężarowe poruszające się po drogach wewnętrznych zakładu. Trasy przejazdu samochodów ciężarowych po terenie Zakładu zostały zamodelowane zgodnie z danymi przekazanymi przez inwestora. Prędkość poruszania się na terenie zakładu przyjęto na poziomie 30 km/h.

W wyniku przeprowadzonej analizy z uwzględnieniem wszystkich źródeł hałasu, które będą występowały na terenie planowanej inwestycji, stwierdzono że inwestycja nie będzie oddziaływać ponadnormatywnie w zakresie emisji hałasu na otoczenie, a w szczególności na tereny, które mogą podlegać ochronie akustycznej, zdrowie i życie ludzi.

Inwestor posiada decyzję zezwalającą na zbieranie odpadów na obszarze przedmiotowego terenu.

Maksymalna ilość odpadów poddawanych procesowi przetwarzania wyniesie:

- **24 000Mg/rok** w zakresie kruszenia;

- **14 000Mg/rok** w zakresie przesiewania.

Odpady przeznaczone do przetwarzania w kruszarce należą do odpadów innych niż niebezpieczne, i ich transport, kruszenie czy magazynowanie nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Podczas eksploatacji instalacji nie będą powstawały odpady niebezpieczne, gdyż planowane do wykorzystywania w trakcie realizacji przedsięwzięcia maszyny (*kruszarca, przesiewacz, koparko - ładowarka, koparko – spycharka oraz samochody ciężarowe*) będą posiadać gwarantowany umowami serwis producentów.

Wszelkie naprawy i wymiany płynów eksploatacyjnych przeprowadzane będą poza obszarem inwestycji w siedzibie przedsiębiorcy lub specjalistycznym warsztacie.

Z odpadów przeznaczonych do przetworzenia w kruszarce mogą być wydzielane inne odpady nienadające się do umieszczenia w instalacji kruszącej (*np. wśród odpadów scharakteryzowanych jako „zmieszane odpady z rozbiórek i remontów” możliwe będzie ręczne wysortowanie odpadów metalowych i niemetalowych, papieru, drewna czy tworzyw sztucznych*), dlatego te odpady będą zbierane, a następnie przekazywane podmiotom zajmującym się ich odzyskiem lub unieszkodliwianiem.

Powstające odpady bytowe, makulatura, rękawice robocze, zużyta odzież oraz odpady nie nadające się do kruszenia, gromadzone będą selektywnie w pojemnikach opisanych odpowiednim kodem odpadu, ustawionym w blaszanym garażu, będą ewidencjonowane i przekazywane do odzysku lub unieszkodliwiania wyłącznie podmiotom posiadającym wymagane przepisami zezwolenie na prowadzenie działalności w tym zakresie.

Uwzględniając powyższe zasady, gospodarowanie w/w odpadami planowane przedsięwzięcia nie będzie w sposób znaczący wpływało na środowisko.

Na terenie planowanego przedsięwzięcia, który przekształcony został już w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej związanej z magazynowaniem kruszyw i odpadów mineralnych, różnorodność biologiczna ograniczona jest jedynie do roślin ruderalnych i synantropijnych.

Zarówno etap realizacji planowanego przedsięwzięcia jak i etap eksploatacji nie będzie wiązał się z bezpośrednim wykorzystywaniem zasobów naturalnych.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi z Urzędu Miejskiego w S-cu w/w przedsięwzięcia nie budziły protestów mieszkańców.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sosnowcu uzgadniając środowiskowe uwarunkowania zwracał uwagę na następujące aspekty:

- na etapie budowy:

- prowadzenia prac budowlanych i montażowych/instalacyjnych w sposób zorganizowany, ograniczający negatywne oddziaływanie na środowisko;
- prowadzenia prac w porze dziennej;
- prowadzenia prac z zastosowaniem sprzętu znajdującego się w dobrym stanie technicznym;

- zapewnienia usytuowania zapleczy budowy (*bazy materiałowo – sprzętowej: magazyny, składy, bazy transportowe*), oraz gromadzenia odpadów powstających podczas prowadzenia prac (*gruz budowlany, elementy prefabrykowane itp.*) poza korytem istniejącego cieku tj. rzeki Bobrek oraz z dala od skarp określających koryto;
- zapewnienia prawidłowej organizacji placu budowy, poza terenami zabudowy mieszkaniowej; lokalizowanie czynności i instalacji związanych z emisją w miarę możliwości z dala od zabudowy mieszkaniowej;
- zapewnienia sprawnego funkcjonowania systemu odwadniającego;
- zapewnienia odbierania ścieków socjalno – bytowych (*gromadzonych w szczelnych zbiornikach bezodpływowych*) przez uprawnionych odbiorców;
- zapewnienia usuwania ewentualnych awarii maszyn budowlanych, środków transportu oraz urządzeń budowlanych poza placem budowy;
- monitorowania ewentualnych wycieków paliwa (*miejsca zanieczyszczone oczyszczać za pomocą sorbentów*) oraz prowadzenia gospodarki ściekowej zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- uporządkowania terenu budowy po zakończeniu prac budowlanych/ przywrócenia terenu czasowo zajętego w trakcie prac budowlanych do stanu pierwotnego

- na etapie eksploatacji:

- nie przekraczania dopuszczalnych wartości poziomu natężenia hałasu na obszarach chronionych akustycznie (*w miejscu narażenia na ponadnormatywny hałas zastosować urządzenia zabezpieczające*):
 - urządzenia instalacyjne na dachach budynków wyposażone muszą być w odpowiednie zabezpieczenia akustyczne (*wersje urządzeń cichobieżne, elementy tłumiące, izolacyjne, antywibracyjne itp.*),
 - urządzenia instalacyjne emitujące hałas, należy lokalizować na obiekcie po stronie nieograniczonej z terenami chronionymi akustycznie,
 - obiekty należy wyposażyć w szczelny system doków;
- zastosowania cichej nawierzchni SMA 8 dającej możliwość obniżenia poziomu dźwięku o skuteczności 3 dB oraz ekranów akustycznych pochłaniających;
- zapewnienia nieprzekraczalnego poziomu dopuszczalnych standardów jakości powietrza poza terenem zakładu/przedsięwzięcia;
- ograniczania emisji zanieczyszczeń z terenu Zakładu do powietrza atmosferycznego poprzez wyposażenie emitorów (E27, E28, E29, E30) w urządzenia podczyszczające przed odprowadzeniem powietrza z procesu lakierowania/ suszenia – filtry węglowe o skuteczności zatrzymania lotnych związków organicznych na poziomie minimum 70%;
- prowadzenia monitoringu substancji zanieczyszczających wprowadzanych do powietrza.

- w celu ochrony środowiska gruntowo – wodnego:

- prawidłowo prowadzonej gospodarki wodno – ściekowej oraz gospodarki odpadami;
- prowadzenia gospodarki odpadami zgodnie z wymaganiami wynikającymi z ustawy o odpadach i przepisami wykonawczymi do tej ustawy, a w szczególności zapewnienie:
 - korzystania ze szczelnych pojemników na odpady;
 - odbierania odpadów przez firmy posiadające odpowiednie zezwolenia na odbiór i zagospodarowanie odpadów;
- magazynowania odpadów w odpowiednich wyznaczonych do tego celu miejscach (*na terenie, do którego Inwestor posiada tytuł prawny*), w sposób selektywny.

4. UZGODNIENIA DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ

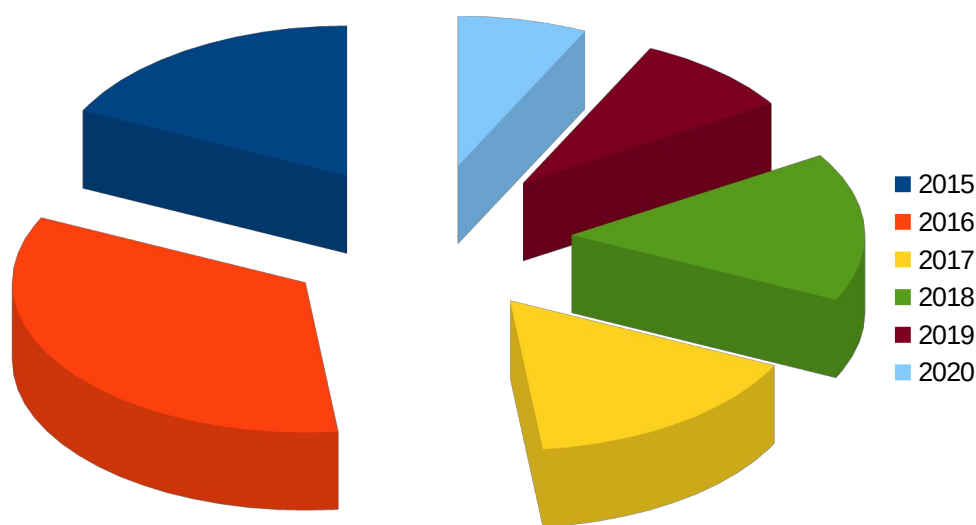
W 2020 roku **dokonano 4 uzgodnień dokumentacji projektowej** dla:

- przychodni „Zdrowia”;
- salonu kosmetycznego;
- salonu fryzjerskiego;
- gabinetu fizjoterapii.

W dwóch przypadkach dokumentacja była uzupełniana przez inwestora.

Uzupełnienia dotyczyły głównie:

- prawidłowego wymiarowania pomieszczeń i braku określenia wysokości;
- wskazania rodzaju zastosowanej instalacji wentylacji w obiekcie, rozwiązań instalacji sanitarnych;
- uszczegółowienia opisu w zakresie przeznaczenia.

Poglądowy wykres uzgodnienia dokumentacji projektowej w latach 2015-2020

5. ODBIORY OBIEKTÓW

W 2020r. w ramach nadzoru nad warunkami higieniczno – zdrowotnymi obiektów, przeprowadzono 101 oględzin różnego typu obiektów nowo powstających, zmiany sposobu użytkowania czy adaptacji, celem dopuszczenia do użytkowania.

W wyniku przeprowadzonych oględzin wydano 92 opinie stwierdzających zgodność wykonania obiektu z dokumentacją projektową i jego dopuszczenie do użytkowania, w tym:

- 23 opinie w trybie art. 56 ustawy Prawo budowlane
- 69 opinii w trybie art. 3 ustawy o PIS.

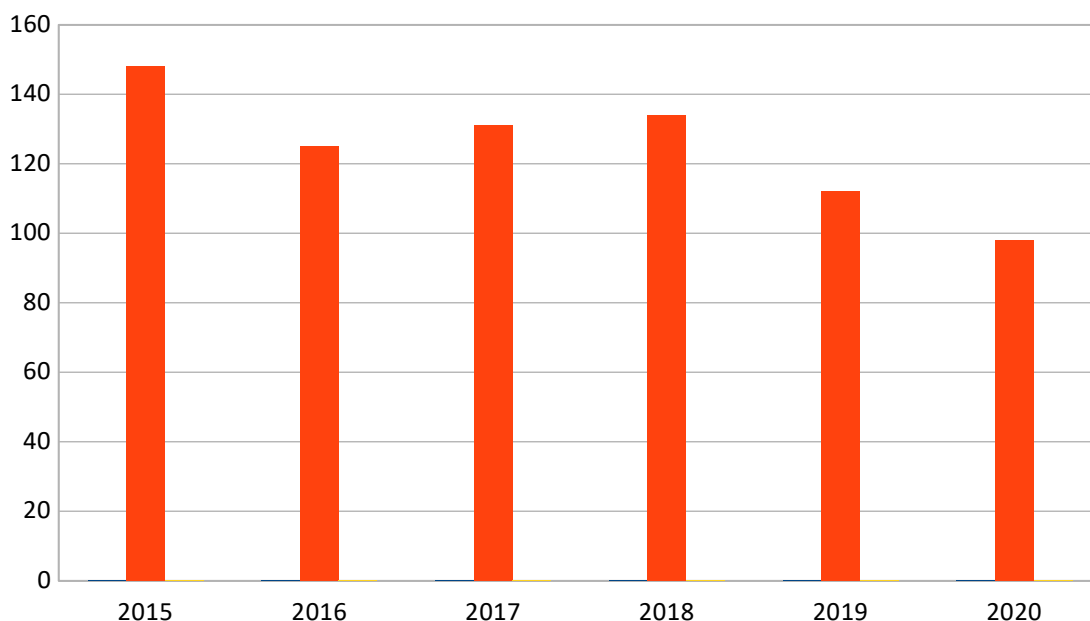
W zakresie opinii w trybie art. 56 Prawa budowlanego opinie dotyczyły:

- hal magazynowych,
- hal magazynowo -socjalnych,
- rozbudowy zakładów produkcyjnych,
- stacji paliw płynnych, stacji LPG,

- myjni samochodowej,
- pawilonów handlowo-usługowych (Biedronka, PEPCO , Rtv Euro AGD, Rosmann),
- lokalu gastronomicznego,
- pierwszego piętra Dziennego Domu Pomocy Społecznej,
- budynku Zespołu Szkół,
- żłobków i klubu dziecięcego.

W zakresie opinii w trybie art. 3 ustawy o PIS opinie dotyczyły:

- **obiektów typu żywieniowego:**
 - sklepy branży spożywczej/spożywczo-monopolowej/mięsnej/warzywnej/ piekarniczo-cukierniczej;
 - produkcji lodów;
 - lokale gastronomiczne (punkty małej gastronomii; pizzeria, kawiarnie/cukiernie);
 - pracowni tortów, hurtowni win.
- **obiektów usługowych:**
 - fryzjerskich/kosmetycznych oraz wizażu/ masażu,
 - gabinetów trychologicznych;
 - bawialni , żłobka dla dzieci;
- **gabinetów lekarskich, NZOZ / ginekologicznych , stomatologicznych, okulistycznych /;**
- **gabinetu fizjoterapii;**
- **ośrodka dla osób niepełnosprawnych;**

Wykres obrazujący ilość dokonanych odbiorów nowych obiektów na terenie miasta Sosnowiec

W stosunku do roku ubiegłego stwierdzono porównywalną ilość nowo powstających obiektów o podobnym profilu działalności / głównie typu żywieniowego, usługowego oraz hal magazynowo - produkcyjnych/.

W sposób widoczny **wzrosła liczba obiektów branży spożywczej** w zakresie powstawania sklepów spożywczych w tym głównie sklepów sieciowych takich jak np. Żabka oraz lokali gastronomicznych/punktów małej gastronomii .

W dalszym ciągu miasto rozwija się w branży powstawania hal magazynowych/centrów dystrybucyjno-logistycznych z mocno rozwiniętymi strefami socjalno-sanitarnymi.

W 2020r. bardzo się poprawiła sytuacja pod względem ilości przypadków stwierdzenia niewłaściwego przygotowania obiektów do rozpoczęcia działalności / wczesnego etapu realizacji prac budowlanych i adaptacyjnych.

Jedynie w 3 przypadkach wystąpiły braki które spowodowały zawieszenia postępowań i dotyczyły braku posiadania prawidłowej dokumentacji projektowej bądź jej całkowitego braku. Po zgłoszeniu likwidacji stwierdzonych nieprawidłowości/ całkowitym zakończeniu realizacji inwestycji i przygotowaniu obiektu do odbioru dokonywano oględzin / *ogłędziny niektórych obiektów odbywały się kilkakrotnie zanim zostały dopuszczone do użytkowania* /.

Współpraca z innymi organami dotyczyła głównie kontaktów telefonicznych z poszczególnymi Wydziałami Urzędu Miejskiego w Sosnowcu:

- Wydziałem Ochrony Środowiska i Rolnictwa / *w zakresie uzgodnień przedsięwzięć przed wydaniem decyzji środowiskowych* /;
- Referatem Pracowni Planowania Przestrzennego i Urbanistyki /*w zakresie. dodatkowych informacji odnośnie planów zagospodarowania przestrzennego* /;
- Nadzorem Budowlanym / *w zakresie wymiany informacji o nowo powstających obiektach oraz procedur odbioru w sytuacji istniejącej pandemii* /.

6. WNIOSKI

W stosunku do roku ubiegłego stwierdzono podobną liczbę nowo powstających obiektów o podobnym profilu działalności.

W dalszym ciągu utrzymuje się wysoka liczba powstających obiektów:

- **branży spożywczej** / *głównie sklepów sieciowych* /;
- **branży żywieniowej** typu: lokale gastronomiczne, punkty małej gastronomii;
- **usługowych** z dominacją usług kosmetycznych, fryzjerskich i odnowy biologicznej jednak z ogólną tendencją malejącą;
- **handlowo - usługowych** o mniejszej i większej skali / *często o nie sprecyzowanym profilu działalności na tym etapie, przeznaczonych pod wynajem* /;
- **wielkogabarytowych centrów dystrybucyjno – logistycznych z mocno rozwiniętymi strefami socjalno - sanitarnymi** na terenach stref inwestycyjnych miasta;

Od kilku lat odnotowywany jest znaczący spadek powstających małych sklepów spożywczych.

Od 2015 roku utrzymuje się tendencja uruchamiania/modernizowania obiektów opieki nad dziećmi przedszkolnymi i do lat 3.

W stosunku do lat ubiegłych w zakresie przygotowywania obiektów do odbiorów dopuszczających do działalności sytuacja bardzo się poprawiła. Nieprzygotowanie obiektów dotyczyło pojedynczych przypadków / *głównie lokali małej gastronomii* /. W grupie obiektów najlepiej przygotowanych do rozpoczęcia działalności znalazły się obiekty służby zdrowia i centra dystrybucyjno – logistyczne.

W stosunku do lat ubiegłych w dalszym ciągu rejestrowana jest mała liczba wpływających wniosków dotyczących uzgodnień przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dla których stwierdzono konieczność przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko.

Wśród zapytań o konieczność przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko pojawiały się przedsięwzięcia dotyczące uruchomienia obiektów zbierania, przeładunku czy skupu

złomu i innych odpadów, budowy/rozbudowy budynków magazynowo – produkcyjnych / już bez udziału inwestycji drogowych czy wodno–kanalizacyjnych jak w latach ubiegłych /.

Podobnie jak w latach poprzednich na wniosek Urzędu Miejskiego uzgadniane są projekty planów zagospodarowania przestrzennego miasta, jak również warunki zabudowy i zagospodarowania terenu dla inwestycji zlokalizowanych na terenach, dla których brak jest ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obiekty opiniowane i dopuszczane do działalności w 2020 roku ze względu na swoją branżę nie zmienią ogólnego wizerunku miasta a powstanie niektórych służy zaspokojeniu potrzeb lokalnych społeczności / obiekty oferujące opiekę dla dziećmi czy dla osób chorych, oferty pracy w licznie powstających centrach dystrybucyjnych/siedzibach firm na terenach stref inwestycyjnych miasta /, przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności miasta a w konsekwencji do jego szybszego rozwoju.

VII. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Promowanie zachowań prozdrowotnych to celowe, ukierunkowane działanie na rzecz poprawy zdrowia publicznego.

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizując projekty i programy ogólnopolskie jak i wojewódzkie / *w ramach organizowanych różnorodnych kampanii, akcji, konkursów* / – mobilizuje społeczeństwo do zwiększania kontroli nad zdrowiem, a tym samym świadome eliminowanie czynników zagrażających dobremu samopoczuciu.

PPIS w Sosnowcu skupia swoje działania głównie na poprawie zdrowia mieszkańców i ich mobilizację. Promocja zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży jest najskuteczniejszą inwestycją w poprawę zdrowia przyszłych pokoleń. Środowisko rodzinne i szkolne odgrywa natomiast dużą rolę w kształtowaniu ich odpowiedzialności za zdrowie.

1. PROGRAMY I AKCJE PROFILAKTYCZNE:

W 2020 roku realizowano/koordynowano następujące programy i akcje profilaktyczne:

- Bieg po zdrowie,
- Trzymaj Formę,
- Skąd się biorą produkty ekologiczne,
- Klub Zdrowego Przedszkolaka,
- Czyste powietrze wokół nas,
- Projekt/KIK 68 Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych,
- ARS, czyli jak dbać o miłość,
- Smak życia czyli debata o dopalaczach,
- Wybierz życie – Pierwszy krok
- Podstępne WZW,
- Znamię! Znam je?,
- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS,
- Zaszczep w sobie chęć szczepienia,
- Bezpieczne Ferie 2020 i Bezpieczne Wakacje 2020,
- Brązowo ale czy zdrowo,
- Dopalacze – Wypalacze „groźne narkotyki”,
- Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach,
- Lekki tornister.
- Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny

W/w programy i akcje profilaktyczne były adresowane przede wszystkim do: dzieci, młodzieży, dorosłych, profesjonalnych grup zajmujących się prewencją i ochroną zdrowia oraz do ogółu społeczności Sosnowca.

1. BIEG PO ZDROWIE

Ogólnopolski program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla klas IV szkoły podstawowej. W roku szkolnym 2019/2020 – **koordynowano IV edycję programu.**

Odbiorcami programu byli uczniowie, rodzice i opiekunowie uczniów oraz nauczyciele z **17** szkół – **ogółem 438 osób.**

Patronaty honorowe: Minister Edukacji Narodowej + Minister Zdrowia + Rzecznik Praw Dziecka.

Cel programu: *zwiększenie wiedzy uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów.*

Zajęcia prowadzone są metodami aktywizującymi, uczniowie mają realny wpływ na przebieg zajęć.

Realizatorzy programu otrzymali materiały edukacyjne w formie elektronicznej :

- podręcznik dla nauczyciela,
- zeszyt ćwiczeń dla uczniów,
- komplet 6 rodzajów plakatów dla klasy,
- foldery informacyjno- promocyjne dla szkół.

Według szkolnych koordynatorów - program jest bardzo dobrze przygotowany i dostosowany do wieku odbiorców.

W związku z pandemią koronawirusa i w konsekwencji zamknięciem placówek oświatowych, nie udało się zrealizować części zajęć warsztatowych.

Program jest kontynuowany w roku szkolnym 2020/ 2021.

2. TRZYMAJ FORMĘ

Program realizowany od 2006 roku przez Główny Inspektorat Sanitarny i Związek Pracodawców Polskiej Federacji Producentów Żywności.

Główny cel programu:

- edukacja młodzieży szkolnej/ich rodzin w zakresie kształtowania prozdrowotnych nawyków
- promocja zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety,
- odpowiedzialność indywidualna i wolny wybór jednostki.

W programie uczestniczą: uczniowie i nauczyciele oraz rodzice /klasy V-VIII szkół podstawowych.

Materiały i pomoce do realizacji programu :

- Poradnik dla szkolnych koordynatorów,
- Scenariusze zajęć z propozycją projektów,
- Broszura dla młodzieży dotycząca zbilansowanej diety i znaczenia aktywności fizycznej,
- Plakat Talerz Zdrowia,
- Ulotka dla rodziców,
- Internetowa strona edukacyjna zawierająca treści programowe oraz materiały w wersji elektronicznej.

Ofertę realizacji **XIV edycji programu** przedstawiono dyrektorom 40 szkół podstawowych.

Program wdrożono poprzez szkolenie dla 31 koordynatorów szkolnych.

Program motywuje młodzież do zmiany nawyków żywieniowych poprzez racjonalizację żywienia i ograniczenie spożycia produktów powodujących przyrost masy ciała, przy jednoczesnym zwiększeniu aktywności fizycznej */zgodnie z zaleceniami Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w zakresie diety, aktywności fizycznej i zdrowia /*.

W związku z pandemią SARS-CoV-2 koordynatorzy szkolni zostali zwolnieni z obowiązku sporządzenia sprawozdania z realizacji programu.

W ramach programu organizowany jest Ogólnopolski Konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia „Trzymaj Formę”, który w tej edycji również odwołano ze względu na pandemię .

Program jest kontynuowany w roku szkolnym 2020/2021.

3. SKĄD SIĘ BIORĄ PRODUKTY EKOLOGICZNE

W województwie śląskim, w roku szkolnym 2019/2020 r. **wdrożono pilotażową edycję ekologicznego programu dla przedszkoli pt. „Skąd się biorą produkty ekologiczne”**, przygotowanego w porozumieniu pomiędzy Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a Głównym Inspektorem Sanitarnym.

Program dedykowany jest:

- dzieciom przedszkolnym w wieku 5-6 lat,
- rodzicom i opiekunom oraz nauczycielom wychowania przedszkolnego.

Skierowanie programu również do rodziców i opiekunów dzieci zwiększa jego skuteczność.

Cel programu:

- zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego;
- budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

Główne założenie programu:

- zrozumienie czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne,

- kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków o nawykach higieniczno - zdrowotnych.

Zajęcia w programie „Skąd się biorą produkty ekologiczne” realizowane są poprzez wykorzystanie dedykowanej dzieciom publikacji i filmu animowanego pt. „Skąd się biorą produkty ekologiczne”, jak również opracowanego scenariusza zajęć dla nauczycieli i lekcji pokazowej.

Uczestnicy programu realizują zajęcia edukacyjne, podczas których uczą się:

- skąd się biorą produkty ekologiczne,
- dlaczego warto je wybierać,
- jakie są zalecenia zdrowego stylu życia oraz jak przestrzegać zasad higieny.

Zgodnie z wytycznymi ŚPWIS w Katowicach na terenie Sosnowca, pilotażową edycję programu realizowało 8 przedszkoli / 301 odbiorców /.

4. KLUB ZDROWEGO PRZEDSZKOLAKA

Projekt realizowany jest w placówkach przedszkolnych na terenie województwa śląskiego.

Główny cel projektu:

Wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez propagowanie zdrowego stylu życia.

Zajęcia dla dzieci prowadzone przez nauczycieli przedszkolnych mają na celu:

- zwrócenie szczególnej uwagi na walory odżywcze i zdrowotne owoców, warzyw oraz mleka w diecie dzieci,
- podkreślenie właściwości zdrowotnych codziennego picia odpowiedniej ilości wody,
- zachęcenie dzieci do codziennej aktywności fizycznej i zdrowego odżywiania,
- budowanie i wyrabianie wśród dzieci potrzeby i nawyków dbania o higienę rąk,
- nauczenie dzieci prawidłowego mycia rąk,
- zapoznanie dzieci z tematem bezpiecznego korzystania z kąpeli słonecznych,
- rozróżnianie dymów, ich źródeł oraz właściwości niekorzystnych dla zdrowia.

Materiały pomocnicze oraz materiały informacyjno- edukacyjne do realizacji programu:

- plakat „Żywienie na wagę zdrowia”,
- plakat „Szkoła czystych rąk”,
- ulotka zasady zdrowego żywienia oraz nowa piramida zdrowego żywienia i aktywności fizycznej,
- plakat „Grypo nie chcemy cię w naszym domu” /wersja elektroniczna – płyta CD/,
- bajka „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”,

- kolorowanka z Dinkiem /wersja elektroniczna – płyta CD/,
- piosenka o Dinku i linia melodyczna /płyta CD/,

Materiały pomocnicze /wersja elektroniczna – płyta CD/:

- prezentacja pt. „Klub zdrowego przedszkolaka” / do ewentualnego wykorzystania jako propozycja prowadzenia zajęć /,
- ulotka dla rodziców wraz z quizem,
- krzyżówka + kolorowanki.

W związku z pandemią COVID-19 w ramach w/w projektu dzieci zostały zapoznane ze wszystkimi ważnymi dla zdrowia procedurami przeciwepidemicznymi ze szczególnym naciskiem na procedurę higienicznego mycia rąk.

Ogółem edukacją objęto: 6160 osób / dzieci, rodzice, nauczyciele / z 43 przedszkoli.

Program jest kontynuowany w roku szkolnym 2020/2021.

5. CZYSTE POWIETRZE WOKÓŁ NAS

– Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej

Przedszkolny Program Edukacji Antynikotynowej pt. „Czyste powietrze wokół nas” realizowany jest od 2008 r. przez nauczycieli, wychowawców przedszkolnych oraz przedstawicieli środowiska przedszkolnego i szkolnego. Skierowany jest do dzieci 5 i 6-letnich oraz ich rodziców.

Głównym celem Programu jest:

- zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego;
- kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi.

Cel programu:

- wykształcenie umiejętności rozpoznawania różnych źródeł dymów;
- wykształcenie umiejętności rozpoznawania różnych dymów, „wydobycie” dymu papierosowego;
- zwiększenie wrażliwości dzieci na szkodliwość dymu papierosowego;
- zwiększenie poziomu wiedzy na temat skutków palenia papierosów;
- zwiększenie wrażliwości dzieci na miejsca, w których mogą być narażone na dym tytoniowy.

Zajęcia edukacyjne dla dzieci oraz rodziców prowadzi wychowawcy grup przedszkolnych wykorzystując materiały edukacyjne przygotowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

Ogółem edukacją objęto : 4082 osoby z 23 przedszkoli.

6. PROJEKT KIK/68

Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

Projekt realizowany przez Główny Inspektorat Sanitarny w partnerstwie z:

- Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Krajowym Biurem d/s Przeciwdziałania Narkomanii,
- Instytutem Medycyny Pracy im. Jerzego Nofera w Łodzi,
- Instytutem Medycyny Wsi im. Witolda Chodźki w Lublinie.

Główny cel projektu:

Ograniczenie używania alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym /od 15 do 49 roku życia /.

Działania wzmocniono Kampanią społeczną i medialną „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”.

Elementem integrującym działania jest platforma internetowa, która umożliwi prowadzenie działań informacyjno -edukacyjnych on-line (www.zdrowiewciazy.pl).

W ramach realizacji projektu przeprowadzono działania informacyjno–edukacyjne dla 4638 osób:

- uczestników letniego/zimowego wypoczynku,
- pracowników i pacjentów placówek medycznych,
- uczniów, rodziców i nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych,
- kierowców i pracowników PKM w Sosnowcu.

Działania edukacyjne dotyczyły:

- zasad zdrowego stylu życia,
- profilaktyki uzależnień /w tym środków zastępczych - dopalaczy /,
- prawidłowego odżywiania i aktywności fizycznej.

7. ARS, CZYLI JAK DBAĆ O MIŁOŚĆ?

Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?” jest jednym z komponentów Projektu KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”.

Cel programu:

- dotarcie z przekazem edukacyjnym do uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- ograniczenie używania przez młodzież substancji psychoaktywnych / alkoholu, tytoniu, narkotyków, w tym środków zastępczych /.

Struktura programu oparta jest na 3 częściach:

I. „Życie i dobre zdrowie podstawowym warunkiem ludzkiej miłości”

/tezy tej części programu wskazują, że życie i dobre zdrowie to najważniejszy warunek miłości; a zażywając substancje psychoaktywne jesteśmy oszukiwani, zmieniają naszą świadomość, powodują problemy /.

II. „Czy używanie substancji psychoaktywnych może popsuć ludzką miłość?”

/ centralnym zagadnieniem jest pokazanie strat jakie substancje psychoaktywne mogą spowodować w zakresie więzi między mężczyzną a kobietą, jak mogą negatywnie wpłynąć na rozwój człowieka w zakresie tożsamości i zadań związanych z płcią /.

III. „Substancje psychoaktywne a zdrowie prokreacyjne”

/ problematyka zdrowia w aspekcie wpływu obecnych wyborów życiowych, stylu życia uczestników na zdrowie ich przyszłego potomstwa. Jakie skutki zdrowotne dla potomstwa mogą wywołać substancje psychoaktywne. Budzenie odpowiedzialności w kontekście przyszłych postaw rodzicielskich /.

Program wdrożono poprzez szkolenie dla koordynatorów z udziałem pracownika Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej w Sosnowcu (*wykład i prezentacja multimedialna na temat profilaktyki uzależnień*).

Realizatorzy programu otrzymali materiały edukacyjne w wersji elektronicznej / *plyta CD* /.

Ze względu na ograniczenia wynikające z prowadzenia zajęć w formie zdalnej, nie przeprowadzono ankietyzacji uczniów po zakończeniu programu.

VII edycja programu objęła: 932 osoby z 9 szkół ponadpodstawowych.

Program jest kontynuowany w roku szkolnym 2020/2021.

8. SMAK ŻYCIA CZYLI DEBATA O DOPALACZACH

Program profilaktyki uniwersalnej dla szkół gimnazjalnych pn. „ *Smak życia czyli debata o dopalaczach* ” Ministerstwa Zdrowia oraz Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii / *realizowany jest w województwie śląskim od 2015 roku* /.

Cel programu:

- profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku dzieci i młodzieży;
- dostarczenie młodym ludziom / *w wieku 13-15 lat* / podstawowych informacji o kontekście używania tzw. dopalaczy i o samych „dopalaczach” aby zwiększyć ich ostrożność i zmniejszyć otwartość na kontakty z tymi produktami /;
- zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z dopalaczy.

Adresaci programu:

dyrektorzy, nauczyciele, uczniowie szkół podstawowych oraz ich rodzice i opiekunowie.

V edycję programu wdrożono poprzez szkolenie 28 koordynatorów szkolnych zorganizowane z udziałem przedstawicieli Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Sosnowcu / *wykład i prezentacja* /.

Realizatorzy programu otrzymali materiały edukacyjne w wersji elektronicznej / *plyta CD* /:

- podręcznik dla nauczyciela,
- prezentację multimedialną „Młódzież, zdrowie a substancje psychoaktywne” dla nauczycieli i rodziców,
- plakat edukacyjny – Dopalacze wypalacze „groźne narkotyki ”,
- ulotki edukacyjne dla uczniów i rodziców.

Koordynatorzy ocenili program jako bardzo ważny i potrzebny z uwagi na dość częste zjawisko używania środków psychoaktywnych / *w tym dopalaczy* / przez młodzież.

Podkreślano również duże zaangażowanie uczniów podczas realizacji treści programowych.

W V edycji programu uczestniczyło: 2364 osób z 21 szkół.

Program jest kontynuowany w roku szkolnym 2020/2021.

9. WYBIERZ ŻYCIE - PIERWSZY KROK

Ofertę realizacji programu obejmującego tematykę profilaktyki raka szyjki macicy skierowano do Dyrektorów **28 szkół ponadpodstawowych**. Chęć realizacji kolejnej edycji programu zgłosiło **15 szkół z terenu Sosnowca**.

Rak szyjki macicy pod względem częstotliwości występowania jest drugim na świecie rodzajem raka, który dotyka kobiety oraz stanowi przyczynę ich zgonów spowodowanych nowotworami.

Nie jest uwarunkowany genetycznie, jego bezpośrednią przyczyną jest przewlekłe zakażenie onkogennymi odmianami wirusa brodawczaka ludzkiego (HPV).

Profilaktyka w postaci szczepienia i wykorzystanie dostępnych dzisiaj narzędzi w walce z tym nowotworem może w praktyce doprowadzić do jego wyeliminowania.

Dlatego tak ważne jest stworzenie świadomości zagrożenia tą chorobą głównie wśród młodych ludzi / *nie myślących często o zdrowiu* /, ale jednocześnie mających największe możliwości uniknięcia jej w przyszłości / *dzięki zdobytej wiedzy na ten temat* /.

Cel programu:

- spadek występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę;
- podniesienie poziomu wiedzy na temat:
 - profilaktyki raka szyjki macicy,

- roli wirusa HPV w powstawaniu raka szyjki macicy,
- czynników zwiększających ryzyko raka szyjki macicy / *profilaktyka pierwotna i wtórna* /;
- motywowanie kobiet do wykonywania regularnych badań profilaktycznych przez całe życie;
- przygotowanie młodzieży do roli liderów edukacji zdrowotnej w środowisku lokalnym;
- dostarczenie informacji o świadczeniodawcach wykonujących badania cytologiczne.

Adresaci programu:

uczniowie I klas szkół ponadpodstawowych / *dziewczeta + chłopcy* /.

Realizatorzy programu w szkołach otrzymują :

- poradnik dla szkolnego koordynatora /z konspektami zajęć/,
- zakładki i składanki dla uczniów i rodziców, plakat edukacyjny,,
- prezentację multimedialną + dostęp do strony internetowej programu.

W roku szkolnym 2019/2020 program nie został zrealizowany ze względu na zawieszenie zajęć spowodowane pandemią SARS CoV-2.

Program będzie realizowany w roku szkolnym 2020/2021.

10. PODSTĘPNE WZW

Podnoszenie poziomu wiedzy pozwala na rozpoznawanie i unikanie sytuacji narażenia na zakażenia HBV, HCV i HAV a przez to zapobieganie ich dalszemu rozprzestrzenianiu się i stanowi jeden ze sposobów przeciwdziałania rejestracji nowych przypadków zakażeń.

Program edukacyjny dotyczący profilaktyki zakażeń HBV, HCV i HAV, którego organizatorem jest Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Katowicach oraz Fundacja Gwiazda Nadziei - realizowany wśród uczniów szkół ponadpodstawowych - stanowi narzędzie w walce z w/w zakażeniami.

Cel programu:

- upowszechnienie wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu: B, C oraz A wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych,
- przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia: HBV , HCV, HAV oraz uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w zakresie tych zakażeń,
- pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością dotyczącą zachowań zdrowotnych własnych i innych ludzi.

Adresaci programu:

uczniowie II klas szkół ponadpodstawowych /*dziewczeta + chłopcy*/.

Realizatorzy programu w szkołach otrzymali:

- poradnik dla nauczyciela,
- zakładki edukacyjne dla uczniów,

- plakat edukacyjny,
- spoty edukacyjne,
- ankiety ewaluacyjne
- dostęp do strony internetowej programu.

Ogółem edukacją objęto: 4246 osób z 18 szkół ponadpodstawowych

Program jest kontynuowany w roku szkolnym 2020/2021.

11. ZNAMIEŃ! ZNAM JE?

Państwowa Inspekcja Sanitarna woj. śląskiego realizuje Program „ZnamieŃ! Znam je?” – czyli co musisz wiedzieć o czerniaku skóry aby upowszechnić wiedzę społeczeństwa o nowotworze złośliwym skóry / *popularyzacja profilaktyki, prezentacja skutecznych metod zabezpieczania się przed tym nowotworem /*.

Czynniki powodujące wzrost zachorowań:

- nadmierne opalanie,
- zażywanie kąpieeli słonecznych bez właściwej ochrony,
- korzystanie z solariów / *szczególnie przez osoby młode /*.

Cel programu:

- budowanie wśród młodzieży świadomości profilaktyki czerniaka oraz odpowiedzialnych zachowań i prozdrowotnych postaw,
- upowszechnienie wiedzy o czerniaku jako nowotworze złośliwym skóry.

Adresaci programu:

uczniowie szkół ponadpodstawowych.

Na poziomie lokalnym i wojewódzkim program wdrożono poprzez: pisma informujące o programie skierowane do dyrektorów szkół.

Realizatorzy programu w szkołach otrzymali:

- konspekt lekcji edukacyjnej,
- zdjęcia czerniaka - plansza edukacyjna ABCDE czerniaka,
- ankiety dla uczniów,
- film edukacyjny dla uczniów,
- ulotki i plakaty,
- dostęp do strony internetowej programu.

Program został dobrze przyjęty przez uczniów, szkolnych realizatorów i rodziców.

Odbiorcy programu poszerzyli wiedzę o chorobach nowotworowych, nauczyli się rozpoznawać łagodne zmiany skórne i złośliwego czerniaka.

Wzrosła świadomość konieczności działań profilaktycznych:

- umiarkowanego opalania na słońcu i w solariach;
- okresowego badania dermatologicznego.

Ogółem edukacją objęto: 3210 osób z 18 szkół ponadpodstawowych

Program jest kontynuowany w roku szkolnym 2010/2021.

12. KRAJOWY PROGRAM ZAPOBIEGANIA ZAKAŻENIOM HIV I ZWALCZANIA AIDS

Na świecie żyje blisko 38 mln osób zakażonych HIV. Codziennie około 6 tys. zakaża się HIV, a około 4,5 tys. umiera z przyczyn związanych z HIV/AIDS.

Zapobieganie zakażeniom HIV i leczenie osób chorych na AIDS jest bardzo ważnym zagadnieniem zarówno dla społeczeństwa naszego kraju jak i bezpośrednio dla każdej osoby zakażonej/chorej oraz jej bliskich.

W Polsce po trzydziestu pięciu latach od wykrycia pierwszego zakażenia szacuje się, że nawet 30-35 tys. osób żyje z wirusem HIV. Według danych Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego od wdrożenia badań w 1985 r. do 31 grudnia 2019 r. zakażenie stwierdzono u 25 544 osób.

Największym problemem osób żyjących z HIV nie jest w dzisiejszych czasach samo zakażenie, które można kontrolować lekami i z którym żyje się do późnej starości. Największym wyzwaniem, przed którym stają osoby zakażone, jest alienacja, której doświadczają, kiedy przyznają się do choroby.

Cel programu:

- ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV/AIDS poprzez m. in. podniesienie poziomu wiedzy w zakresie zapobiegania zakażeniom HIV;
- promowanie odpowiedzialnych postaw i unikania ryzykownych zachowań seksualnych.

Odbiorcą programu jest ogół społeczeństwa.

Działania informacyjno - edukacyjne kierowane są do:

- osób aktywnych seksualnie
- osób dorosłych
- młodzieży szkolnej
- rodziców
- nauczycieli
- pacjentów/personelu podmiotów leczniczych
- kobiet planujących macierzyństwo/oczekujących dziecka.

Uwagę odbiorców działań profilaktycznych kieruje się na konsekwencje, jakie może nieść za sobą podejmowanie ryzykownych zachowań / *szczególnie tych po użyciu środków zmieniających świadomość: narkotyki, alkohol* /.

Ryzyko zakażenia HIV jest bardzo duże w przypadkach:

- stosowania niesterylnej sprzętu do iniekcji / *wspólne używanie brudnych igieł i strzykawek* /,
- podejmowania ryzykownych zachowań seksualnych:
 - kontakty seksualne bez zabezpieczenia,
 - zmiana partnerów,
 - przypadkowe kontakty seksualne,
 - świadczenie usług seksualnych w celu zdobycia pieniędzy na narkotyki.

W 2020 roku hasło Światowego Dnia AIDS, brzmiało:

Globalna solidarność, wspólna odpowiedzialność.

Podczas, gdy uwaga całego świata skupiła się na pokonaniu pandemii COVID-19, hasło to nabrało szczególnego znaczenia.

W 2020 roku ze względu na wzrost zakażeń SARS CoV-2 oraz zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego nie organizowano akcji informacyjno-edukacyjnych o dużym zasięgu.

Ogółem edukacją objęto : 745 osób.

13. AKCJA „ZASZCZEP W SOBIE CHEĆ SZCZEPIENIA”

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszym i najbardziej efektywnym sposobem zapobiegania wielu chorobom zakaźnym oraz zmniejszają liczbę powikłań/zgonów z ich powodu.

W związku z obserwowanym spadkiem liczby osób poddających się obowiązkowym szczepieniom ochronnym / *zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych* / - podejmowane są działania informacyjno-edukacyjne, których celem jest zwiększenie zaufania do korzyści wynikających z profilaktyki chorób zakaźnych / *głównie poprzez poddawanie się zarówno obowiązkowym szczepieniom ochronnym jak również szczepieniom zalecanym* /.

Cel akcji:

- podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych,
- wzrost świadomości dotyczącej korzyści wynikających ze szczepień ochronnych,
- zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym / *obowiązkowym i zalecanym* /.

Działania informacyjno - edukacyjne kierowane są do:

pacjentów/personelu placówek medycznych, uczniów, rodziców, nauczycieli, społeczności lokalnej.

W ramach realizacji akcji stosowano różnorodne metody i formy:

- narady z partnerami,

- pogadanki/prelekcje/rozmowy indywidualne,
- punkty informacyjno – edukacyjne,
- ekspozycje i wystawy materiałów edukacyjnych + dystrybucje materiałów.

Przykładowe działania edukacyjne:

Kampanię społeczną „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” promowano w trakcie 4 szkoleń organizowanych dla koordynatorów programów edukacyjnych.

W szkoleniach uczestniczyli:

nauczyciele przedszkolni oraz nauczyciele ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Zorganizowano stoiska z materiałami dotyczącymi problematyki szczepień.

Promowano szczepienia ochronne obowiązkowe i zalecane. Nauczyciele uzyskali informacje z zakresu profilaktyki chorób zakaźnych poprzez szczepienia. Uczestnicy szkoleń otrzymali plakaty, ulotki i zakładki edukacyjne. Uzgodniono, że w/w materiały zostaną wyeksponowane na terenie ich placówek.

Ogółem edukacją objęto: 4650 osób.

14. AKCJA „Bezpieczne ferie 2020” oraz „Bezpieczne wakacje 2020”

Cel akcji:

- stworzenie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie woj. śląskiego / zwłaszcza w ośrodkach wypoczynku zimowego i letniego /;
- profilaktyka używania substancji psychoaktywnych w tym głównie „dopalaczy”.

Działania informacyjno-edukacyjne kierowano do: uczestników zimowego i letniego wypoczynku, dzieci, młodzieży, rodziców, opiekunów, pracowników MOSiR, kadry pedagogicznej, kierowników i wychowawców klubów osiedlowych i miejskich, ogółu mieszkańców Sosnowca.

Formy działania:

- narady z partnerami oraz rozpropagowanie akcji w obiektach MOSiR, klubach osiedlowych i miejskich poprzez przekazanie materiałów /ulotki, broszury, plakaty / organizatorom letniego i zimowego wypoczynku;
- zamieszczenie na stronie internetowej PSSE w Sosnowcu informacji dotyczącej akcji wraz z materiałami edukacyjnymi w formie elektronicznej z możliwością pobrania wymaganej ilości.

Ogółem edukacją objęto : 822 osoby.

15. AKCJA „BRAZOWO ALE CZY ZDROWO”

Zgodnie z dotychczasowym stanem wiedzy, niewielkie ilości promieniowania UV są korzystne dla zdrowia i odgrywają istotną rolę w wytwarzaniu witaminy D. Nadmierna ekspozycja na promieniowanie UV prowadzi jednak do niekorzystnych konsekwencji zdrowotnych.

Na szkodliwy wpływ promieniowania UV są szczególnie narażone dzieci i młodzież.

Nadmierna ekspozycja na słońce / *szczególnie sztuczne* /, może przyczynić się do powstania raka skóry w późniejszym wieku.

Nowotwory skóry stanowią ~ 10% wszystkich nowotworów złośliwych wykrywanych u ludzi. W Polsce co roku odnotowuje się ~ 50 tysięcy przypadków nowych zachorowań na nowotwory skóry, w tym 3 tysiące zachorowań na czerniaki, a liczba zgonów z powodu czerniaka wynosi 1,5 tysiąca osób rocznie.

Cel akcji:

- kształtowanie postaw i zachowań zdrowotnych ludności, związanych z bezpieczeństwem korzystania z promieni słonecznych w okresie letnim,
- przekazanie informacji o zdrowotnych konsekwencjach promieniowania UV poprzez działania informacyjno- edukacyjne,
- podniesienie świadomości jak i wiedzy na temat procesów zachodzących w organizmie podczas opalania.

Działania informacyjno - edukacyjne kierowano do:

dzieci, młodzieży i ich rodziców, społeczności lokalnej , właścicieli solariów.

Formy działania:

- rozpropagowanie akcji w obiektach MOSIR i klubach osiedlowych poprzez przekazanie materiałów kampanijnych /*ulotki i plakaty* / organizatorom letniego wypoczynku.
- narady z partnerami : personel medyczny, właściciele, pracownicy solariów- przekazanie materiałów edukacyjnych.

W związku z pandemią COVID-19 oraz zgodnie z zaleceniami GIS, nie organizowano bezpośrednich akcji informacyjno-edukacyjnych kierowanych do ogółu społeczności lokalnej.

Ogółem edukacją objęto: 276 osób.

16. AKCJA DOPALACZE – WYPALACZE „Groźne narkotyki ”

Nowe narkotyki, potocznie zwane „dopalaczami” są najgroźniejszą trucizną, na jaką narażeni są młodzi ludzie, prowadzą do uzależnienia, zatrucia, chorób, a nawet zgonów. Zakaz wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych obowiązuje w Polsce od 27 listopada 2010 roku.

W celu poprawy skuteczności przeciwdziałania zagrożeniom dla zdrowia publicznego powodowanym przez tzw. „dopalacze” z dnia 21 sierpnia 2018 r., weszła w życie ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. Poz. 1490).

Równocześnie obowiązuje rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych (Dz. U. poz. 1591). Przepisy rozporządzenia mają przede wszystkim umożliwić skuteczniejszą oraz szybszą ochronę społeczeństwa przed niebezpiecznymi substancjami.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sosnowcu, mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo młodzieży oraz ze względu na obserwowane niezwykle niepokojące zjawiska nadmiernego korzystania z „dopalaczy” przez młodzież, systematycznie prowadzi wzmożone działania edukacyjno - informacyjne zmierzające do wyeliminowania używania środków zastępczych tzw. „dopalaczy” pod hasłem: Dopalacze Wypalacze „groźne narkotyki”- inicjatywa Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Powyższe działania będą kontynuowane, ze szczególnym naciskiem na osoby w wieku 21- 35 lat, wśród których odnotowana jest największa liczba zatruć.

Materiały do realizacji działań:

- Plakat Dopalacze Wypalacze „groźne narkotyki”
- Ulotka Dopalacze Wypalacze „groźne narkotyki”
- Narkogogle
- Spoty edukacyjne, filmy edukacyjne.

Prowadzone działania informacyjno - edukacyjne mają na celu:

- przeciwdziałanie rozprzestrzeniania się w/w zjawiska,
- podniesienie świadomości i wiedzy na temat niebezpiecznych procesów zachodzących w organizmie podczas zażywania dopalaczy,
- zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z dopalaczy.

Działania informacyjno - edukacyjne kierowane są do:

młodzieży szkół podstawowych i ponadpodstawowych, rodziców, kadry pedagogicznej, ogółu społeczności lokalnej Sosnowca.

Metody lub formy realizacji:

- organizacja akcji informacyjno- edukacyjnych,
- wykorzystanie podczas akcji informacyjno- edukacyjnych narkogogli,
- przekazanie materiałów edukacyjnych / ulotki, plakaty / do szkół i ośrodków wypoczynku zimowego/letniego dla dzieci i młodzieży,
- zamieszczenie informacji o akcji oraz informacji dotyczących dopalaczy na stronie internetowej PSSE w Sosnowcu oraz partnerów biorących udział w akcji..

Ogółem edukacją objęto: 4638 osób.

Przykładowa forma działania:

Akcja profilaktyczna w Przedsiębiorstwie Komunikacji Miejskiej w Sosnowcu

W dniach 28 i 30 lipca 2020 r. pracownicy PSSE w Sosnowcu wspólnie z funkcjonariuszami Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej w Sosnowcu przeprowadzili działania informacyjno-edukacyjne pod hasłem „Dopalacze Wypalacze – groźne narkotyki” dla dyspozytorów i innych pracowników PKM w Sosnowcu.

W ramach akcji zorganizowano ekspozycję materiałów edukacyjnych.

Tematem przewodnim działań była profilaktyka zażywania środków psychoaktywnych.

Motywowano odbiorców, by sami aktywnie wpływali na jakość własnego życia poprzez unikanie tytoniu, alkoholu, narkotyków i innych środków zmieniających świadomość.

Działaniami objęto 186 osób.

17. AKCJA EUROPEJSKI DZIEŃ WIEDZY O ANTYBIOTYKACH

- w ramach programu zdrowotnego Ministra Zdrowia - *Narodowy Program Ochrony Antybiotyków*

Cel akcji:

Podniesienie poziomu wiedzy pracowników medycznych i społeczności lokalnej w zakresie skutków zdrowotnych wynikających z niewłaściwego stosowania antybiotyków.

Działania informacyjno - edukacyjne kierowane są do:

pracowników medycznych, pacjentów, uczniów, dzieci, nauczycieli, rodziców, społeczności lokalnej.

Formy działania:

- działania oświatowo - zdrowotne prowadzono w zakładach leczenia zamkniętego i otwartego, w placówkach przedszkolnych, w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, wśród lokalnej społeczności oraz na terenie PSSE w Sosnowcu /ekspozycja i dystrybucja materiałów informacyjnych dostępnych dla pracowników i pacjentów /;
- działania w zakresie profilaktyki antybiotykooporności łączono z promocją szczepień / kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia ” - ze szczególnym wskazaniem na szczepienia przeciwko grypie /.

Informacja dotycząca racjonalnej antybiotykoterapii została zamieszczona na stronie internetowej PSSE w Sosnowcu.

Ogółem edukacją objęto: 8044 osoby.

18. LEKKI TORNISTER

– działania edukacyjne w ramach profilaktyki wad postawy

Problem przeciążonych tornistrów najmłodszych uczniów i związane z tym ryzyko wad postawy to kwestia niezwykle istotna zwłaszcza w wieku od 6 do 10 lat / *gdy dziecko jest najbardziej narażone na wykształcenie się u niego wad postawy* /. W tym czasie dziecko intensywnie rośnie co w zestawieniu z kilkugodzinnym siedzeniem w ławce szkolnej i ograniczoną swobodą ruchu może niekorzystnie rzutować na nawyki dotyczące postawy ciała.

Ekwipunek dzieci klas I-III przekracza najczęściej 10% masy ciała / 10% przekroczenia masy ciała stwierdzono u 65% uczniów I klas oraz 15% przekroczenie masy ciała u 21% uczniów /.

Adresatami działań edukacyjnych byli: uczestnicy letniego wypoczynku organizowanego przez kluby osiedlowe.

Cel interwencji:

- podniesienie poziomu wiedzy dzieci, rodziców i opiekunów na temat profilaktyki chorób układu ruchu,
- zwrócenie uwagi na wciąż istniejący problem przeciążonych plecaków i tornistrów uczniów,
- konsekwentne zmniejszanie przeciążenia noszonych przez dzieci bagaży,
- dbanie o właściwą postawę ciała.

Metody i formy realizacji:

- organizacja działań edukacyjnych skierowanych do wybranej grupy docelowej,
- organizacja punktów informacyjno- edukacyjnych podczas imprez dla społeczności lokalnej i podczas działań z partnerami,
- dystrybucja materiałów informacyjnych / *materiały edukacyjne w wersji elektronicznej oraz plakat drukowany „Lekki tornister”* /.

W 2020 roku działaniami edukacyjnymi w zakresie profilaktyki wad postawy objęto 7 klubów osiedlowych z terenu Sosnowca.

Ogółem działaniami edukacyjnymi objęto: 305 osób

19. KORONAWIRUS. PRZESTRZEGAJ PODSTAWOWYCH ZASAD BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY

W dniu 17 sierpnia 2020 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sosnowcu przystąpił do realizacji wojewódzkiej akcji pn. „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny”.

Akcję rozpoczęto w związku z aktualną sytuacją epidemiologiczną w woj. śląskim - wysokim wskaźnikiem zakażeń społeczności lokalnej wirusem SARS-CoV-2.

Cel akcji:

przypomnienie społeczeństwu o podstawowych zasadach profilaktyki zakażeń wirusem SARS-CoV-2.

Metody i formy realizacji interwencji

- akcje informacyjne skierowane do społeczeństwa
- informacje w mediach społecznościowych i na stronach internetowych psse
- organizacja punktów informacyjno-educacyjnych w wybranych miejscach
- dystrybucja materiałów informacyjno-educacyjnych.

Środki i materiały do realizacji interwencji:

ulotka opracowana przez Oddział Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej WSSE w K-cach „, Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny ”.

Zgodnie z wytycznymi ŚPWIS w Katowicach, wzmocniono działania informacyjno-educacyjne w zakresie przestrzegania obostrzeń sanitarnych na terenie Sosnowca, z wykorzystaniem wydanej na potrzeby akcji ulotki.

Materiały akcyjne wykorzystywano również w trakcie kontroli w związku z nieprzestrzeganiem przepisów przeciwepidemicznych.

Informacja o akcji wraz z ulotką została zamieszczona na stronie internetowej PSSE w Sosnowcu oraz przekazana do zamieszczenia na stronach internetowych partnerów w celu zapewnienia większego zasięgu w/w akcji.

Ogółem działaniami edukacyjnymi objęto : 4386 osób

Przykładowa forma działania:

W dniu 20 sierpnia 2020r. w Centrum Handlowym Auchan **przeprowadzono akcję informacyjną pt. „, Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny.”** Pracownik Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Sosnowcu rozmawiał z pracownikami i klientami centrum handlowego i przypominał jak ważne jest przestrzeganie podstawowych zasad higieny i bezpieczeństwa w ograniczaniu rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem SARS-CoV-2. Rozdawał ulotki informacyjne, które oprócz informacji, mają pobudzić do refleksji na temat wyceny zdrowia własnego i innych, jak również mają przypominać o obowiązku zasłaniania ust i nosa w miejscach użyteczności publicznej, zachowaniu odległości od innych osób min. 1,5 m oraz

prawidłowej higienie rąk. Przy wejściu i w pasażu Centrum Handlowego Auchan wyeksponowano plakaty wydrukowane na wzór ulotki akcyjnej.

2. WNIOSKI

Realizacja programów oraz akcji mających na celu poprawę zdrowia ludności miasta, promowanie ich zachowań prozdrowotnych oraz edukacja społeczności lokalnej - opiera się na współpracy z organami i jednostkami działającymi na rzecz mieszkańców Sosnowca: Urzędem Miejskim, Policją, podmiotami leczniczymi i placówkami oświatowo-wychowawczymi. Istotną rolę w propagowaniu podejmowanych działań odgrywają również media, w tym w szczególności media lokalne.

W celu doskonalenia realizowanych przedsięwzięć prozdrowotnych konieczna jest dalsza aktywizacja wszystkich w/w jednostek.

Od 26 lutego 2020 roku w związku z doniesieniami o przypadkach zakażeń SARS-CoV-2 , działania Oświaty Zdrowotnej koncentrowały się głównie na przekazywaniu mieszkańcom Sosnowca, informacji i komunikatów publikowanych na stronie internetowej GIS.

Na stronie internetowej oraz Facebooku PSSE w Sosnowcu, na bieżąco publikowano przydatne materiały oraz spoty edukacyjne o koronawirusie SARS-CoV-2.